

Statistikk og trender 2016/2017

Innhold

	Forord	3
1	NHO Service – om oss	4
2	Ansatte i NHO Service	5
3	Våre praktikanter	8
4	Ringer i Vannet	9
5	Veteranprosjektet	11
6	Viktige seire og nye utfordringer	12
7	Tariffoppgjøret 2016	14
8	Konjunkturutviklingen	15
9	Utviklingen i arbeidsmarkedet	18
10	Bemanning	22
11	Renhold	28
12	Facility Management (FM)	34
13	Skadesanering	38
14	Kantine og matomsorg	42
15	Sikkerhet	46
16	Barn og ungdom	52
17	Psykisk Helse og Avhengighet	58
18	Asylmottak	62
19	Rehabilitering	66
20	Sykehjem	70
21	Hjemmebasert omsorg	78
22	Ambulanse	84
23	Klinikker, diagnostikk og pasienthotell	86
24	Bedriftshelsetjeneste	90
25	Arbeid og inkludering	94

Forord

Fokus på gründere er for tiden stort. Mange verdsetter de som bygger, utvikler og nyskaper. Arbeidslivet er i endring og Norge er meget avhengig av nye arbeidsplasser. NHO Service har vokst frem fordi mange av våre medlemsbedrifter er gründere. Vi ønsker flere velkommen.

NHO Service har gjennom flere år vært den landsforening i NHO som vokser mest. I skrivende stund er vi nær å bikke 4.000 medlemsvirksomheter som til sammen sysselsetter 75.000 årsverk.

Dette skjer i krevende tider. De siste tre årene har skapt kontinuerlig nedgang for blant annet bemanningsbransjen. Nå kommer de første signalene om ny opptur og forsiktig optimisme (2. kvartal 2016). Bemanningsbransjen er en viktig indikator for hvordan det går med norsk økonomi, så det vi nå ser kan være starten på en ny trend. Også NHOs økonomibarometer viser oppgang, og trenden forklares med ekspansiv økonomisk politikk. Arbeidsledigheten på nær fem prosent har trolig nådd toppen, og vil gå svakt ned de neste årene, anslår SSB i en fersk analyse.

Dette er det overordnede bildet. Vil du dypere i de enkelte bransjene våre, er rapporten du nå holder i hånden obligatorisk lesning. «Statistikk og Trender 2016-17» er et dykk ned i hva våre medlemmer nå opplever og hva de ser fremover.

Våre medlemsbedrifter er, gjennom den type virksomhet de driver, tett knyttet til betydelig omstilling i samfunnet. Den krevende situasjonen som oppsto høsten 2015, med rekordhøy ankomst av flyktninger og asylsøkere, viste at våre medlemmer innen asylmottak, sikkerhet, bemanning, forpleining, barnevern, renhold og andre servicefunksjoner sto i første linje og viste både fleksibilitet, risikovilje og ansvar.

Alle bransjene våre – bemanning, arbeid og inkludering, sikkerhet, helse og velferd, renhold og drift – yter stor samfunnsnytte i samarbeid med andre bedrifter, kommuner og etater. Når kommunene vet at de vil få økte velferdsoppgaver i årene fremover, burde vår ferske kommuneanalyse være interessant lesning: Analysen viser at det er 16 milliarder kroner å hente på å drive like effektivt som de beste kommunene og de private tjenesteleverandørene gjør, og det bare innen renhold, drift, sykehjem og hjemmetjenester.

Vi vet at det ikke bare er effektivitet og sparte midler å hente, men også mulighet til å tilby bedre opplevelser og livskvalitet for brukerne. Et godt eksempel er hjemmetjenester. Så godt som

alle norske kommuner ønsker at folk skal bo lengre hjemme og mindre på sykehjem. 70% av befolkningen mener i tillegg at det er viktig å ha valgfrihet innen velferdstjenester. Men utviklingen i Norge går svært tregt sammenlignet med Sverige og Danmark. Det er bare et lite antall kommuner som har innført fritt brukervalg av hjemmehjelp – bare 21 kommuner, viser tall fra NHO Service. Enda færre har fritt brukervalg av hjemme-sykepleie.

I alle serviceyrker kommer man tett på folk, og man trenger tillit for å få tilgang. NHO Service har gjennom mange år vært en pådriver for at seriøse aktører skal anerkjennes som det. Et eksempel er godkjenningsordningen for renhold som gjør det straffbart å kjøpe renhold fra bedrifter som ikke er godkjent av Arbeidstilsynet. Et annet eksempel er ordningen Revidert Arbeidsgiver, hvor bemanningsbedrifter dokumenterer sin ryddighet som arbeidsgiver. En litt mer utradisjonell måte å skape anerkjennelse for en bransje på ser vi i realityserien «Oslo S» på TV-kanalen MAX, der man følger vektere på jobb gjennom hele døgnet.

Det er mye å jobbe videre med i den voksende landsforeningen vår, og mye å glede seg over. Noe av det vi er mest stolt av i NHO er prosjektet Ringer i vannet. Dette er en rekrutteringsstrategi for næringslivet som årlig gir 1.500 mennesker med hull i CV-en en mulighet til fast jobb. Prosjektet har fått NHO-felleskapets støtte og nasjonal oppmerksomhet, og gir håp om at næringslivet sammen skal klare å løse en av de største samfunnsutfordringene vi står foran – utenforskapet – titusener at mennesker som ikke føler at samfunnet og arbeidslivet vårt er for dem.

NHO Service er tuftet på både sosialt og kommersielt entreprenørskap, i det vi snart runder 4.000 medlemsvirksomheter. Vi markerer samtidig at entreprenøren og gründeren av SBL, senere NHO Service, gir fra seg roret etter omtrent tre tiår. Petter Furulund kan være stolt over den organisasjonen som han sammen med kolleger og bransjer har bygget opp.

Anne-Cecilie Kaltenborn
adm. dir. i NHO Service

1. NHO Service – om oss

NHO Service består av 694 bedrifter med 3 992 virksomheter fordelt på mange bransje-grupperinger av varierende størrelse. Vår oppgave er å styre og betjene fellesskapet. Vi ivaretar medlemmenes interesser både innad i NHO og i forhold til omgivelsene.

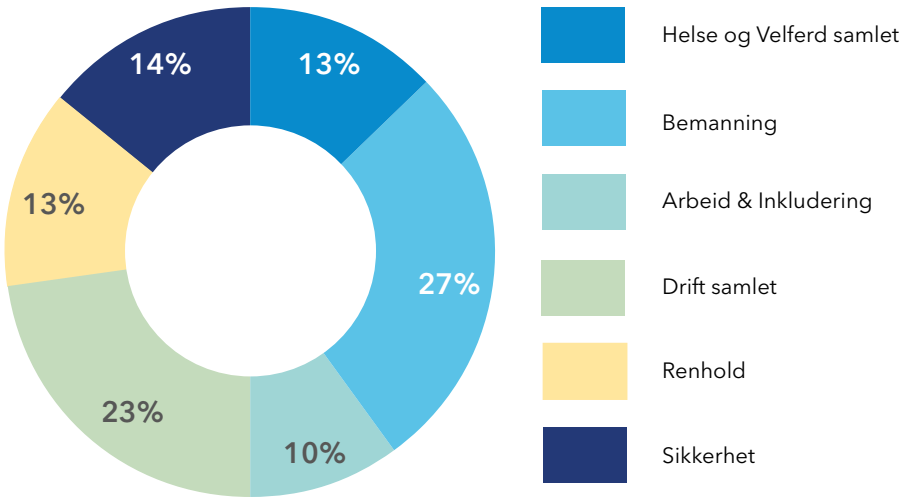
- I 2015 hadde NHO service en samlet medlemsomsetning på 54,5 mrd. kroner fordelt på bransjene:
- Bemanning
 - Renhold
 - Sikkerhet
 - Drift (samlet)
 - Helse og Velferd (samlet)
 - Arbeid og Inkludering

Dette er 1,4 mrd. kroner mer enn i 2014 (+2,4%), men en stor del av veksten skyldes nyinnmeldinger i 2015. Når vi ser på utviklingen i de ulike bransjene kan vi konstatere en betydelig omsetningsreduksjon spesielt innen bemanningsbransjen, men også innen arbeid og inkludering, mens bransjene renhold samt helse og velferd har hatt en sterk omsetningsøkning.

Det har vært en reduksjon i antall ansatte i medlemsbedriftene siste år, spesielt innen bemanningsbransjen og blant kantine-ansatte. Våre medlemsbedrifter sysselsetter nå nesten 74 500 årsverk.

De ulike bransjene i NHO Service etter andel medlemsomsetning av total medlemsomsetning 2015.

1

2. Ansatte i NHO Service

LEDELSEN

Anne-Cecilie Kaltenborn
Adm. Direktør
E-post: ack@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 51
Mobil: +47 91 70 23 07

Anne Jensen
Viseadm. Direktør
E-post: Anne.Jensen@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 57
Mobil: +47 95 25 60 94

NÆRINGSPOLITIKK OG KOMMUNIKASJON

Dag Ekelberg
Direktør Næringspolitikk
E-post: Dag.Ekelberg@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 69
Mobil: + 47 95 05 05 59

Baard Fiksdal
Informasjonssjef
E-post: Baard.Fiksdal@nhoservice.no
Direkte: + 47 23 08 86 63
Mobil: +47 93 08 87 77

Bjørn Ove Fjellandsbø
Kommunikasjonssjef
E-post: BOF@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 97
Mobil: +47 93 05 63 17

Johan Henrik Bjørge
Spesialrådgiver (offentlig marked)
E-post: Henrik.Bjorge@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 64
Mobil: +47 92 21 81 82

Lasse Tenden
Seniorrådgiver
E-post: Lasse.Tenden@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 41
Mobil: +47 93 09 11 00

Linn Pettersen
Analyseansvarlig/Næringspolitisk rådgiver
E-post: Linn.Pettersen@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 78 25
Mobil: +47 91 32 74 32

Fredrik Lorck
Analyseansvarlig
E-post: fl@nhoservice.no
Mobil: +47 93 09 14 01

ADMINISTRASJON

Gry Tollefsen
Sekretær
E-post: Gry.Tollefsen@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 58
Mobil: +47 91 86 76 78

Ingunn Uggerud
Administrasjonssekretær
E-post: Ingunn.Uggerud@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 55
Mobil: +47 90 06 88 68

ARBEIDSLIV

Sigbjørn S. Mygland
Direktør Arbeidsliv/Advokat
E-post: SSM@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 76
Mobil: +47 48 00 56 11

Eva Schei
Advokat
E-post: Eva.Schei@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 85 89
Mobil: +47 41 37 03 93

Hilde J. Mjones Nielsen
Advokat

E-post: hmn@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 54
Mobil: +47 99 28 64 17

Erling Espolin Johnson
Advokat

E-post: eej@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 52
Mobil: +47 47 66 88 22

Birgitte Stenberg Kravik
Advokat

E-post: bsk@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 53
Mobil: +47 91 56 09 64

Arne Christie
Advokat

E-post: Arne.Christie@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 87 45
Mobil: +47 97 06 46 56

Karianne Ask
Advokatfullmektig

E-post: ka@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 68
Mobil: + 47 99 64 34 64

BEDRIFTSRÅDGIVNING

Tore Herseth Barlo
Utviklingssjef

E-post: Tore.Barlo@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 56
Mobil: +47 99 50 59 22

Petter Furulund
Rådgiver

E-post: petter.furulund@nhoservice.no
Mobil: +47 90 03 91 51

RÅDGIVNING

RENHOLDSBRANSJEN

Anne Jensen
Viseadm. Direktør

E-post: Anne.Jensen@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 57
Mobil: +47 95 25 60 94

Even Hagelien
Fagsjef

E-post: Even.Hagelien@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 47
Mobil: +47 95 22 54 67

BEMANNINGSBRANSJEN

BARN OG UNGDOM/PSYKISK HELSE OG AVHENGIGHET

Maria Reklef
Fagsjef

E-post: Maria.Reklef@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 61
Mobil: +47 91 68 61 95

Torbjørn Furulund
Seniorrådgiver Helse og Velferd

E-post: TF@nhoservice.no
Direkte: + 47 93 67 80 97
Mobil: + 47 93 67 80 97

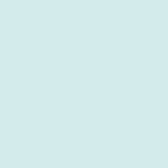
HELSE OG VELFERD

VAKT OG SIKKERHETSBRANSJEN

Runar Karlsen
Fagsjef

E-post: Runar.Karlsen@nhoservice.no
Direkte: +47 97 66 50 92
Mobil: +47 97 66 50 92

Per Christian Langset
Informasjonssjef

E-post: Per.C.Langset@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 62
Mobil: +47 97 56 94 51

ARBEID OG INKLUDERING

Kenneth Stien
Direktør

E-post: kenneth.stien@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 66
Mobil: +47 92 41 56 59

Per Christian Langset
Informasjonssjef

E-post: Per.C.Langset@nhoservice.no
Direkte: +47 23 08 86 62
Mobil: +47 97 56 94 51

Paal Haavorsen

Fagsjef/Prosjektleder Ringer i Vannet

E-post: Paal.Haavorsen@nhoservice.no

Direkte: +47 23 08 86 67

Mobil: +47 95 93 85 67

Pia Gavin

Konsulent

E-post: Pia.Gavin@nhoservice.no

Direkte: +47 23 08 86 65

Mobil: +47 93 28 16 48

Solveig Jenssveen

Administrasjonssjef

E-post: Solveig.Jenssveen@nhoservice.no

Direkte: +47 23 08 86 73

Mobil: +47 99 60 96 62

Arne Svendsrud

Arbeidspsykolog

E-post: Arne.Svendsrud@nhoservice.no

Direkte: +47 99 02 55 90

Mobil: +47 99 02 55 90

Jon Qvortrup

Spesialrådgiver

E-post: Jon.Qvortrup@nhoservice.no

Direkte: +47 23 08 86 78

Mobil: +47 94 47 03 95

Grete Kvehaugen

Administrasjonssekretær

E-post: Grete.Kvehaugen@equass.no

Direkte: +47 23 08 85 88

Mobil: +47 90 59 74 21

Gry Nielsen

Spesialrådgiver Læringsnettverket

E-post: gry.nielsen@nhoservice.no

Mobil: +47 41 20 88 39

RINGER I VANNET**Paal Haavorsen**Prosjektleder Ringer i Vannet
Regionsansvarlig Telemark

E-post: Paal.Haavorsen@nhoservice.no

Direkte: +47 23 08 86 67

Mobil: +47 95 93 85 67

Ragnhild Friis-Ottersen Regionsansvarlig Hordaland, Sogn og
Fjordane, Møre og Romsdal

Epost: RFO@nhoservice.no

Mobil: +47 91 12 59 51

Harald Johansen

Regionsansvarlig Buskerud og Vestfold

E-post: hj@nhoservice.no

Mobil: +47 90 76 67 05

Odd Are Elvebakken Regionsansvarlig Innlandet, Troms og
Finnmark

E-post: Odd.Are.Elvebakken@nhoservice.no

Mobil: +47 40 48 05 08

Leif Gunnar Holand Regionsansvarlig Aust- og Vest Agder og
Rogaland

E-post: Leif.Holand@nhoservice.no

Mobil: +47 90 57 06 06

Janne Krohn-Hansen

Regionsansvarlig Trøndelag og Nordland

E-post: Janne.Krohn.Hansen@nhoservice.no

Mobil: +47 95 11 42 51

Ingeborg Malterud

Regionsansvarlig Oslo, Akershus og Østfold

E-post: Ingeborg.Malterud@nhoservice.no

Mobil: +47 40 88 95 58

3. Våre praktikanter 2016

I 2010 startet vi en praktikantordning for unge politiske talenter med interesse for næringslivet. Spørsmål knyttet til tjenestesektorens utfordringer og modernisering av offentlig sektor, er sentrale for praktikantenes arbeidsoppgaver. For NHO Service er det viktig å bidra til at politikere får økt kunnskap om næringslivet og rammevilkårene for våre medlemsbedrifter. Siden starten i 2010 har mange av våre praktikanter inntatt sentrale posisjoner i sine partier. Vi tilbyr også støtte til studenter med oppgaver relatert til våre bransjer.

VÅREN 2016

Jon Olav Økland studerer økonomi og administrasjon ved Hauge School of Management og er nestleder i Oslo KrFU. Han er en erfaren ungdomspolitiker som spesielt har engasjert seg i spørsmål om handel og økonomisk vekst. I NHO Service var han spesielt engasjert i spørsmålet om hvordan man kan bekjempe svart arbeid.

HØSTEN 2016

Roble Wais studerer samfunnsøkonomi ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Han sitter i kommunestyret i Vestby kommune for Høyre og har vært leder av Follo Unge Høyre. Han har markert seg politisk som en tydelig stemme for kommunereform. Roble er også foredragsholder for flyktninger om temaet integrering i Norge og kulturforståelse. I NHO Service har han oppgaver knyttet til kommuner, produktivitet og arbeidslivet som arena for integrering.

4. Ringer i Vannet

Ringer i Vannet (RiV) er NHO-fellesskapets strategi for å bidra til å nå målene i delmål 2 i IA-avtalen, om at flere med nedsatt funksjons- evne skal komme i ordinær jobb. Ringer i Vannet er NHOs prosjekt for at flere skal gå fra trygd til jobb, samtidig som bedriftene skal få dekket sitt behov for kompetent arbeidskraft. Ringer i Vannet-strategien tar utgangspunkt i bedriftenes behov for arbeidskraft og hvor tiltaksbedrifter sørger for å finne egnede kandidater, og følge tett opp både arbeidssøker og arbeidsgiver.

ORGANISERING

Ringer i Vannet del 1 ble avsluttet 30. juni 2015 etter to års drift i regi av NHO Service men hvor den enkelte NHO Region drev hver sine lokale prosjekt med eget styre, økonomi og prosjektleder. Fra 1. august 2015 overtok NHO sentralt Ringer i Vannet og på grunn av ny organisering internt i NHO har NHO Service tatt på seg ansvaret for å drifte RiV på vegne av NHO fellesskapet. NHOs Arbeidsmiljøfond har bevilget et årlig beløp på 7 mill.kr. I første omgang fram til 31. juli 2017, men med føringer om at RiV er NHO sin hovedstrategi for delmål 2 i IA – avtalen ut 2018.

Staben for Ringer i Vannet del 2:

- Anne Jensen (Personalansvarlig)
- Paal Haavorsen (Prosjektleder + regionsansvarlig for Telemark)
- Odd Are Elvebakken (Regionsansvarlig for Innlandet, Troms og Finnmark)
- Ragnhild Friis-Ottessen (Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal)
- Janne Krohn-Hansen (Sør- og Nord-Trøndelag og Nordland)
- Kari Eknæs (Buskerud og Oslo/Akershus, fram til februar 2016)
- Ingeborg Malterud (Øst- og Vestfold. Fra februar Oslo/Akershus og Østfold)
- Leif Gunnar Holand (Aust- og Vest Agder og Rogaland)
- Kristoffer Scheen (Buskerud og Vestfold. Fra februar – september 2016)
- Kerstin Allemyr (Sekretariatet, til februar 2016)

Styremedlemmer for RiV del 2:

- Styreleder: Petter Furulund, NHO Service
- Medlem: Alf Åge Lønne, NHO
- Medlem: Johan-Martin Leikvoll, Bransjeforeningen Arbeid & Inkluderingsbedrifter
- Observatør: Jan Erik Grundtjernlien, Arbeid- og velferdsdirektoratet
- Observatør: Anne Jensen, NHO Service
- Sekretær: Paal Haavorsen, Prosjektleder

RESULTATER SÅ LANGT

- Ca 4000 personer ansatt via RiV i NHOs medlemsbedrifter siste tre år
- 932 registrerte rekrutteringsavtaler med NHOs medlemsbedrifter pr. august 2016
- 26 kjede-/konsernavtaler (landsdekkende)

NHO-sjefen åpnet et seminar om Ringer i Vannet i Arendal onsdag.

«I Arendal, disse dagene, diskuteres det fra mange ulike vinkler hva vi skal gjøre for å løse et av samfunnets aller største utfordringer, at så mange står utenfor arbeidslivet. Ringer i Vannet er et viktig svar. Det gir folk en fot innenfor, gir læring, mestring og utvikling. Dette er en stor suksess. Over 1300 personer får fast jobb årlig og vi nærmer oss tusen bedriftsavtaler, sa Skogen Lund.»

– Kristin Skogen Lund

RESULTATMÅL FOR RIV DEL 2

- 1200 – 1500 ansettelser årlig i hht delmål 2 i IA – avtalen i NHO bedrifter fra Arbeid & Inkluderingsbedrifter.
- Antall rekrutteringsavtaler: 800 ved utgangen av prosjektåret 2015/2016. Antall kjede/konsernavtaler: 20 ved utgangen av prosjektåret.

STØTTE FRA MYNDIGHETENE

Arbeids- og sosialdepartementet vil bruke om lag 2 mill. kr. over 2 år på å evaluere Ringer i Vannet. Oppstart høsten 2016.

RIV-PRISEN

Securitas AS mottok den første Ringer i Vannet-prisen for bedriftens engasjement for å gi flere en ny mulighet i arbeidslivet.

I begrunnelsen heter det:

- Securitas har foretatt flere ansettelser i henhold til Ringer i Vannet sin målsetting og i tråd med delmål 2 i IA-avtalen om å inkludere flere med redusert arbeidsevne i jobb.
- Securitas har en inkluderende rekrutteringspolicy og en bevisst strategi for å ta sosialt ansvar som ivaretar personer med redusert arbeidsevne.
- Securitas har med sine mange lokasjoner vist vilje til å bidra mange steder i landet, og har derfor også et godt potensiale for ytterligere flere ansettelser.
- Securitas opererer innen en bransje som er viktig for Ringer i Vannet-strategien.

Generalinspektør i hæren Rune Jakobsen, fagsjef Runar Karlsen fra NHO Service og forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen under Nasjonal Veteran konferanse i Tromsø i 2014.

5. Veteranprosjektet

Veteranprosjektet ble etablert etter et initiativ fra NHO Service i 2014. Satsingen letter overgangen fra militærtjeneste til arbeidslivet og fungerer som rekrutteringsmulighet for næringslivet. Prosjektet er et samarbeid mellom NHO Service og Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO), Norske Reserveoffiserers Forbund (NROF), Veteranforbundet SIOPS - skadde i internasjonale operasjoner, Forsvarsstaben ved Veteranavdelingen, Forsvarsdepartementet og Nav.

Veteraner, som har en form for belastning som følge av tjenesten, blir knyttet opp mot Arbeid & Inkluderingsbedriftene i NHO Service. De møter et apparat som hvert år sørger for at over 6.000 mennesker kommer ut i ordinært arbeid. Satsingen har mye til felles med Ringer i Vannet. Veteraner uten belastning får bistand fra et skreddersydd opplegg i bemanningsbedriftene Manpower Group, Leading Change og Adecco. Disse er godt i gang med å bistå veteraner i overgangen fra forsvaret til næringslivet. Planen er at attføringsbedrifter skal ta i bruk en egen metode etter amerikansk modell, men dette har ennå ikke startet opp.

Satsingen ble lansert under Nasjonal Veteran konferanse i Tromsø i 2014 og blir fulgt opp med bidrag til Nasjonale Veteran konferansen i Trondheim i oktober 2015 og Veteran konferansen i Stavanger 2016. Veteranprosjektet er utviklet i dialog med Forsvarsstaben og Forsvarsdepartementet, samt gjennom flere arrangement i regi av NVIO og SIOPS.

Våren 2016 leverte NHO Service kompetansebeskrivelser for forsvarets ansatte, gjennom Veteranprosjektet. Disse dekker tiltak 6 i regjeringens oppfølgingsplan for ivaretagelse av personell.

NHO Service og Manpower arrangerer jobbsøkertrening for Forsvarets karriereskiftprogram. Dette er kurs som går over to dager. NHO Service gjennomfører også i samarbeid med Nav og SIOPS kurs som er knyttet til Veteraners psykiske helse. Dette er kurs for leger og psykologer.

VETERANER MED HELSEMESSIGE UTFORDRINGER

NHO Service har også utarbeidet en strategi for å gi Veteraner som sliter med å komme ut i arbeid en ny og bedre mulighet til å lykkes i arbeidslivet. Gjennom bl.a. NHO sin Ringer i Vannet – strategi har Arbeid & Inkludering-bransjen fått en dedikert oppgave med å gi et arbeidsrettet tilbud til Veteraner med helsemessige utfordringer, herunder traumer. Våre medlemsbedrifter har jobbet på dette feltet også tidligere, men nå ønsker vi å profesjonalisere dette arbeidet ytterligere og synliggjøre det bedre.

Vi har etablert samarbeid med NAV Elverum (NAV sitt særlige ressurscenter for veteraner) og interesseorganisasjonen SIOPS i denne sammenheng.

I oktober 2015 samlet vi til kurs en del medlemsbedrifter som ønsker å satse på dette fagområdet og ha dedikert personell som kan kontaktes av Veteraner og andre interessenter. Kurset ble ledet av Nils Petter Reinholdt, spesialrådgiver ved RVTS Øst (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging). I september 2016 kjøres et tilsvarende kurs i samarbeid med Nav. I samarbeid med SIOPS arrangerte Ringer i Vannet en fagsamling hvor bl.a. arbeidsminister Haugli deltok med et sterkt personlig engasjement. Hun gjentok det samme på landsmøtet til bransjeforeningen Arbeid & Inkludering i Bodø 1. september 2016.

På <http://arbeidoginkludering.no/veteranprosjektet> er det link til en oversikt over ansatte i Arbeid- og Inkluderingsbedrifter som er særlige kontaktpersoner for veteraner som ønsker hjelp til å komme ut i arbeidslivet. Dette er også en liste som Nav kan benytte ved leilighet.

6. Viktige seire og nye utfordringer

Det er tre hovedårsaker til behovet for omstilling i norsk økonomi: For det første vil lav oljepris fremskynde svekkelsen av petroleumssektoren som viktigste motor i økonomien. For det andre vil reduserte inntekter fra denne sektoren sette offentlige budsjetter under press, og dermed blir det politiske handlingsrommet redusert. For det tredje står vi overfor en lenge varslet eldrebølge som krever økt offentlig satsing på helse og omsorg.

Omstillingene kan ikke lenger utsettes. Økt produktivitet, både i privat og offentlig sektor er avgjørende for å sikre bærekraften i vår velferdsmodell. Derfor må vi ta i bruk virkemidler som fremmer produktivitet og innovasjon. NHO Service mener at økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor er en viktig del av løsningen på utfordringene.

Konkurranse er viktigste drivkraft for innovasjon. Det gjelder på alle områder. Derfor bør også offentlig sektors tjenesteproduksjon eksponeres for mer konkurranse enn i dag. Erfaring viser at konkurranse som virkemiddel i offentlig sektors tjenesteproduksjon fremmer både kvalitet og kostnadseffektivitet. Her står medlemmene i NHO Service beredt til å bidra i langt større grad enn i dag.

Markedsadgang er sentralt for mange av våre medlemmer. Barrierene for å slippe til på det offentlige markedet er mange: Politisk fundert skepsis til privat sektor, forskjellsbehandling av tilbydere basert på organisasjonsform, manglende innkjøps-

Konkurranse er viktigste drivkraft for innovasjon. Det gjelder på alle områder. Derfor bør også offentlig sektors tjenesteproduksjon eksponeres for mer konkurranse enn i dag.

kompetanse, merverdiavgift som konkurransehinder, og manglende kunnskap om hva privat sektor kan bidra med. Dette er rammevilkår NHO Service jobber for å bedre på vegne av våre medlemmer.

Etter mange års arbeid fra NHO Service sin side, er det innført nøytral merverdiavgift også i statlig sektor. Fra 1 januar 2017 gjelder dette også for helseforetakene. Dette bidrar til at offentlig sektor kan gjøre bedre innkjøp. Ved å fjerne en barriere for konkurranse åpnes et marked som lenge har vært så godt som stengt for privat sektor.

Kommunene har en nøkkelrolle i effektiviseringen av offentlig sektor. NHO Service har for tredje gang utarbeidet mulighetsstudier for kommunene som synliggjør potensialet for økt produktivitet i kommunenes tjenesteproduksjonen. I følge KS har vi gitt premissene for en viktig debatt i kommunene om privat sektors rolle i tjenestene kommunene har et ansvar for. Vi har utviklet et nytt nettsted som skal bistå det offentlige til å gjøre bedre innkjøp fra våre medlemmer (bedretjenester.no), og i samarbeid med Virke og KS har vi utviklet veiledere som gjør det mulig for kommunene å få mer kunnskap om hva tjenestene faktisk koster.

Resultatene av siste kommunevalg ga oss nye utfordringer i storbyer som Oslo, Bergen og Tromsø med politisk motiverte reverseringer av samarbeid med private tjenesteleverandører. Vi har påpekt de betydelige kostnadene dette medfører for kommunene og konsekvensene for brukerne av tjenestene.

Oppgavene står i kø for NHO Service. Målinger viser at næringslivets omdømme er dårlig. Interessen for, og kunnskap om vilkårene for verdiskaping, er for lav. For medlemsbedriftene i NHO Service, som i mange tilfeller utfordrer bestående strukturer, er dette en ekstra utfordring. Myter og fordommer må erstattes med kunnskap. Vår rolle som døråpner for tjenestesektoren i nye markeder blir stadig viktigere.

7. Tariffoppgjøret 2016

Oppgjøret 2016 var et forbundsvist oppgjør. Det vil si at NHO Service forhandler separat med alle forbund vi har avtaler med. Partene i frontfaget kom frem til en løsning uten streik. Det ble ikke gitt noe generelt tillegg og de la til grunn en årslønnsvekst(ramme) i 2016 på 2,4%. Det ble ikke lagt ytterligere begrensninger på innleie, noe som var viktig for våre bemanningsbedrifter.

De fleste av vår i alt 15 avtaler har funnet sin løsning innenfor rammen av frontfaget, men "453", Pleie- og omsorgsoverenskomsten og Ambulanseoverenskomsten var ikke ferdig forhandlet da Statistikk og trender 2016/2017 gikk i trykken.

STREIK PÅ RIKSAVTALEN

NHO Service er ikke part i Riksavtalen. Avtalens parter er Fellesforbundet og NHO Reiseliv, men avtalen omfatter kantinedrift og pasienthoteller, bransjer der NHO Service har mange medlemmer. Det var derfor dramatisk da partene ikke kom til enighet i meklings og en stor streik som varte i over tre uker brøt ut. Mange av våre medlemsbedrifter ble hardt rammet og situasjonen var til dels uoversiktlig da streikeuttaket ikke var presist. Fra NHO Services side er det uheldig at våre medlemsbedrifter kan tas ut i streik uten å ha tilgang til forhandlingsbordet.

RENHOLDISOVERENSKOMSTEN

NHO Service og Norsk Arbeidsmandsforbund lyktes ikke med å bli enige i forhandlinger. Oppgjøret måtte til meklings. Resultatet ble garantitillegget kr. 1,74 i tillegg til kr. 2,00 på alle time-lønssatsene. Fagbrevtillegget ble hevet til kr. 12,50.

VEKTEROVERENSKOMSTEN

NHO Service og Norsk Arbeidsmandsforbund kom til enighet i forhandlinger. Lønssatsene ble hevet med kr. 3,50 pr. time. I tillegg ble fagbrevtillegget endret til kr. 9,50.

Det ble også gjort noen endringer på forsikringsordningen for vektere. Flere ble inkludert i ordningen og ytelsene bedret. NHO Service og Parat kom ikke til enighet i forhandlinger om revisjon av Vekteroverenskomsten med YS/Parat. Oppgjøret måtte til meklings. Etter meklings ble Parat enige om en like-lydende avtale som Norsk Arbeidsmandsforbund med en liten endring, et nytt tjenestegrensetillegg på kr. 300,- pr måned. De øvrige av de ferdigforhandlede avtalene fant sin løsning innenfor rammen i frontfaget og uten store endringer.

AMB OVERENSKOMSTEN

Fellesforbundet og NHO Service kom til enighet i tarifforhandlingene om AMB Overenskomsten. Tiltaksansatte på KIA gis et tillegg på kr. 2,- pr time. For VTA er økningen kr. 0,50 pr time og ny bonuslønn er satt til kr. 18,50.

Minstelønssatsene, smuss- og deltidstillegg (unntatt KIA og VTA) økes med 5,8% i forhold til 2014-satsene. Skifttillegget justeres med 2,9%.

I tillegg er det i tariffperioden gjort et betydelig redigeringsarbeid for å gjøre avtalen lettere tilgjengelig. Dette ble slutført under forhandlingene.

SERVICE- OG VEDLIKEHOLDISOVERENSKOMSTEN

Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service kom til enighet i forhandlinger. Satsen for voksne arbeidere i den generelle delen ble økt til kr. 158,67 pr. time. For arbeidere under 18 år er satsen økt til kr. 127,71.

Det ble forhandlet frem satsøkninger i bilagene. De øvrige avtalene ble løst innenfor rammen av frontfaget.

8. Konjunkturutviklingen

LAV FART I INTERNASJONAL ØKONOMI

Veksten i internasjonal økonomi er moderat. Industrialiserte økonomier er fortsatt preget av lav inflasjon og renter. I USA har arbeidsledigheten nå falt over en lengre periode, noe som har medført at den amerikanske sentralbanken har begynt å øke styringsrenta. I Europa er arbeidsledigheten betydelig høyere sammenlignet med USA, noe som er et resultat av lavere økonomisk vekst. Storbritannia stemte på forsommeren for å forlate EU. Dette førte til forholdsvis sterke umiddelbare reaksjoner i finansmarkedene, men det er ennå for tidlig å anslå de real-økonomiske effektene på kort og mellomlang sikt.

Veksten i de fremvoksende økonomiene er avtagende. Det er to hovedårsaker til dette. For det første er Kinas økonomiske vekst avtagende. Dette har redusert råvareprisene, noe som igjen har forverret det norske bytteforholdet overfor utlandet. For det andre har fallende oljepriser medført resesjon i Russland og Brasil. Ifølge det internasjonale pengefondet vil denne utviklingen fortsette kommende periode.

For norsk økonomi innebærer dette at norsk eksport må vinne markedsandel for å øke eksporten av varer og tjenester. Vi kan dermed ikke belage oss på at økt internasjonal etterspørsel vil løfte aktivitetsnivået i norsk økonomi.

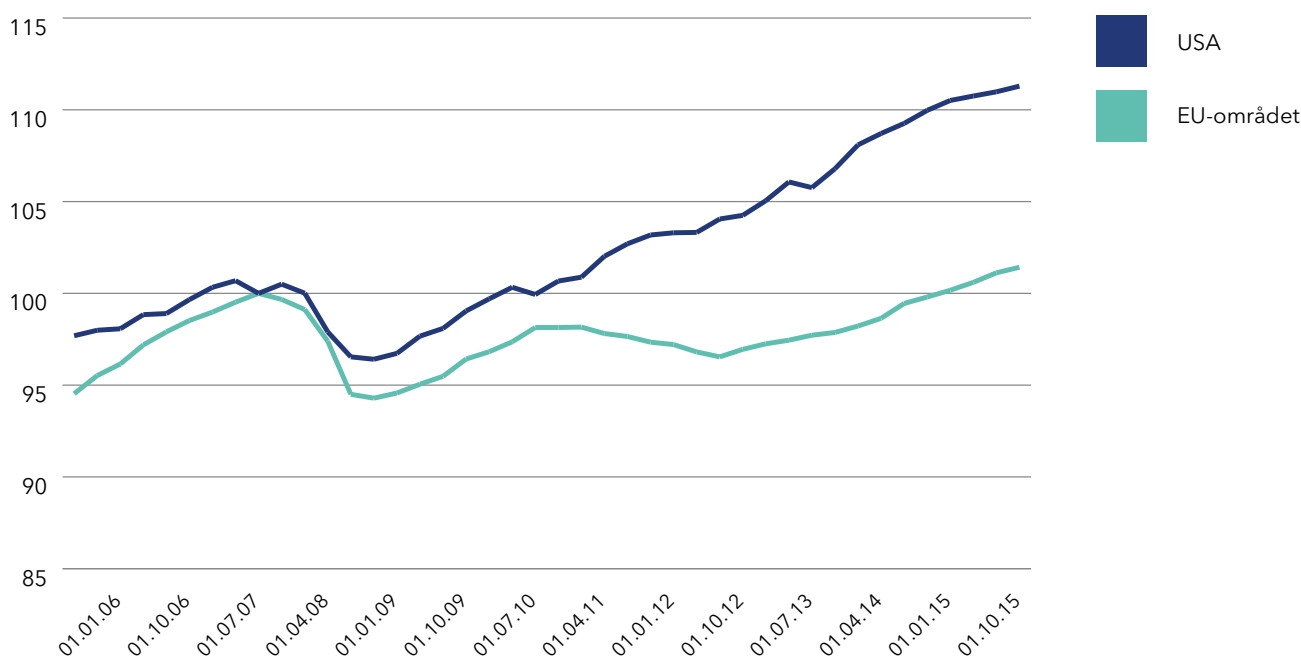
LANGVARIG LAVKONJUNKTUR

Norsk økonomi har siden sommeren 2014 vært inne i en lavkonjunktur. Nedgangen i oljeprisen sommeren 2014 medførte at oljeinvesteringsfallet ble både kraftigere og lengre enn forutsett. Det medførte imidlertid ikke en bredt basert produksjonsnedgang i hele økonomien. Det er to hovedårsaker til dette. For det første er den økonomiske politikken svært ekspansiv. Styringsrenta har blitt satt ned fire ganger siden oljeprisen begynte å falle. Samtidig er finanspolitikken ekspansiv. Olje-engebruken utgjør nå om lag 7 prosent av BNP-Fastlands-Norge, noe som tilsvarer om lag 215 milliarder. Dette gir kraftige impulser inn i norsk økonomi. For det andre har moderate lønnsoppgjør bidratt til å bedre norske bedrifters kostnadsmessige konkurranseevne. Investeringsveksten i fastlandsøkonomien har imidlertid uteblitt.

Fallet i oljeinvesteringene er trolig i ferd med å flate ut. Oljeinvesteringene økte betydelig i perioden 2011 – 2013, for deretter å falle med tilsvarende styrke. Dette medførte at arbeidsledigheten økte i deler av landet som har en relativt sett oljeintensiv næringsstruktur.

NHOs markedsindeks viser at det er relativt store forskjeller mellom ulike næringer. Norske kroner har svekket seg mot

Utvikling BNP, 01.01.08 = 100

utenlands valuta siden sommeren 2014. Dette har bedret markedssituasjonen i reiseliv og fisk og havbruk. Når norske kroner svekkes i verdi mot utenlandsk valuta blir det dyrere for nordmenn å konsumere i utlandet. Samtidig blir det billigere for utlendinger å konsumere i Norge. Fisk har en relativt sett høy eksportandel. Kronesvekkelsen, kombinert med høyere internasjonale råvarepriser, har bedret lønnsomhetene innenfor fisk og havbruk. Ekspansiv finanspolitikk, kombinert med økt boligbygging, har bedret markedet i bygge- og anleggssektoren.

Veksten i husholdningenes konsum er avtagende. Konsumet er korrelert med veksten i realdisponible inntekter. Lønnsveksten har avtatt, noe som isolert sett har redusert veksten i husholdningenes realdisponible inntekter. På den andre siden har lavere rentekostnader virket i motsatt retning. Etter hvert som styringsrenta nærmer seg en nedre grense vil det være mindre rom for at husholdningene delvis kompenseres for lavere lønns-tillegg gjennom lavere renteutgifter.

Inflasjonen har økt. Hovedårsaken til dette er økte importpriser. Om lag 1/3 av konsumvarer er importert. Valutaendringer har en midlertidig effekt på inflasjonen. Etter hvert som valuta-effektene fases ut og det er ledig produksjonskapasitet i norsk økonomi vil trolig inflasjonen avta. Dette vil isolert sett øke hus-

holdningenes realdisponible inntekter. Samlet sett forventer vi imidlertid at husholdningenes etterspørsel vil vokse beskjedent de neste årene som en følge av lavere reallønnsvekst.

Boligprisveksten utgjør nå en risiko for norsk økonomi. Over tid virker det rimelig å anta at boligprisene følger veksten i realøkonomien. Boligprisveksten avtok gjennom 2015, men har tiltatt igjen siden mars. Det er, likhet med den realøkonomiske utviklingen, store regionale forskjeller. I august var boligprisene i overkant av 15 prosent høyere sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Samlet sett var boligprisveksten om lag 10 prosent i august, målt i årlig rate. I Rogaland derimot faller boligprisene.

Boligprisveksten har medført at husholdningenes gjeldsgrad har økt. Husholdningenes gjeld utgjør om lag 225 prosent av disponible inntekter. Dette øker risikoen ved eventuelle økonomiske tilbakeslag. Dersom arbeidsledigheten øker vil husholdningene stramme inn på forbruket for å betjene gjeld. Økonomien kan dermed komme inn i en negativ spiral der fallende konsum og sysselsetting gjensidig forsterker hverandre.

Tradisjonell vareeksport vokste med om lag 6 prosent i 2015, målt i volum. I første halvår inneværende år falt imidlertid vareeksporten. Utviklingen i valutakurser og internasjonal

NHO Service

6%

Tradisjonell vareeksport vokste med om lag 6 prosent i 2015, målt i volum. I første halvår inneværende år falt imidlertid vareeksporten.

etterspørsel kan imidlertid ikke forklare fallet i tradisjonell vareeksport. Store deler av fallet skyldes redusert eksport av raffinerte oljeprodukter. I tillegg er det lavere internasjonal etterspørsel etter offshore-produkter. Vi legger til grunn at den tradisjonelle vareeksporten vil øke noe kommende periode.

Tjenestesektoren er sårbar for konjunktursvingninger. Tall fra næringslivets økonomibarometer viser at NHO Service' medlemsbedrifter nå er mer positive, både i forhold til vurderingen av markedssituasjonen og markedsutsiktene. For første gang på fem kvartaler har flertallet av medlemmene i NHO Service en positiv vurdering av markedsutsiktene. Servicebransjen er avhengig av etterspørselen fra andre bransjer. Vekst i reiseliv, bygg- og anleggsektoren og økt offentlig etterspørsel mer enn oppveier for de negative konsekvensen som en følge av investerings- og kostnadskutt i oljebransjen. Effekten av sistnevnte faktor er også trolig avtagende. I tillegg har arbeidsledigheten flatet ut, og i deler av landet har den falt. Husholdningenes tjenestekonsum vokser betydelig raskere sammenlignet med varekonsumet. Markedsutsiktene i husholdningsmarkedene er derfor trolig gode i forhold til utviklingen i realdisponible inntekter.

Lavkonjunkturen blir trolig langvarig. Utviklingen i husholdningenes konsum er hovedårsaken til dette. I tillegg uteblir foreløpig investeringsveksten i fastlandsøkonomien, med unntak av offentlig sektor. Moderat vekst i internasjonal etterspørsel bidrar også til å dempe veksten i norsk økonomi.

Den økonomiske politikken er svært ekspansiv. Det er viktig at finanspolitikken blir mindre ekspansiv nå som veksten i privat sektor tiltar noe. Dersom dette ikke skjer er det en reell risiko for at økt offentlig etterspørsel fortrenger privat næringsvirksomhet.

9. Utviklingen i arbeidsmarkedet

Norsk økonomi har vist en omstillingsdyktig og produktiv utvikling de siste 40 årene. I samme periode har den norske næringsstrukturen endret karakter.

Økt produktivitet har endret sammensetningen av sysselsettingen. Det jobber færre i primær- og sekundærnæringer selv om næringene kan produsere det samme (eller mer) enn tidligere. Den frigjorte arbeidskraften har over tid økt sysselsettingen i tertiærnæringer, se figur 1.

I perioden har offentlig sektor stadig utgjort en større del av samlet sysselsetting i Norge. Veksten har vært størst i kommunal sektor. Innen helse- og sosialtjenester er trenden motsatt. Siden år 2000 har private aktører innen helse og sosialtjenester økt sin sysselsettingsandel med 3 prosentpoeng. I 2015 utgjorde privat sektor om lag 25 prosent av alle sysselsatte i nærings-

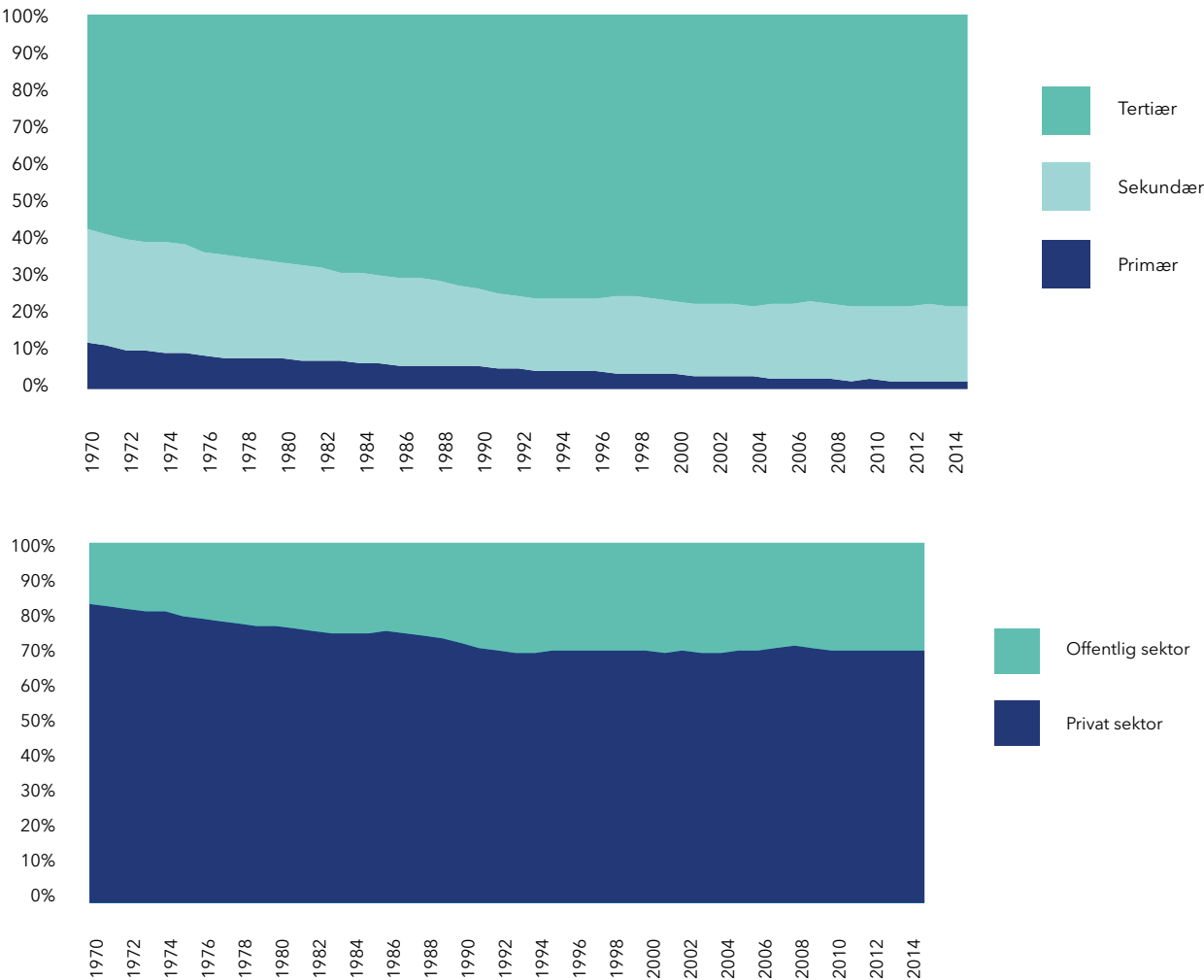
gruppen helse- og sosialtjenester. Dette utgjorde 133 000 personer. Sammenliknet med året før er det en svak nedgang, se figur 2.

Et viktig bidrag til den vellykkede omstillingen i norsk økonomi er økt kvinneandel i yrkeslivet. Sysselsettingsandelen blant norske kvinner i alderen 25 – 54 år har økt fra om lag 50 prosent i 1970 til over 80 prosent i 2015. I servicerelaterte næringer¹ har sysselsettingsutviklingen etter finanskrisen vært relativt stabil med en vekst på om lag 2,5 prosent. Imidlertid har veksten avtatt i 2015. Det er hovedsakelig kvinner som står for sysselsettingsveksten i næringen. På tross av den positive sysselsettingsutviklingen blant kvinner er andelen på deltid fortsatt høy. Arbeidstidspotensialet er derfor større og vil sannsynligvis øke i takt med økt utdanning og endrede normer.

Den største endringen i det norske arbeidsmarkedet i senere tid

Fordeling av sysselsettingen på ulike næringer og privat og offentlig sektor.

1

¹ Servicereelaterte næringer er Forretningsmessig tjenesteyting og helse- og sosialtjenester.

er arbeidsmigrasjonen fra EØS-området, særlig etter utvidelsen i 2004. Norge har vært et attraktivt tilflyttingsland, både før og etter finanskrisen. I perioden 2008 – 2015 økte antall sysselsatte innvandrere med om lag 140 000 personer. I samme periode ble antall sysselsatte eksklusive innvandrere redusert med om lag 76 000 personer. I utgangen av fjerde kvartal 2015 utgjorde de sysselsatte innvandrerne om lag 14 prosent av totalt antall sysselsatte i Norge. I næringsgruppen helse- og sosialtjenester utgjør arbeidsinnvandrere 13,5 prosent av sysselsatte i alt. Forretningsmessig tjenesteyting er en av de næringene med høyest andel sysselsatte innvandrere. Herunder har utleie av arbeidskraft en andel på 57 prosent og rengjøringsvirksomheter har 64 prosent sysselsatte arbeidsinnvandrere. I tillegg til bosatte arbeidsinnvandrere kommer personer på korttidsopphold og grensependlere som ikke er registrert i folkeregisteret. Samlet sett står bosatte innvandrere og arbeidstakere på korttidsopphold for om lag tre firedeler av sysselsettingsveksten siden 2004 og frem til i dag.

Fri flyt av arbeidskraft i EØS-området har uten tvil vært en viktig bidragsyter til sysselsettingsveksten i Norge. Enkelte næringer har særlig kunnet nyte godt av det nye arbeidstilbudet. Det er imidlertid grunn til å være oppmerksom på utviklingen. For det første er veksten i arbeidsinnvandrere særlig konsentrert rundt enkelte næringer. Dette betyr at innvandrerne i all hovedsak besitter samme type kompetanse. Omstillingsevnen blant

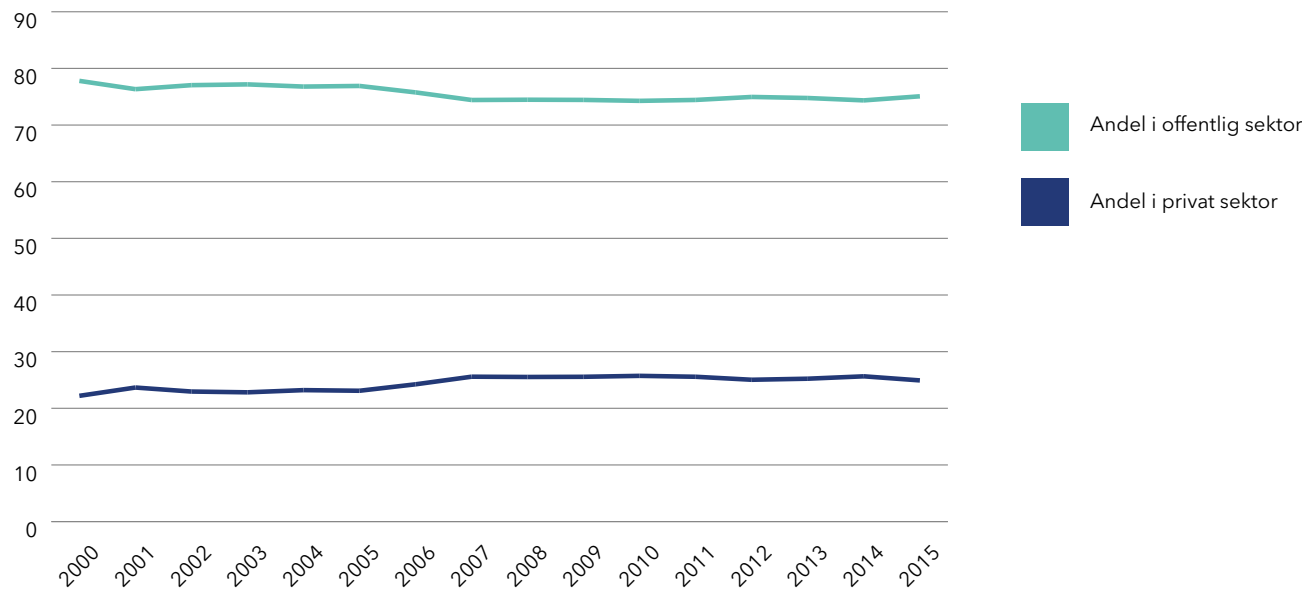
de nye arbeidstakerne er svakere og har lavere humankapital. På sikt kan konsekvensen bli fallende produksjon per arbeider. Imidlertid har arbeidsinnvandringen avtatt noe i takt med svakere utvikling på det norske arbeidsmarkedet.

Gjennomsnittlig arbeidstid har siden 1970-tallet blitt kraftig redusert. I samme tidsrom har antall sysselsatte økt, hovedsakelig på grunn av kvinners inntog i yrkeslivet. Andelen av befolkningen som står i arbeid er i Europa-toppen. Når det gjelder antall timer per sysselsatt befinner vi oss i motsatt ende og har en av Europas laveste nivå. Bærekraften av velferdsstaten avhenger av høy yrkesdeltakelse, høy produktivitet og arbeidstid. De siste fem årene har sysselsettingsandelen vært fallende. Årsaken er sterkere befolkningsvekst enn vekst i sysselsatte. Antall år i arbeid er også redusert som følge av lengre studietid og tidligere pensjon. Utviklingen i arbeidsmarkedet er urovekkende med tanke på fremtidig velstandsutvikling.

I løpet av 2000-tallet og frem til i dag har Norge i snitt hatt en sysselsettingsvekst over trendveksten, særlig på grunn av arbeidsinnvandring. Som vist i figur 3 er det klare ulikheter i sysselsettingsutviklingen. Utviklingen i næringsgruppen forretningsmessig tjenesteyting er i stor grad avhengig av konjunktursituasjonen. Frem til 2008 var det sterk vekst og lå godt over total sysselsettingsvekst. I følge SSB årlige nasjonalregnskap

Sysselsatte i helse- og sosialtjenester fordelt på privat og offentlig sektor.

2

ble det i 2009, i kjølvannet av finanskrisen, 6,7 prosent færre sysselsatte. Forløpet i helse- og omsorgstjenester følger i større grad den generelle utviklingen i arbeidsmarkedet. Variasjonene er mindre og gjenspeiler en næring som i liten grad er konjunkturutsatt. Likevel avtok sysselsettingsveksten i 2015 sammenliknet med året før.

Sett 2015 og starten av 2016 under ett har arbeidsmarkedet vært preget av nedbemanning, særlig i olje og oljerelaterte næringer. Lavere aktivitet i petroleumsnæringen er hovedårsaken til nedbemanningene den siste tiden.

I følge Næringslivets Økonomibarometer venter NHO Service bedriftene en samlet sysselsettingsvekst på 2,3 prosent i 2017. Flere av NHO-bedriftene er mer moderat i sine prognoser på arbeidsmarkedet. Særlig forventer petroleumsentensive bedrifter (bedrifter med mer enn 25 prosent av omsetningen rettet mot petroleum) en svak sysselsettingsutvikling også for 2017. Samtidig har næringen lagt bak seg en periode med høy sysselsettingsvekst sammenliknet med andre næringer. NHO totalt forventer en sysselsettingsvekst på 0,9 prosent neste år. Disse forventningene kan indikere et vendepunkt i arbeidsmarkedet, men det er for tidlig å friskmelde helt.

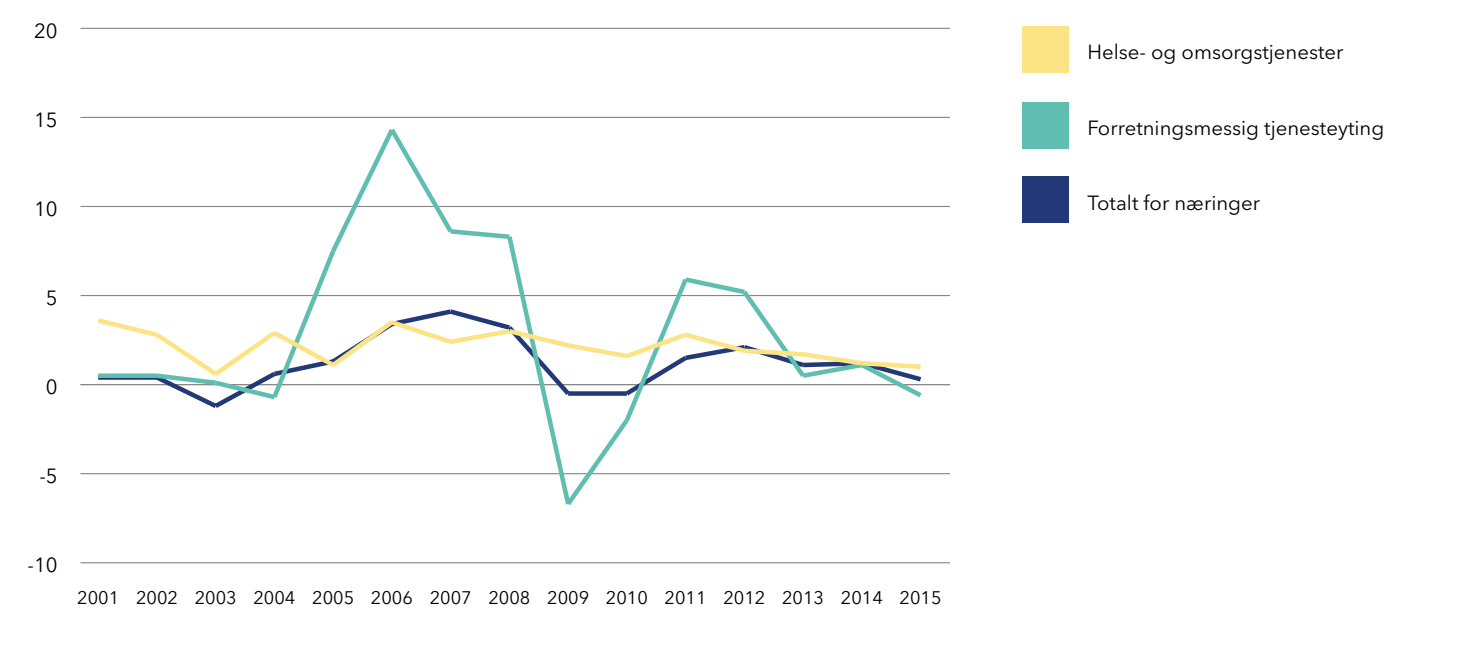
Arbeidsledigheten har fra 2001 og frem til 2014 holdt seg relativt stabil og lav. I løpet av 2015 har imidlertid antall arbeids-

ledige økt og er om lag 4,7 prosent ifølge arbeidskraftsundersøkelsen til SSB. Dette utgjør omkring 130 000 personer. Til sammenlikning er det registrert om lag 80 000 helt ledige hos NAV. Økningen har hovedsakelig kommet blant olje og oljerelaterte yrker. Særlig personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør og IKT samt industriarbeidere har hatt prosentvis sterk vekst i ledigheten. Økningen kommer som følge av nedbemanninger i disse bransjene.

Ledighetsøkningen blant personer med bakgrunn fra helse, pleie og omsorg samt servicearbeid har økt moderat siden finanskrisen og holdt seg stabil det siste året. Antall arbeidsledige er i dag lavere enn i 2001 for yrkesgruppene helse, pleie og omsorg samt servicearbeid.

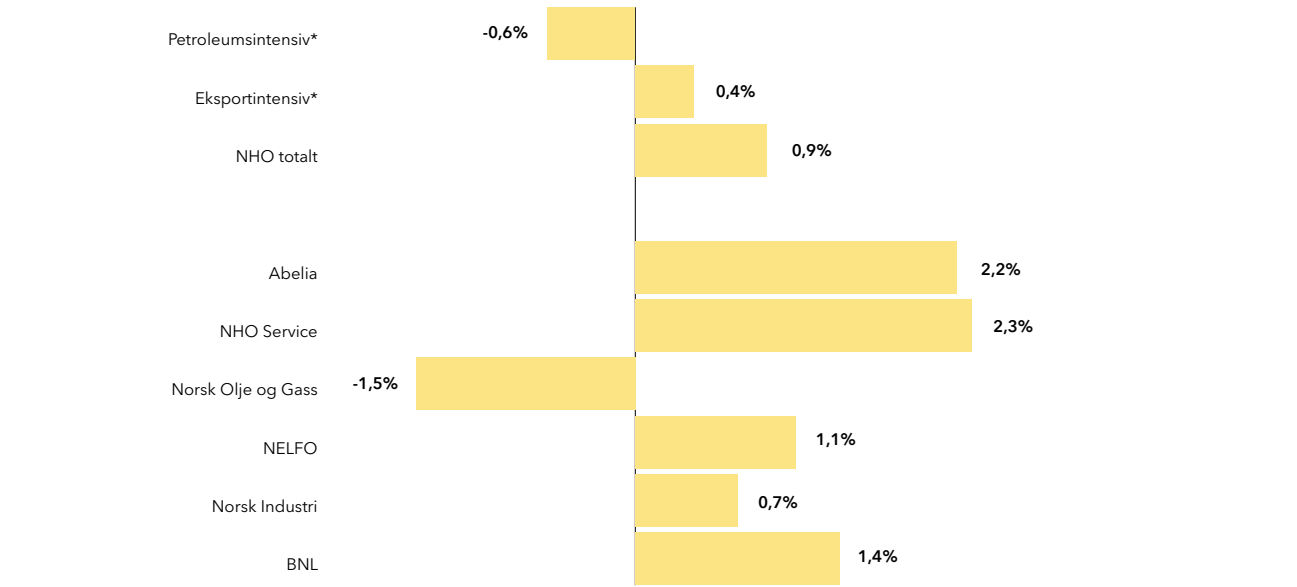
På sikt er det grunn til å tro at behovet for arbeidskraft innen helse- og omsorgstjenester vil øke. Årsaken er endret demografi med en eldre befolkning. Samtidig vil forsørgelsesbyrden, (antall personer i yrkesaktiv alder (16 – 66 år) per personer som er yngre enn 15 år eller eldre enn 67 år) øke. En økning i forsørgelsesbyrden innebærer at det er relativt sett færre som bidrar til inntektsgivende arbeid. Alt annet likt vil dette medføre lavere nivå på BNP per innbygger. Imidlertid kan økt produktivitet og teknologi motvirke dette. Utfordringen på lang sikt er å opprettholde produksjonen og velferden.

Årlig endring i sysselsatte for utvalgte næringer.

Forventet prosentvis vekst i nyansettelser.

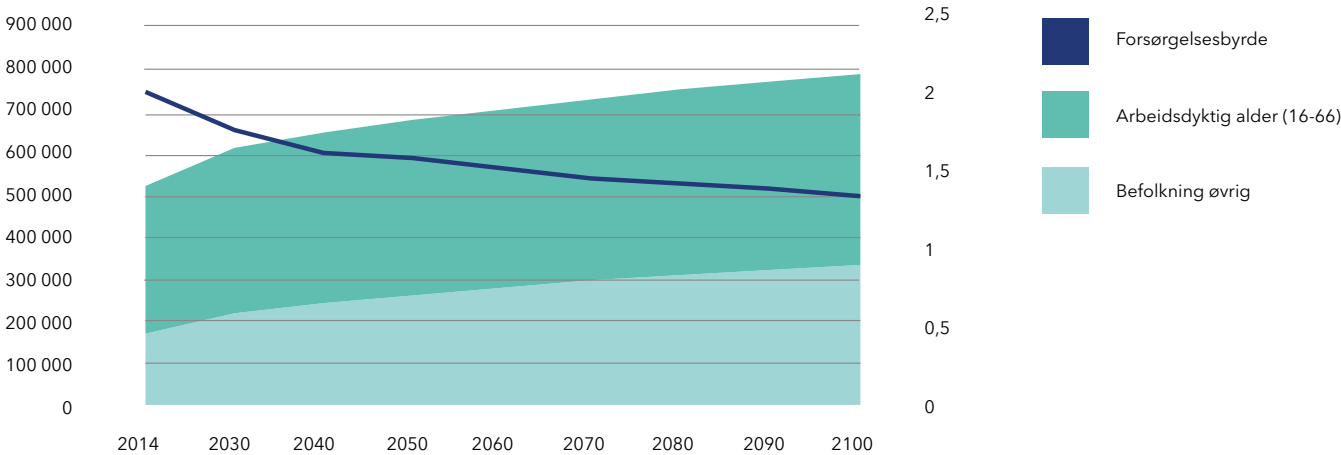
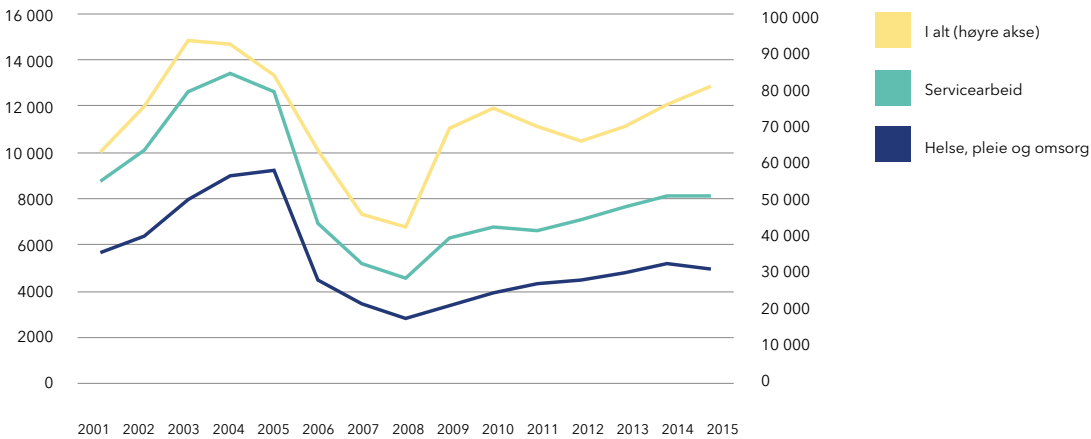
4

KILDE: NHO

Antall registrerte arbeidsledige.

5

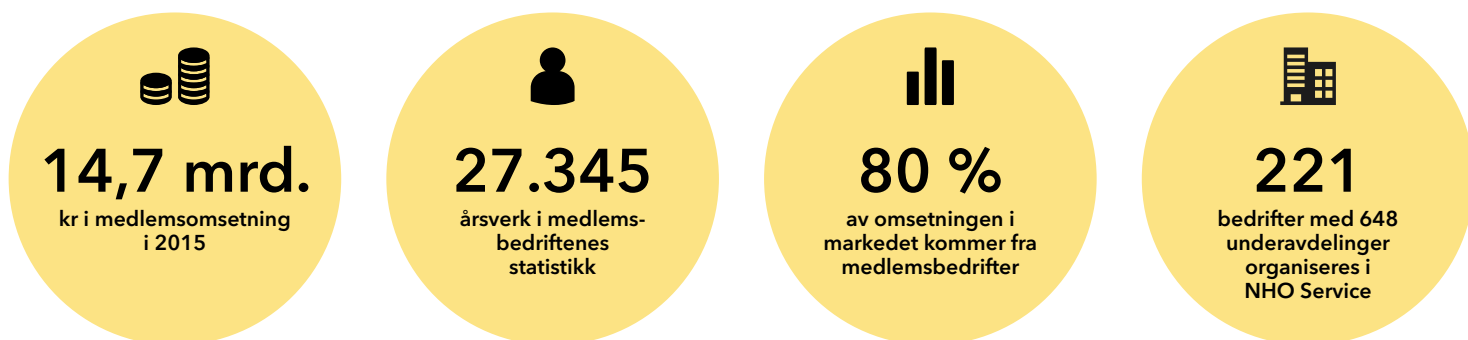
KILDE: NAV

10

Bemanning

Nøkkeltall om bemanningsbransjen

Bemanningsbransjen dekker næringslivets fleksible personellbehov. Er det mangel på arbeidskraft stiger etterspørselen. Øker arbeidsledigheten går etterspørselen ned. Bemanningsbransjens statistikk fungerer dermed som et barometer som synliggjør utviklingen i arbeidslivet.

En bemanningsbedrift driver normalt utleie av arbeidskraft og rekruttering som hovednæring. Andre typiske virksomhetsområder er outsourcing og omstillingstjenester. Et ansettelsesforhold kjennetegnes av tre-partsrelasjonen: Bemanningsbedrift–Arbeidstaker/ Bemanningsbedrift-Kunde/ Kunde-Arbeidstaker.

Marked - nøkkeltall:

- Bemanningsbransjen er NHO Service sin største bransje med en omsetning på 14,7 milliarder kroner i 2015 (7% lavere enn i 2014).
- NHO Service representerer 221 virksomheter som står for 648 enkeltmedlemmer i NHO Service. Disse utgjorde ca. 80% av omsetningen blant norske bemanningsvirksomheter.
- I løpet av 2015 skaffet bemanningsbransjen arbeid til nesten 80.000 personer.
- Bemanningsbransjen utfakturerte 41,1 millioner timer i 2015. Justerte tall viser at bransjen omsatte 9,8% færre timer i 2015 enn i 2014.

Det var mellom 600 og 800 norske bedrifter som leverte bemanningstjenester i 2015. Ser man på SSB sine tall vil man se at tallene der er noe større. Imidlertid inngår der en rekke virksomheter uten ansatte og uten aktivitet. De fleste er svært små aktører, gjerne med kun en ansatt. Det er også en kjent sak at en rekke utenlandske virksomheter leverer bemanningstjenester på det norske markedet. Disse inngår heller ikke i våre tall. På enkelte områder er det en uklar grense mellom bemanningsvirksomhet og konsulenttjenester. 21 selskaper hadde en markedsandel på over 1%. Til sammen er markedsandelen til de 17 største aktørene 78,5%.

80 000

Årsstatistikken for bemanningsbransjen viser at nesten 80 000 personer fikk jobb gjennom bemanningsbransjen i 2015.

Bemanningsbransjen måler hvor mange prosent av årsverkene i Norge som ytes gjennom bransjen. Det er store regionale variasjoner. Oslo er markedet med den klart høyeste penetrasjon. Mens prosentandelen av årsverkene som ble ytt gjennom bransjen på landsbasis steg fra 1% i 1. kvartal 2016 til 1,2% i 2. kvartal 2016, steg penetrasjonsgraden i Oslo fra 2,1 til 2,3%. Ser man utviklingen av penetrasjonsgraden på landsbasis over tid, ser man at den har ligget ganske flatt rundt 1% siden 2004. Utviklingen i bemanningsbransjen er proporsjonal med utviklingen i arbeidsmarkedet for øvrig. Jo flere årsverk som ytes på landsbasis, jo flere årsverk ytes gjennom bransjen.

BRANSJENS ANSATTE

Årsstatistikken for bemanningsbransjen viser at nesten 80 000 personer fikk jobb gjennom bemanningsbransjen i 2015. De utførte i underkant av 24 000 årsverk, noe som viser at gjennomsnittlig tid man arbeidet i bransjen var 3,5 måneder. Det var en liten overvekt av menn i bransjen (56%) og 63% av de ansatte var yngre enn 35 år samtidig som 6% var eldre enn 54 år.

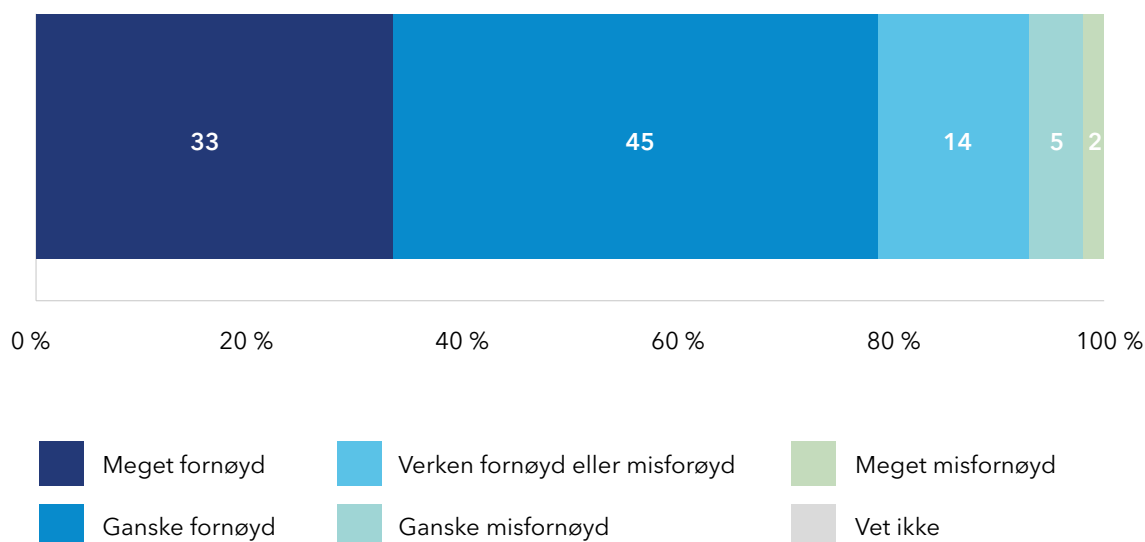
Bemanningsbransjens medarbeiderundersøkelse fra 2015/2016 viser at den viktigste begrunnelse for å ta jobb i bemanningsbransjen er at den er en god inngangsport til arbeidslivet. Faktisk var det store flertall av dem som begynte å arbeide i bransjen i 2015 arbeidsledige eller studenter.

Når den gjennomsnittlige tiden man jobbet i bransjen er lav er dette fordi de ansatte i stor grad bruker oppdraget som et springbrett til annen jobb - enten ved at man får vist seg fram for aktuelle arbeidsgivere eller at man får praksis som gjør at man lettere kommer i betraktning andre steder. Tilbakemeldingen fra 78% av de ansatte i bransjen er at man trives. De fleste ville også råde familie og venner til å søke jobb i bransjen.

Blant de ansatte i norske bemanningsbedrifter hadde 63% norsk statsborgerskap. 35% kom fra EU/EØS området. Av disse var ca. halvparten fra Skandinavia.

I det store og hele - hvor fornøyd er du med innholdet i ditt arbeid som utleid medarbeider?

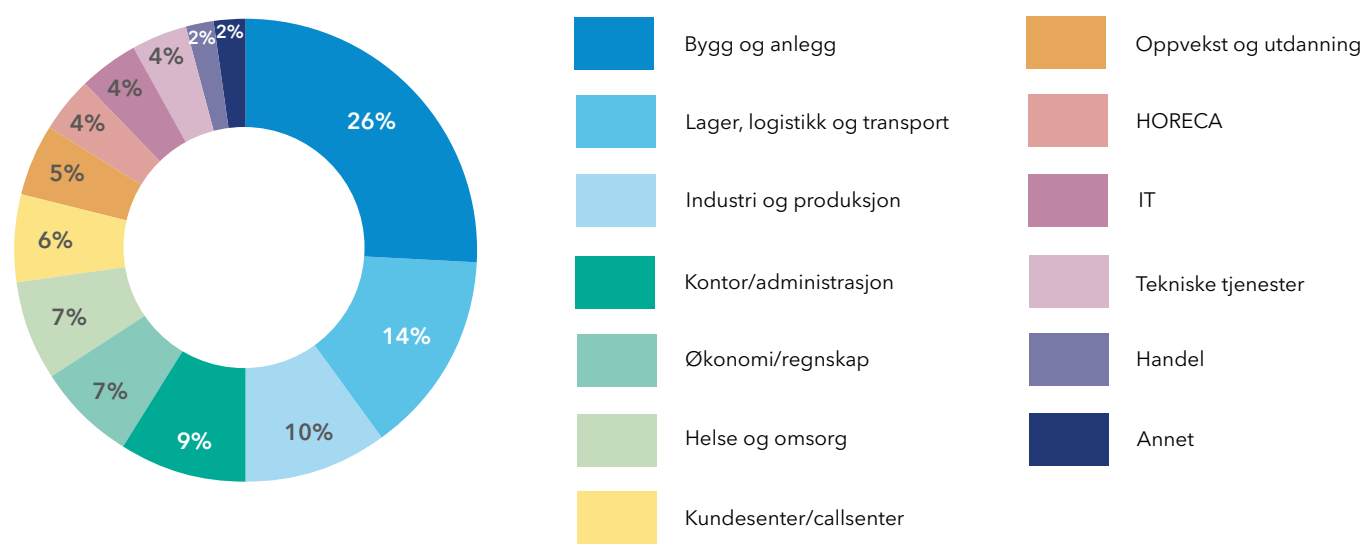
1

Etter lovendringer i 2000 kan bemanningsbransjen levere personell på alle yrkesområder. I bransjestatistikken er dette grovoppdelt i 13 områder. I 2015 var forholdet mellom bransjene som følger:

Fordeelingen av levert personell på alle yrkesområder.

2

KREVENDE TIDER FOR BEMANNINGSBRANSJEN

Mellom 2013 og 2016 har det vært et krevende marked for norsk bemanningsbransje. Først skjedde en svekkelse av markedet på grunn av høyere priser knyttet til innføringen av likebehandlingsprinsippet. Da markedet var i ferd med å stabilisere seg igjen for bemanningsbransjen i 2014 sank oljeprisene og avkjølingen av norsk økonomi begynte. Nedgangen i bemanningsbransjen fortsatte dermed og vi har hatt 13 kvartaler på rad hvor det har vært nedgang i bransjen sett i forhold til samme tidspunkt året før. I 2. kvartal 2016 kan det se ut som bunnen er nådd og at det skjer en stabilisering av markedet, om enn på et nivå rundt 10% lavere enn i 2012.

På tross av nedgang er etterspørselen etter bransjens tjenester generelt fortsatt stor. Hovedgrunn for nedgang i bransjen i siste år er økt arbeidsledighet og ikke minst lavere investeringer i oljesektoren. Nedgangen i norsk økonomi som følge av oljenedturen er ulikt fordelt på landsbasis. Mens det har vært krevende på Vest- og Sørlandet har utviklingen på Østlandet vært ganske bra. Dette gjenspeiler seg også i utviklingen innen bemannings-

bransjen. Gjennom de siste to årene har man sett at prosentandel av norske årsverk som ytes gjennom bemanningsbransjen har holdt seg ganske stabilt. Dette viser at utviklingen i bemanningsbransjen er proporsjonal med utviklingen i arbeidsmarkedet for øvrig.

Bemanningsbransjens utvikling er et speil på utviklingen i norsk økonomi. Grunnlaget for bemanningsbransjen er variasjon i etterspørsel og konjunkturendringer. Man er vant til å omstille seg i forhold til både vanskelige og gode tider. At man har den fleksibilitet som bemanningsbransjen skaper gjør omstillingen av hele arbeidsmarkedet mindre smertefullt. Håpet er at man nå står foran et nytt skifte hvor norsk økonomi igjen vil styrke seg.

I 2. kvartal 2016 økte omsetningen med 2,3% mens antall timer holdt seg på samme nivå som samme kvartal året før.

RAMMEVILKÅR FOR BRANSJEN

Ved implementering av vikarbyrådirektivet sommeren 2012 ble

det vedtatt en rekke nye bestemmelser som har betydning for bemanningsbransjen. Det viktigste var innføringen av likebehandlingsprinsippet. Det innebærer at utleid personell fra bemanningsbransjen, på de fleste felt, skal ha rett til samme lønns- og arbeidsvilkår som de ville hatt om de hadde vært direkte ansatt hos kunden for å utføre tilsvarende arbeidsoppgaver. Reglene følger av et EU-direktiv og trådte i kraft 1. januar 2013. Ved siden av dette ble det vedtatt innføring av solidaransvar for bemanningsbransjens kunder for oppfyllelse av likebehandlingsprinsippet på lønn.

NHO Service og medlemsbedriftene har gjort en betydelig innsats for at det nye regelverket skal fungere. Regelverket skaper dog et stort administrativt press på bedriftene. NHO Service har bistått bedriftene gjennom kurs, informasjon og juridisk bistand. Bedriftene har håndtert de nye rammevilkårene bra, noe som synliggjøres i evaluering som Fafo har gjennomført for regjeringen i 2016.

Flere bemanningsbedrifter er bundet av tariffavtaler, men det skapte problemer at det i Norge, ulikt andre land i Europa som det er naturlig å sammenlikne seg med, ikke ble gjort bruk av unntaksmulighet fra likebehandlingsprinsippet for bedrifter med tariffavtale.

Regjeringen har i 2015 vedtatt forskrift om å innføre unntak fra likebehandlingsprinsippet for bemanningsbedrifter med tariff-

avtale. Dette er gledelig og vi håper at dette vil bidra til å løse de uklarheter som frem til i dag har foreligget i møtet mellom tariffsystemet og likebehandlingsprinsippet, to systemer med samme formål; å sikre ansatte anstendige lønns- og arbeidsvilkår. I forbindelse med tariffoppgjøret ble det imidlertid underskrevet uenighetsprotokoll mellom Norsk Industri og Fellesforbundet på forståelsen av tariffavtalen opp mot forskriften. Dette innebærer at man først vil vite hvilken effekt unntaket får for bemanningsbedrifter med tariffavtale etter at saken er behandlet i Arbeidsretten høsten 2016.

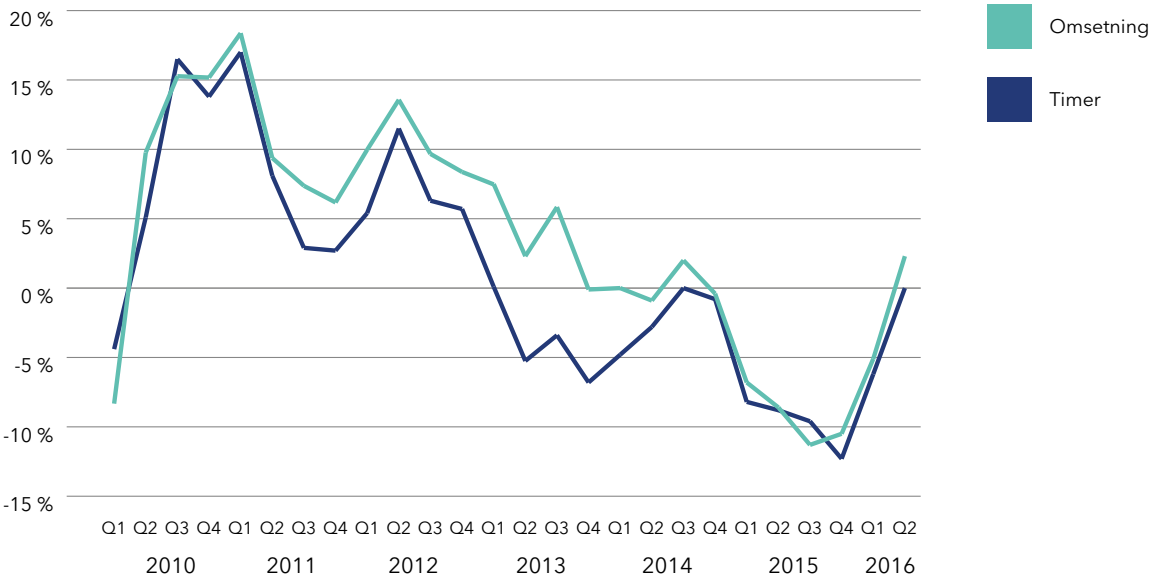
MEDLEMSUTVIKLING

Nye rammevilkår og usikkerhet i bransjen har styrket fokuset på verdien av å være organisert i en arbeidsgiverforening. Som arbeidsgiverorganisasjon for bemanningsbransjen har NHO Service fått en rekke nye medlemmer i løpet av det siste året. Fra 2017 gjøres revisjonsordningen Revidert Arbeidsgiver, hvor bemanningsbedriftene underlegger seg ekstern revisjon av rutiner og arbeidsgiverpraksis, obligatorisk for medlemmer i NHO Service. Dette innebærer en ekstern gjennomgang av rutiner og praksis for ansettelseskontrakter, HMS, arbeidstid, lønn, sykepenger og stillingsvernet. Målet er å øke arbeidsgiverkvalitet i bemanningsbransjen og bidra til at dokumentasjon av dette blir et konkurransefortrinn for seriøse bemanningsbedrifter.

Detaljerte rapporter om bemanningsbransjen kan lastes ned på www.bemanningsbransjen.no.

Prosentvis utvikling fra samme periode året før i timer og omsetning. Avstanden mellom kurvene indikerer kostnadsutviklingen. Så lenge omsetningskurven er øverst vil det være økning fra året før.

3

Maalfrid Brath

KONSERNESJEF MANPOWERGROUP AS
Omsetning i 2014: 3,2 mrd. nok

«Vi er døråpner»

- Konsernet har 6.000 medarbeidere i daglige oppdrag, 4.000 rekrutteringer til faste stillinger.

- Vi forventer en relativt flat utvikling i 2016 fra 2015. Det siste året har vært preget av en krevende utvikling innen olje og gass, og der spesielt Vestlandet er negativt berørt. Også vi har måttet gjøre tilpasninger på kostnadssiden i dette markedet.

Jeg tror ikke at olje og gass-sektoren vil komme tilbake dit den var. Regjeringen har satt inn en mengde motkonjunkturtiltak, og vi ser nå økt etterspørsel innen bygg og anlegg, men også innenfor offentlig sektor. Norge trenger mer faglært arbeidskraft, og vi må se på hvorfor det ikke utdannes faglærte personer. Siden denne mangelen er global, er det ikke så lett å finne arbeidskraften vi trenger ute heller. Samtidig vil vi i overskuelig fremtid trenge mer teknisk kompetanse, samt IT-spesialister innen de fleste disipliner.

Vi har fortsatt en utfordring i at vi som bransje ikke blir anerkjent for det vi faktisk gjør. Vi tilfører fleksibilitet for arbeidsgivere, og vi er en døråpner for veldig mange arbeidstakere. At det er noen som ikke vil forstå dette, er utfordrende for oss. Vi går inn i et valgår, og det er vel stor sannsynlighet for at synet på midlertidig arbeidskraft vi bli diskutert. Jeg håper at de faktaene som viser at vår bransje er viktig for dynamikken i arbeidslivet blir lyttet til.

Espen Hem Jacobsen

ADM. DIR. JOBZONE NORGE AS
Omsetning i året: 1,2 mrd. nok

«Bransjen har merket den tøffe utfordringen»

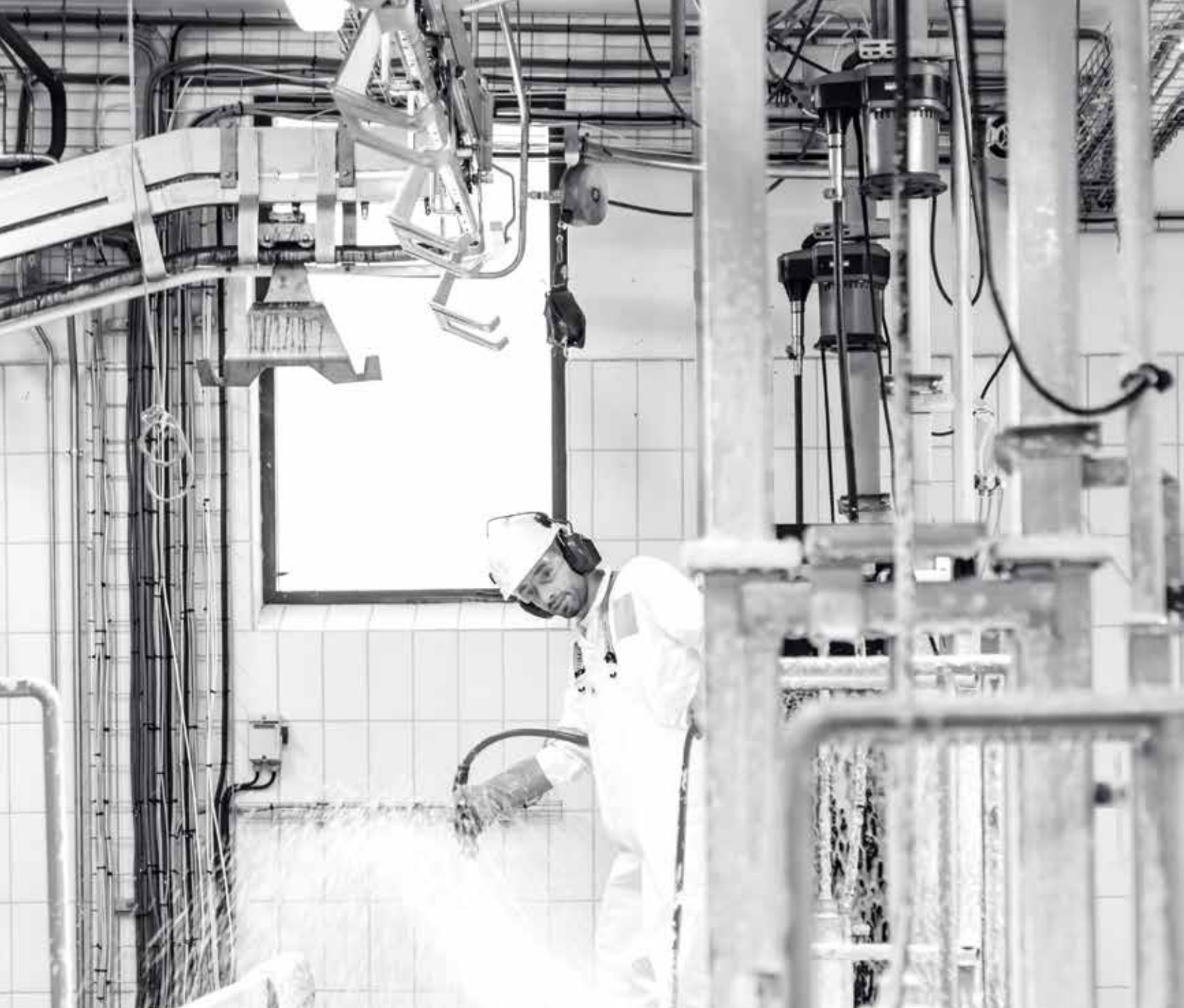
- Jobzone Norge AS som har 1.900 årsverk.

Jobzone Norge har utviklet seg positivt fra 2015 til 2016. Antall utleide timer har økt med nesten 20% første halvår 2016. Omsetningsutviklingen er også positiv og marginene er relativt stabile, men det er et sterkt press på pris. Vi er derfor optimister.

Bransjen har merket den tøffe utfordringen som Norge har vært i gjennom, spesielt innen olje og gass, og i industri som er knyttet opp mot dette.

Fagområder, som helse og bygg & anlegg har vært stabile. Det er betydelig mangel på personell til helsevesenet og staten satser store investeringer i infrastruktur og bygging.

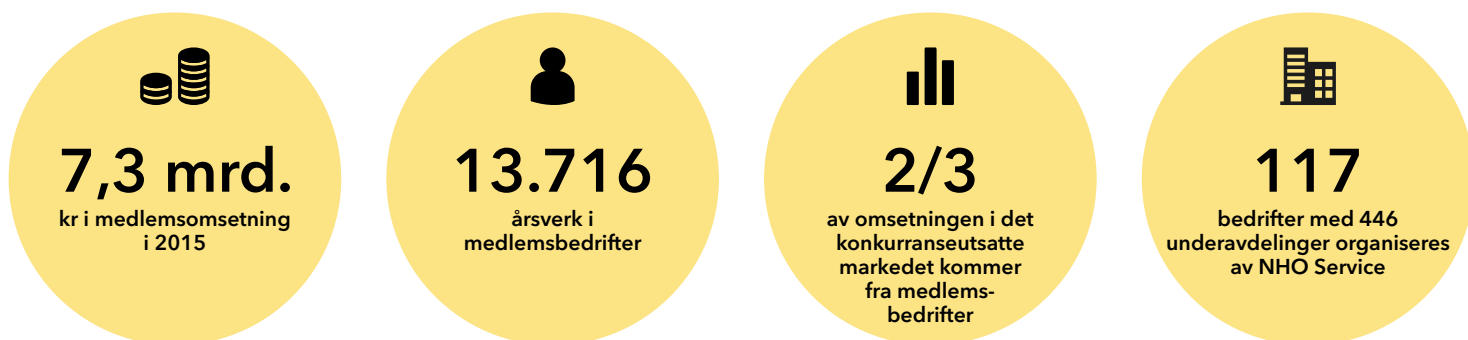
Bransjens største utfordring fremover vil trolig være å sikre tilgangen på kvalifisert arbeidskraft til fagområder som bygg & anlegg og innen helse og omsorg. I tillegg er det viktig at bemanningsbransjen får rammevilkår som er stabile og forutsigbare, slik at bedriftene kan planlegge og investere i et langsiktig perspektiv.

11

Renhold

Nøkkeltall om renholdsbransjen

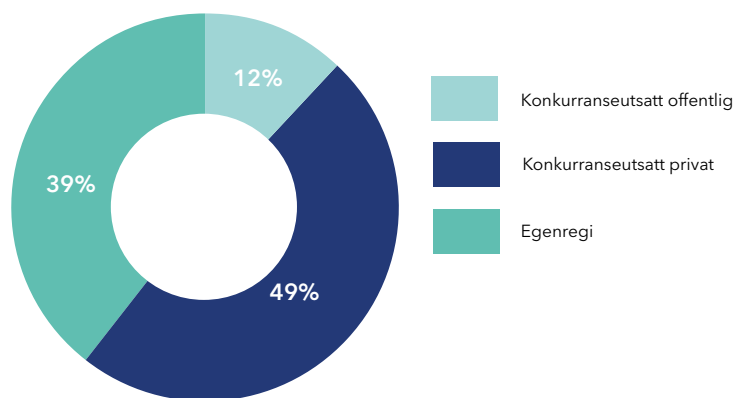
Marked - nøkkeltall

- Markedets totale verdi er på ca 17,8 mrd. kroner, dette fordeles mellom private og offentlige aktører.
- Totalareal av vaskbar flate i næringsbygg er beregnet til 102 millioner kvm. av et samlet nasjonalt bruttoareal på 132 millioner kvm. Av dette har den private renholdsbransjen ansvar for å forvalte 64 millioner kvm. med gulvareal.
- 61% av totalmarkedet er konkurranseutsatt. Dette markedet har en verdi på knapt 11 mrd. kroner.
- Renholdsbransjen i NHO Service hadde 13.716 årsverk sysselsatt og en samlet omsetning på 7,3 mrd. kroner i 2015. Dette tilsvarer en markedsandel på 68% av det konkurranseutsatte markedet.

6000 FORETAK

Det var i januar 2016 ca. 6.000 virksomheter registret i godkjenningsordningen for renhold, en nettoøkning på ca. 400 fra januar 2015. Over halvparten er registrert på Østlandet, mens det er færrest i Nord- og Midt-Norge. Det er mange nyetableringer og avviklinger, viser tall fra Arbeidstilsynet i april 2016. Enkelt-personforetak er dominerende organisasjonsform og står for 70% av foretakene.

Over 50% av de sysselsatte i næringen er ansatt i store foretak med NHO Service som viktigste arbeidsgiverforening. Tall fra SSB viser at 64% av de som jobber i næringen har innvandrerbakgrunn. Deltidsandelen er høy, og mange er registrert med mer enn ett arbeidsforhold. I motsetning til servering og overnatting, er renholdsbransjen ikke på samme måte preget av unge arbeidstakere. Det er relativt høy turnover blant de ansatte i bransjen.

Konkurranseutsatt renhold i Norge av totalmarked 17,8 mrd. kr.

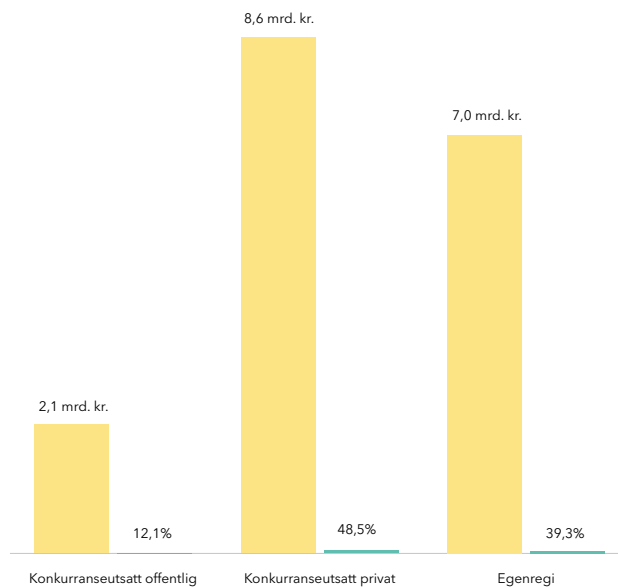

Foto: Tor Aage Lillestøl

GODKJENNINGSORDNINGEN

Godkjenningsordningen for renhold driftes av Arbeidstilsynet og skal bidra til bedre lønns- og arbeidsvilkår, motvirke useriøse foretak, samt gi like konkurransevilkår. 1 av 2 kjenner ikke til godkjenningsordningen, viser en Fafo-rapport som kom ut i juni 2016. Rapporten kommer nær fire år etter at godkjenningsordning ble etablert etter initiativ og påtrykk fra NHO Service og Norsk Arbeidsmandsforbund (NAF). Fafos tall viser forbedringer, men at utviklingen går langsomt. Både i 2012 og 2016 ble tilbyderne spurt om de i anbudprosesser har fått kjennskap til tilbydere som de vurderer som useriøse. I 2012 svarte 55 prosent at dette skjer hele tiden eller at de har opplevd dette flere ganger. Den tilsvarende andelen i 2016 var 47 prosent. Når det gjelder å bli utkonkurrert av virksomheter som vurderes som useriøse, var det 58 prosent som i 2012 svarte at dette skjer hele tiden. I 2016 svarte 55 prosent det samme. Mer om ordningen på arbeidstilsynet.no.

MARKED

NHO Service startet i 2015 en mer systematisk kartlegging av det kommunale renholdsmarkedet enn vi har hatt tidligere. Mange kommuner ønsker bedre organisering av renhold og ser etter løsninger som gir mer effektiv drift enn de har i dag. Dette åpner muligheter for bedrifter som kan levere god organisering, bedre metoder og mer effektiv tidsbruk. Konkurransetsetting av renholdet blir sett på som en måte å frigjøre ressurser som kan brukes til andre formål i kommunen. Tjenesteområdet renhold har et potensial for besparelser på rundt 1,5 milliarder kroner for alle kommuner sett under ett, viser analyser fra NHO Service. Dette er noe lavere enn potensialet som analysene fra 2013 viste.

NØYTRAL MOMS

1. januar 2017 trer en ordning med nøytral merverdiavgift for helseforetak i kraft. Det blir dermed mer attraktivt å bruke private bedrifter til å levere tjenester som renhold og kantinedrift.

Dette har lenge vært en viktig sak for alle bedrifter i NHO Service som vil levere tjenester til det offentlige. Med momsnøytralitet vil man kunne fokusere mer på kvalitet og ha et likt økonomisk utgangspunkt å konkurrere på.

RENHOLDSPORTALEN

Renholdsportalen.no er utviklet av NHO Service for beslutningstakere som skal kjøpe inn renhold i privat og offentlig sektor. Portalen viser innkjøpsprosessen i tre steg og inneholder verktøy som brukes i forbindelse med innkjøp og kontroll av renhold. Her er også oversikt over alle renholdsbedrifter som er medlemmer av NHO Service. Portalen ble redesignet og fornyet i 2016, og relansert i en større kampanje på TV2, i fagblader og i sosiale medier. Kampanjen er planlagt videreført med hovedvekt på annonsering via Google i 2017.

NY MAL FOR KJØP AV RENHOLDSTJENESTER

Høsten 2015 lanserte Difi i samarbeid med NHO Service en ny mal for kjøp av renholdstjenester. Malen inneholder alle dokumenter du trenger for å lage et komplett konkurransegrunnlag. Difi har tidligere publisert konkurransegrunnlagsmaler for kjøp av hotelltjenester, konferansetjenester, vikartjenester og kontorrekvisita. Malene ligger på anskaffelser.no

NY STANDARDKONTRAKT

Medlemmer i NHO Service får rabattert pris på standardkontrakten NS 8431 som benyttes ved levering av fast renhold. Kontrakten er revidert i 2015 i samarbeid med NHO Service. Kontrakten kjøpes på standard.no, eller om man ønsker rabatt, via Min Side på nhoservice.no.

NS-INSTA 800

Renholdstandarden NS-INSTA 800 er revidert og det gjennomføres kurs og eksamen som leder til sertifisering av renholdere. Kursene går i regi av NHO Service og et konsulentselskap. Medlemsbedrifter får 5.000 kroner av kursavgiften refundert

Både i 2012 og 2016 ble tilbyderne spurt om de i anbudprosesser har fått kjennskap til tilbydere som de vurderer som useriøse. I 2012 svarte 55 prosent at dette skjer hele tiden eller at de har opplevd dette flere ganger. Den tilsvarende andelen i 2016 var 47 prosent.

fra NHO Service ved bestått eksamen. Tilskudd til fagopplæring og opplæring/sertifisering av NS-INSTA 800 med kr 5.000 er forbeholdt tariffbundne bedrifter.

I oppstartsåret ble det gjennomført 13 kurs. 9 på nivå 3 og 4 på nivå 4. Det har vært 182 deltagere på kursene, henholdsvis 122 på nivå 3 og 60 på nivå 4. Det tilbys både åpne og bedriftsin-terne kurs. 86% av deltagerne kommer fra medlemsbedrifter i NHO Service. Strykprosenten på eksamen ligger i snitt på 10%. Mer om kursene på insta800.no.

HØYESTE VERDI

En ny versjon av "Høyeste verdi" ble lansert i 2016. Høyeste verdi er et verktøy for innkjøpere som gjør at de kan velge leverandører som gir høyeste verdi fremfor laveste pris. Høyeste verdi er et system som gjør det enkelt for deg å velge kvalitet og pris på renhold. Et ensidig fokus på lav pris utfordrer arbeidsavtaler og innebærer omgåelse av kollektive avtaler, lovmessige forpliktelser, opplæring og kvalitetsstyring. I tillegg kan et ensidig prisfokus tilrettelegge for en underskog av svart økonomi. Systemet er tilgjengelig på nhoservice.no.

CLEANPILOT

CleanPilot-Appen (operativt driftsverktøy for renhold) ble lansert i 2013 av Datec. Verktøyet er siden tatt i bruk i Norge av 3.000 renholdere og deres ledere. Appen har gjort det mulig å integrere renholderen i den digitale organisasjonen. Noe som gir nye muligheter for økt konkurransekraft. Integrering av renholderne i den digitale organisasjonen åpner for helt nye muligheter for såkalt transparent informasjon i samhandling mellom renholder, leder og kunde.

Et utvidet konsept som forenkler informasjonsflyten i en renholdsleveranse ble lansert i 2016. CleanPilot- konseptet blir utvidet med en Webportal (CleanPilot Direct), som gjør det mulig for ledere på ulike nivåer i leverandørorganisasjonen å følge opp leveranser på tvers av kunder og prosjekt gjennom Webportal-teknologi. I tillegg tilbys Webportalen (CleanPilot Value) til kundeorganisasjonen med mulighet for transparent informasjon og kommunikasjon, der kunden enkelt kan følge opp bl.a. viktigste KPI-er (Kritiske Prestasjons Indikatorer) i leveransen, bestille/avbestille oppgaver, selv sjekke leveransestatus i hvert rom m.m.

CleanPilot -Appen (CleanPilot GO) er videreutviklet for å støtte dynamiske prosesser gjennom bl.a bestillingshåndtering og kommunikasjon med sensorer. CleanPilot GO er også utvidet

med funksjon for in-web arbeidsbeskrivelser. Dette gjør det enkelt å bygge og koble arbeidsbeskrivelser, instruksjoner, produktinfo på web sammen i en arbeidsbeskrivelse i CleanPilot Go. Les mer på www.datec.no

FDV ØKER

Renholdsbransjen blir stadig tettere sammenvevd med forvaltning, drift og vedlikeholdstjenester (FDV). Interessen var derfor stor for FDV-konferansen 2015 som ble arrangert på Kielferga i juni 2015. Det var to dagers messe og tettepakket konferanseprogram med over 500 deltakere. Arrangør var NHO Service, Renholdsproduktors Leverandørforening (RELE), Norsk Forening for Service og Renhold (NFSR) og Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF). Erfaringene er så gode at det er besluttet å arrangere en tilsvarende konferanse i 2017.

KOMPETANSE GIR VEKST

Det er ventet en betydelig vekst i tjenestesektoren i Norge i årene som kommer. En kritisk suksessfaktor for å få til dette er styrket kompetanse gjennom voksenopplæring. NHO Service har gått i bresjen for at undervisningen blir mindre akademisk rettet og bedre tilpasset den enkelte medarbeiders praktiske hverdag. Viktig her er ordninger som Vox, som forvalter tilskuddsordningen Basiskompetanse i arbeidslivet (BKA). Når bedriftene blir en stadig viktigere læringsarena er det naturlig at de pedagogiske virkemidlene endres i tråd med dette. Et eksempel er PIL-prosjektet i NHO Service. PIL er en metode som får frem den faktiske kompetansen. Bokstavene i PIL står for Praktisk Individuell Læring. Se pilmetoden.no. Det er dessuten et mål at flere unge og voksne skal ta fagbrev innen renhold.

SUNNE HENDER

Sunne hender er et prosjekt fra NHO Handel og NHO Service for frisører og renholdere finansiert av NHOs Arbeidsmiljøfond. Bakgrunn: Høyt sykefravær og betydelig turnover er en utfordring for bransjene. Prosjektet har laget informasjonsmateriell tilpasset brukergruppene – «Derfor bruker jeg hansker – sunne hender på en – to – tre». Målgruppen er skoleelever, arbeidsgivere og arbeidstakere, kunder og leverandører. Mer på sunnehender.no.

Christian Fredrik Moe

ADM. DIR. 2CLEAN AS
Antall årsverk: 200. Omsetning i året: 85 mill. nok

«Blir ikke kvitt de useriøse»

- Konsernet har 6.000 medarbeidere i daglige oppdrag, 4.000 rekrutteringer til faste stillinger.

Vi leverer renholdstjenester i Oslo og Bergen og har opplevd vekst de siste årene til tross for at markedet er preget av sterk priskonkurranse og mange tilbydere. Vi har hele tiden jobbet etter en klar strategi, hva gjelder bruk av støttesystemer, personalrekruttering og kundesegmentering. Vi ser en klar tendens til at konkurransebildet blir tøffere, og at kravet til klare strategier og målsetninger blir stadig viktigere for å lykkes.

Et høyt antall useriøse leverandører og et usunt prispress har i mange år skadet markedet for renholdstjenester. Selv etter innføring av ordningen med offentlig godkjente renholdsbedrifter, virker det som om markedet fortsatt etterspør tjenester fra leverandører som ikke er godkjent. Det er derfor viktig at NHO Service og vi som profesjonelle bedrifter opprettholder trykket på å bevisstgjøre innkjøpere og understreke at de er forpliktet til å kjøpe fra godkjente renholdsbedrifter.

Bransjens største utfordring er å overbevise innkjøpere om merverdien av å velge seriøse og godkjente leverandører med gode og tilpassede renholdsløsninger, fremfor konsekvent å gå for billigste alternativ.

Marianne Ullaland Knapstad

DAGLIG LEDER BB SERVICESYSTEM SF
Antall årsverk: 65. Omsetning i året: 42 mill. nok

«Jeg er frustrert»

Du traff meg på rette dagen. Jeg er frustrert over trendene. Fremtiden for oss som ønsker å være gode i renholdsbransjen er ikke de beste. I dag kom NRK ut med sitt landsdekkende anbud, der Norge nok en gang er delt inn i 5 regioner. Forrige uke kom politiet ut med sitt anbud der Norge er inndelt i 8 regioner, og slik er vår hverdag. Denne geografiske oppdelingen setter krevende grenser for oss.

Klart vi kan satse på å være underleverandør, men hvorfor kan ikke vi få lov å kjempe om offentlig avtaler i vårt distrikt? Ja, slik går dagene, og vi må mobilisere og finne nye tjenester for at vi skal kunne bo og jobbe i distriktet med renholds-faget som vi brenner slik for.

Vår bedrift har satset mye på fagopplæring de siste årene. Vi har kjørt egen fagbrevopplæring for 18 personer i bedriften i 2015/16. Vi har hatt undervisning i arbeidstiden og ser frem til eksamen rett før jul i 2016. Våren 2017 er det praktisk eksamen som skal gjennomføres.

Bedriften har i perioden hatt en stabil omsetning, men som jeg nevnte er det krevende tider og en utvikling jeg ikke trives med. Når en ikke sitter som eier av store viktige avtaler er det utfordrende å skape vekst og utvikling for virksomheten.

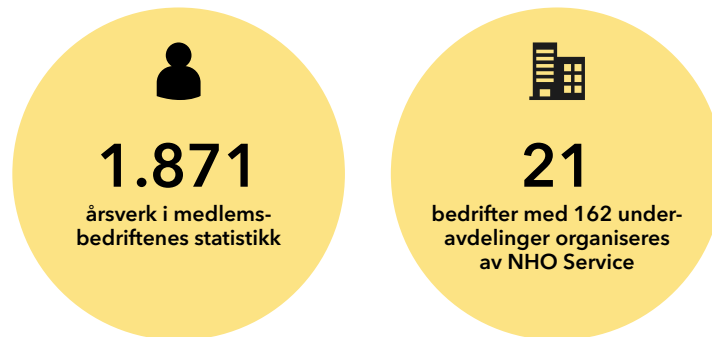
Jeg syns bransjen de siste årene har løftet seg. Det bidrar til en god utvikling at det er fokus på seriøsitet og allmenngjøring av lønn, for å sikre bedrifter, kunder og ansatte en seriøs bransje. Dette er en utvikling som tar tid for den involverer mange ledd og personer. Renholdsbransjen er en av Norges viktigste inkluderingsmotorer, som tar i bruk ressurser fra mange nasjonaliteter. En av våre største utfordringer er at vi også i fremtiden skal være gode på integrering, løse kommunikasjonsutfordringer slik at våre ansatte kan trives og fungere godt i jobben. Det viktigste for å lykkes er kunnskap og kompetanse i alle ledd. Det å kunne renholds-faget, være en dyktig renholdsoperatør vil bli stadig viktigere.

12

Facility Management

Nøkkeltall om Facility Management

Facility Management (FM) er integreringen av prosesser i en organisasjon for å opprettholde og utvikle tjenester som støtter og forbedrer effektiviteten til de primære aktivitetene.

FM-bedrifter i Norge utfører vanligvis to eller flere tjenester innen renhold, sikkerhet, kantine og catering, avfallshåndtering, vaktmestertjenester, drift og vedlikehold. Store verdier knytter seg særlig til bygg og utearealer. God forvaltning av disse verdiene krever effektivt vedlikehold. Moderne utstyr og stordrift gjør at man til enhver tid kan få mest mulig ut av vedlikeholdsressursene. FM-bedriftene er spesialister på å få dette til.

Nøkkeltall

- NHO Service har 21 bedrifter med totalt 162 underavdelinger innen FM.
- Våre store FM-bedrifter, ISS, Sodexo, Eurest, Toma, Elite og AB Solution omsatte for totalt ca 8,2 mrd. kroner og har over 17 000 ansatte.
- Sammenlignet med andre europeiske land utgjør FM-bedrifter i Norge en liten andel av økonomien. Egenregi er en dominerende løsning.

Det er en umulig oppgave å finne et eksakt beløp for størrelsen av konkurranseutsatt FM i Norge. Dette skyldes flere forhold. Det at flere tjenester er involvert medfører ulik registrering hos leverandørene, som FM-tjenester eller for hvert enkelt av tjenesteområdene. Det er også kunder som får utført flere tjenester, men hvor de har tegnet ulike kontrakter for hver enkelt tjeneste slik at de ikke blir kategorisert som FM. Det samme gjelder for årsverk i bransjen, da disse er fordelt på mange ulike faggrupper.

Sammenlignet med andre europeiske land utgjør FM-bedrifter i Norge en liten andel av økonomien. Egenregi er en dominerende løsning.

Bransjen er fortsatt i positiv utvikling og vi ser stadig en utvikling i retning av at oppdragsgivere til en viss grad kombinerer flere tjenester i et anbud. Det er videre gjennom statsbudsjettet for 2017 endelig bekreftet innføring av mva. nøytralitet i helseforetakene fra 01.01.17. Vi kjenner foreløpig ikke hvordan «skjult» mva. i ikke merverdiavgiftspliktige tjenester vil bli kompensert, men regner med snarlig avklaring. Vi forventer at dette tiltaket vil åpne opp for kjøp av tjenester innen renhold, FM, matomsorg osv.

Vi har i tillegg utviklet en analysemodell som vil bli brukt både for å analysere dagens virkelige renholds-kostnader pr. kvm i kommuner og for den saks skyld i alle typer virksomheter.

Bransjen forventer økt etterspørsel etter sine tjenester og vil i 2016 og 2017 prioritere ytterligere synliggjøring/ dokumentering av FM bransjens verdiskapning. Dette er et arbeid som må gjøres i samarbeid med flere og uavhengig av kjøpte tjenester eller egenregi. Vi har startet sonderinger med Høyskolen i Oslo og Akershus, NfN og konsulentbransjen. Det må blant annet videreutvikles en modell som blant annet viser:

1. Økonomi totalt og på enkelttjenester
2. Produktivitetseffekt i kjernevirksomheten
3. Sykefravær
4. Bruker- og kundetilfredshet
5. Arealbruk

Vi forventer at analysemodellen vil gi både bransjen og våre kunder nye og hittil, langt på vei, udokumenterte resultater.

Tore Monsen

ADM. DIR. TOMA FACILITY SERVICES AS
Antall ansatte: 3.300. Omsetning i året: 1,5 mrd. nok

Kathinka Friis-Møller

DRIFTSDIREKTØR ONSHORE I COMPASS GROUP
Antall årsverk: 1.800. Omsetning i året: 1,8 mrd. nok

«Vi vil investere i kompetanse»

Toma Facility Services AS har vært gjennom enn betydelig vekst og er blitt en stor, norskeid leverandør av mange sam-lende tjenester. Konsernet opplever nå økende etterspørsel og større aktivitet på kjøp av flere tjenester.

Alle våre tjenester leveres i egen regi. Dette er renhold, mat, sikkerhet, resepsjon, kontorstøtte og teknisk drift.

Vi ser optimistisk på markedsutviklingen de neste årene. De største utfordringene er å øke kompetanse og utvikle gode ledere. Vi vil fokuserer på kostnadsreduksjon for å møte sterk konkurranse på pris. Vi opererer i et marked med lave marginer og vil investere i kompetanse og utvikling av våre forretningsmodeller.

«Har satset på Lean»

Compass Group er en stor, internasjonal leverandør av måltidstjenester og andre supporttjenester. Vi har i 2015-16 tatt del i endringene i offshore sektoren gjennom å redusere aktiviteten, men samtidig vokst i våre onshore sektorer innen helse, mat og FM.

Vi har full fokus på kontinuerlig forbedring og har nå over noen år jobbet med kontinuerlig forbedringer gjennom våre Operation Excellence (Lean-program). Dette ser vi gir resul-tater med fornøyde kunder og fornøyde medarbeidere.

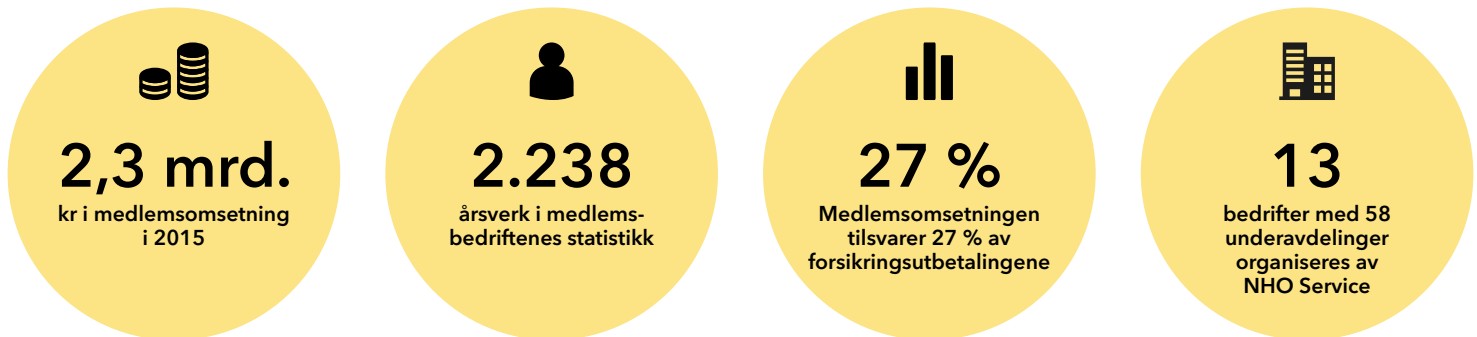
En av bransjens utfordringer er å operere i et marked med lave marginer og samtidig evne å investere i kompetanse og utvikling slik at forretningsmodeller og tjenestene kan ut-vikle seg kontinuerlig. I Compass Group ser vi nå en endring ved at kundene ønsker en samarbeidspartner som jobber med utvikling av konsepter og løsninger som er tilpasset deres behov.

13

Skadesanering

Nøkkeltall om skadesanering

Skadesanering er innsatsen som kreves for å ta vare på eller redde bygninger og eiendommer i hendelsesforløp som vann-, brann- eller naturskade. Saneringsfirmaene vasker, tørker, reparerer, oppbevarer og rydder ting som har blitt skadet.

Forsikringsselskaper samarbeider tett med skadesaneringsfirmaene for å sikre bygg og innbo mot ytterligere verdiforringelse og derigjennom minimere skadeutbetalingene. Skadesanering kan betraktes som førstehjelp i forbindelse med skader på bygg og eiendom.

Nøkkeltall

- NHO Service har 13 bedrifter med 58 underavdelinger som medlemmer innen skadesanering.
- Våre medlemsbedrifter hadde i 2015 en samlet omsetning på 2,3 mrd. kroner. Dette var en økning på 6,9% fra 2014.
- Til sammen kostet brann- og vannskader samfunnet i overkant av 8,5 mrd. kroner i 2015 (FNO 2015). Av dette var 3,6 mrd kroner relatert til vannskader, mens 4,9 mrd kroner var relatert til brannskader.
- Våre medlemsbedrifter sysselsatte 2 238 årsverk i 2015.
- Våre medlemsbedrifter hadde 62 346 oppdrag fordelt på 49 300 hovedprosjekter i 2015.

Bransjen tilbyr i hovedsak to hovedtjenester i tillegg til førstehjelp til bygg, der man så raskt som mulig sikrer bygg og eiendeler mot ytterligere skader. Disse to hovedtjenestene er for det første sanering i forbindelse med brann- og vannskader. For det andre dreier det seg om at man raskt etter skaden har oppstått forsøker å få kartlagt skadene påført bygg og inventar. Dette danner bakgrunnen for å få gjennomført en kostnadseffektiv skadeutbedring. Kartleggingen gjennomføres vanligvis av byggt tekniske fagfolk i samråd med skadesaneringsselskapet. Funnene gir grunnlag for valg og gjennomføring av sanerings-

og reparasjonstiltak. Å sanere bygg og eiendeler etter brann er ofte en svært tidkrevende prosess. Man begynner normalt med rengjøring og luktsanering med ulike teknikker og maskiner, ofte må også eiendeler og innbo fjernes eller pakkes for å få kontroll på lukt.

Vannskader kartlegges med fuktmåler og måleprotokoll. Det er materialtypene og adkomsten til fuktskaden som avgjør hvorvidt det er mulig å avfukte eller om demontering er nødvendig.

Bransjen er i fortsatt positiv utvikling med økende etterspørsel etter sine tjenester innen alle segmenter. Dette stiller imidlertid økte krav til kompetanse og standardisering.

I samarbeid med Fagskolen Oslo/ Akershus er det utviklet en ny fagutdanning for fuktteknikere. Denne bygger på fagbrev som tømrer eller tilsvarende og er nå godkjent av NOKUT. Det første studiet starter 19.09.16 og er fulltegnet.

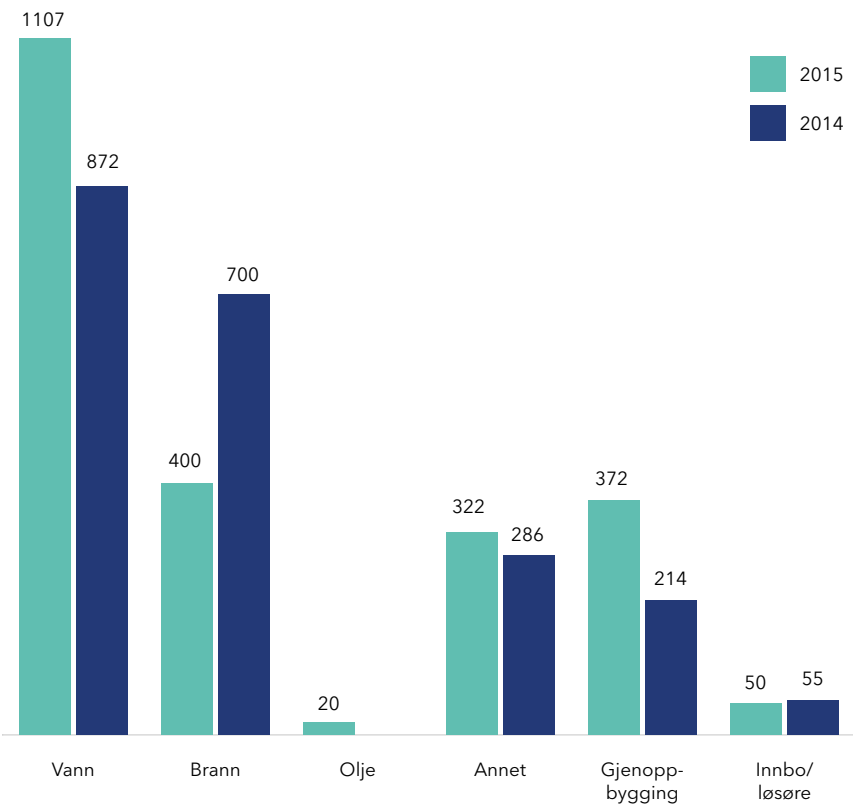
Et revisjonsteam bestående av eksperter fra våre medlemsbedrifter og tilsvarende fra de største forsikringsselskapene har i slutten av 2015 og inn i 2016 revidert prosedyren for oljeskader. Denne blir nå erstattet av to prosedyrer for henholdsvis innvendig oljeskade og oljeskade til grunn.

Det er også gjennom året gjennomført kurs og informasjon om nye standarder og prosedyrer for medlemsbedriftene og for medlemmer i Finans Norge.

Representanter for bransjen har sammen med sikkerhetsbransjen, DSB, Finans Norge, KS og enkeltforsikringsselskap ferdigstilt et dokument som beskriver en praktisk organisering av et beredskapssamarbeid mellom kommuner og våre bransjer.

Arbeidet med analyse og statistikk for bransjen har pågått kontinuerlig gjennom året og samarbeid om tilsvarende med svenske kolleger skal drøftes i 2016.

Omsetning 2015 og 2014 fordelt på segment (mill. kr.).

Kai Andersen

COUNTRY PRESIDENT I POLYGON AS
Antall årsverk: 200. Omsetning i 2015: 273 mill. nok

«Vi opplever perioder med ekstremt arbeidspress»

Selskapet har positiv utvikling (omsetning & resultat). Det er svak vekst i bransjen (ca 1,5% i 2016), og generelt meget svak lønnsomhet. Utviklingen er mest av alt drevet av sterk konkurranse og negativ prisutvikling de siste 5 årene.

Bransjen er ikke påvirket av konjunktursvingninger, men avhengig av sesongsvingninger. Dette er lav- og høysesong som er drevet av vær og hendelser, som flom og annet. Sesongsvingningene skaper behov for fleksible og variable ressursmodeller. Oppgavene i bransjen utføres av personer som trenger opplæring i metoder, prosesser og verktøy. Dette skaper en del utfordringer når midlertidig mannskap skal på jobb i høysesong.

Ekstremvær skaper store muligheter for bransjen, men også utfordringer. Vi opplever perioder med ekstremt arbeidspress. Det er oppgaver som skal utføres iht. kontraktfestede SLA (tidsfrister). I høysesong, med alvorlige vær-hendelser, blir presset stort på våre ressurser og vi har store utfordringer med å fungere innenfor lovfestede arbeidstidsbestemmelser.

Høy grad av effektivitet (for å skape lønnsomhet) setter krav til tverrfaglige ressurser. Dette gir økt behov for opplæring og også utfordringer knyttet til rekruttering av medarbeidere til stillinger med høy kompleksitet men uten mulighet for tilsvarende avlønning.

Forsikringsselskapene har i de siste årene hatt en økende tendens til å benytte seg av kontantoppgjør. Dette fjerner endel oppdrag og aktivitet fra bransjen. Samtidig skaper det en økt risiko for svart arbeid og mva-unndragelse når sluttkunde (skadelidte) selv skal ut på markedet og kjøpe inn håndverkstjenester.

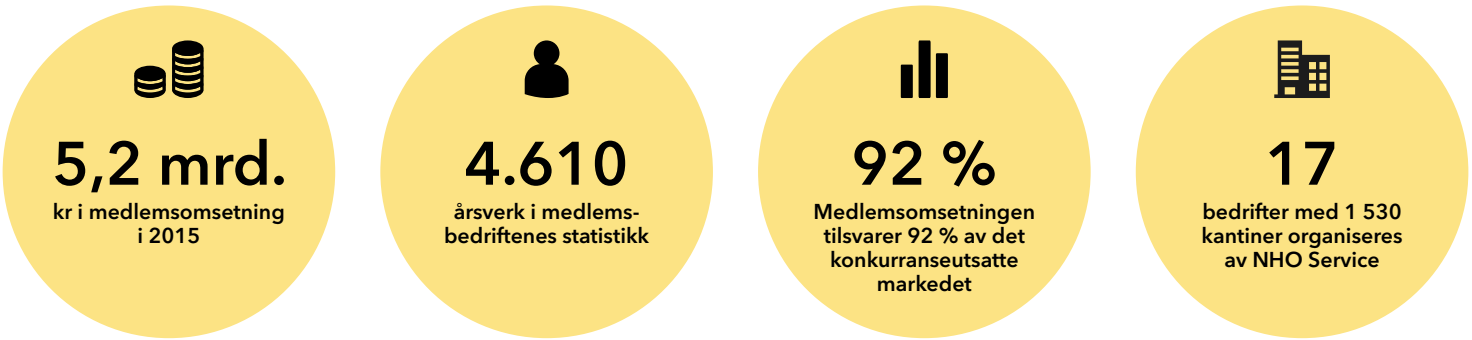
Bransjen har endret seg vesentlig de siste årene. Tidligere var fokus for operativt personell utelukkende å "reparere". Med innføring av nye prosjektstyringssystemer, IT-verktøy, har fokus på "rapportering & kommunikasjon" blitt minst like viktig. Denne overgangen til en "digital hverdag" har skapt utfordringer og krever omstillingsevne for ansatte i bransjen.

14

Kantine og
matomsorg

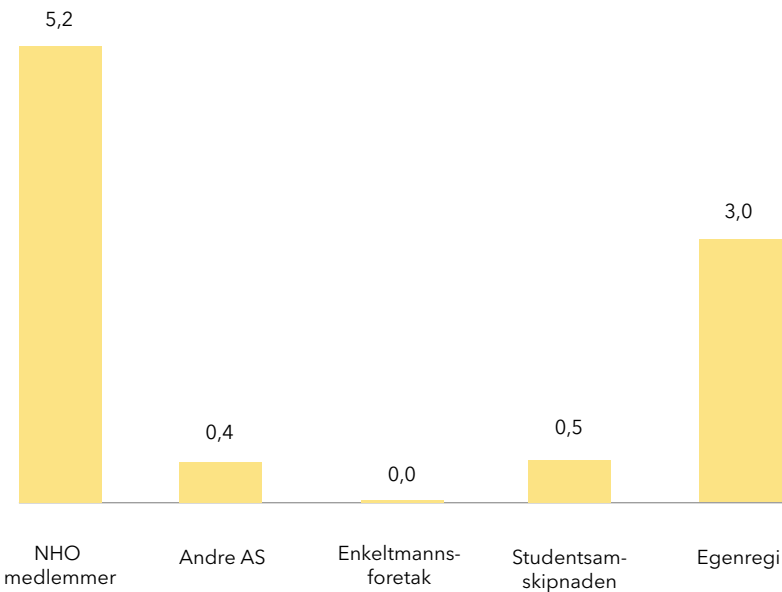
Nøkkeltall om kantine og matomsorg

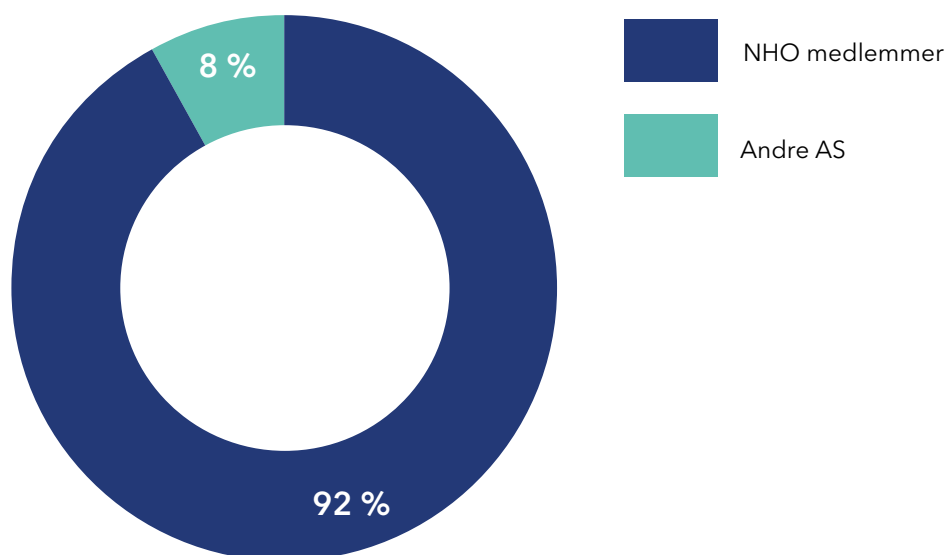
Kantinebransjen driver kantiner og catering på vegne av offentlige og private oppdragsgivere. Medlemsbedriftene leverer og utvikler innovative konsepter som inkluderer varme og kalde retter til lunch, middag, overtidsmat, møtemat og selskapsmat. Leveransene omfatter i de fleste tilfeller også organiseringen av leveransen inkl. innkjøp, personale og utstyr.

- Nøkkeltall**
- NHO Service sine medlemsbedrifter innen kantine og catering omsatte i 2015 for 5,2 mrd. kroner. Dette utgjorde 92% av det konkurranseutsatte markedet.
 - Potensielt totalmarked er beregnet til 9,1 mrd. kroner. Konkurransutsatte kantiner beregnes å ha en total omsetning på 5,6 mrd. kroner. Det driftes kantiner i egenregi for 3,0 mrd. kroner og i tillegg har Studentsamskipnadene et marked på om lag 0,5 mrd. kroner.

Fordeling av totalmarked 9,1 mrd. kr.

Fordeling av konkurranseutsatt marked totalt 5,6 mrd kr.

Helsedirektoratets prosjekt «Saltpartnerskap» ble lansert våren 2015 og pågår fortsatt. Målsettingen er å redusere saltforbruket i Norge betydelig.

NHO Service, Nettverket for kantinebedrifter og enkeltbedrifter har deltatt i prosjektet fra starten av og enkeltbedrifter har også undertegnet en "partneravtale" høsten 2015.

NHO Service har blant annet formidlet opplæringsmateriell til kantineansatte, bidratt til ulike kartlegginger i kantiner og ikke minst distribusjon av informasjon og materiell. I 2016 arbeides det blant annet videre med å fokusere på redusert saltinnhold i ferdige produkter fra industrien og vår påvirkning av dette gjennom innkjøpsrutiner.

Vi har fortsatt ulike henvendelser fra medlemsbedrifter vedrørende uklare mva. regler i forbindelse med kantinedrift. Også i år er derfor vårt eget notat om mva. i kantiner oppdatert i denne forbindelse.

Det er kommet signaler fra regjeringen som kan tyde på at en rekke forhold rundt dagens utfordringer med overføring av serveringsbevilling mellom kantiner vil bli svært mye enklere. Dette arbeidet følges opp fra NHO Service sin side utover i 2016.

En egen arbeidsgruppe har også arbeidet med avklaringer knyttet til skjenkebevillinger i kantiner. Eget notat er utarbeidet. Varslet mva.-nøytralitet i Spesialisthelsetjenesten åpner også

et helt nytt marked for matomsorg til sykehus. Mange av våre medlemmer har lang erfaring med slike spesialiserte leveranser over hele verden og har utviklet egne konsepter for disse kundene.

På tampen av 2015 og inn i 2016 startet en arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra kantinebransjen og hoteller arbeidet med å legge grunnlaget for å finne et helt nytt konsept for «Trygg mat». Arbeidet har gått i henhold til planen og spesialtilpasset løsning vil være klar for våre medlemsbedrifter på nyåret i 2017. Vi forventer at løsningen også vil gjøre samarbeidet med Mattilsynet lettere.

På tampen av 2015 og inn i 2016 startet en arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra kantinebransjen og hoteller arbeidet med å legge grunnlaget for å finne et helt nytt konsept for «Trygg mat».

Geir Støen

DAGLIG LEDER VED DE 3 STUER AS
Antall årsverk: 155. Omsetningen i 2015: 126 mill. nok

«Østlandet er viktig motor»

Vi har hatt en pen omsetningsvekst fra 2015 til 2016 som ligger på ca. 20%. Markedet på Østlandet står for den største veksten. Bransjen er generelt inne i en sterk, positiv utvikling.

Bransjen har engasjert seg i Helsedirektoratets prosjekt «Saltpartnerskap» som ble lansert våren 2015. Målet er å redusere saltforbruket i Norge betydelig. NHO Service, Nettverket for kantinebedrifter og enkeltbedrifter har deltatt i prosjektet fra starten av. Mange enkeltbedrifter undertegnet «partneravtaler» høsten 2015. NHO Service har løftet frem satsingen ved å formidle opplæringsmaterieil til kantineansatte, bidratt til kartlegging i kantiner og distribuert informasjon bredt ut. I 2016 er målet å redusere saltinnholdet i ferdige produkter fra industrien. Dette kan vi påvirke gjennom innkjøpsrutiner.

Mange bedrifter opplever at merverdiregler for kantinedrift er uklare. Bransjen har laget et oppdatert notat om utfordringer som dette medfører. Det er kommet signaler fra regjeringen som kan tyde på at en rekke forhold rundt dagens utfordringer med overføring av serveringsbevilling mellom kantiner vil bli svært mye enklere. Dette arbeidet følges opp av NHO Service i 2016.

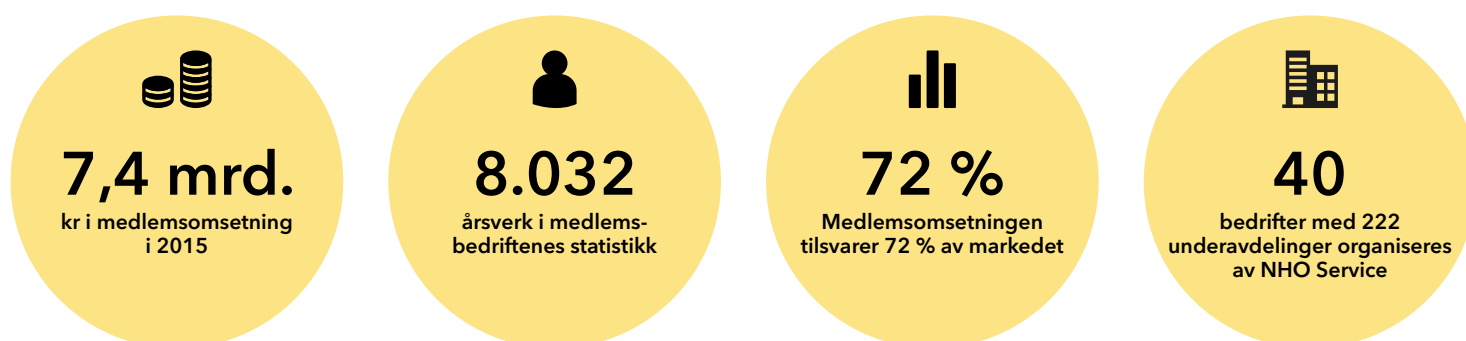
Varslet mva.-nøytralitet i Spesialisthelsetjenesten åpner et helt nytt marked for matomsorg til sykehus. Mange kantinebedrifter i NHO Service har lang erfaring med slike spesialiserte leveranser over hele verden og har utviklet egne konsepter for disse kundene.

15

Sikkerhet

Nøkkeltall om sikkerhetsbransjen

Sikkerhetsbransjen arbeider for en rekke oppdragsgivere, både private og offentlige virksomheter. Hovedoppgaven er forebygging av uønskede hendelser. Sikkerhetsbransjen er en stor bidragsyter til forebyggende samfunnssikkerhet i Norge gjennom sin tilstedeværelse med manuelle og tekniske leveranser og løsninger.

Sikkerhetsbransjen er regulert gjennom blant annet Lov Om vaktvirksomhet m/forskrifter.

Nøkkeltall

- Sikkerhetsbransjen i NHO Service hadde i 2015 en omsetning på 7,4 milliarder kroner. Dette er en nedgang på 2% fra 2014 dersom man sammenligner med samme utvalg bedrifter som i 2014, mens nye kunder gjør at det totalt var en svak omsetningsvekst i året. Et av våre medlemmer har endret faktureringsperioder slik at tallene for 2015 ikke er direkte sammenlignbare med tallene for 2014.
- NHO Service representerer 40 bedrifter innen sikkerhet, med 222 underavdelinger.
- Den private sikkerhetsbransjen omsatte for 9,9 mrd. kr i 2015 (Proff 2016, justert), NHO Service sine medlemmer innen sikkerhet har ca 72% av dette markedet. Innenfor vakttjenester har NHO Service sine medlemmer om lag 73% av markedet. Innenfor teknisk er markedsandelen om lag 65%.

BRANSJETJENESTER

Medlemmenes omsetning fordeler seg på ulike tjenester – størst i blant dem er vakthold, boligalarm, verditransport og teknisk. Vakthold, transport og verdihåndtering utgjør de klassiske vektertjenestene – og tilsvarer ca. 60% av medlemmenes omsetning. I kategorien annet ligger bolig- og bedriftsalarm samt tekniske tjenester.

BOLIG OG BEDRIFTSALARM

Dette segmentet hadde en vekst på 7% fra 2014 til 2015 hos våre medlemmer.

Småhus og leiligheter i Norge har boligalarm tilknyttet alarm-sentral. Våre beregninger viser at Norge antagelig har verdens høyeste andel boligalarmer i forhold til antall husstander, med hele 17% (Finans Norges innbrudds-statistikk og intern statistikk i NHO Service/ Prognosesenteret).

Bedriftsalarm dekker mange ulike områder som for eksempel brann, vann og fuktighet (lekkasjer, feil på klima-anlegg, og oversvømmelser) temperaturer (server rom og data rom), store kjølelagre, fabrikker med maskiner som kan generere for store temperaturer, andre lagerinstanser etc., assistansealarmer ved sykehus etc., back-up tape (bytte av dette ved kritiske tilstander) og minibanker som er ute av drift av diverse årsaker. Dette er viktige områder i personers og bedrifters daglige virksomhet og gir et godt bilde av hvilke type hendelser bransjen og tjenesten er med å forhindre eller lindre.

VAKTHOLD

Dette segmentet hadde en omsetningsreduksjon på 2% fra 2014 til 2015 hos våre medlemmer.

Vakthold kan deles inn i fire hovedkategorier; stasjonær vakt, mobilt vakthold, publikumsrettet vakthold samt svinnskontroll. Stasjonært vakthold står for litt under halvparten av omsetningen innen tjenesten. Publikumsrettede tjenester er primært kjøpesenter, trafikk-knutepunkter og kollektivtransport. Publi-

kumsrettet vakthold utgjør 9% av medlemmenes totale omsetning. NHO Service har hatt stor vekst i ordensvaktsegmentet i perioden 2014–2015. Det er opprettet en egen arbeidsgruppe for ordensvakt som skal arbeide med fokus på opplæring, omdømme, rammevilkår og utvikling.

VERDIHÅNDTERING

Verdihåndtering omfatter primært transport og telling av penger. Omsetningstall fra medlemsbedrifter viser at segmentet har hatt en tilbakegang på 4% fra 2014 til 2015.

- I tillegg til pengetransport og telling kommer håndtering av andre type verdier. I denne sammenheng kan det spesielt nevnes: Transport og lagring av kunstverk
- Verdipapirer (kurør-virksomhet)
- Transport av dokumenter som skal til makulering for å forhindre at sensitiv informasjon havner i feil hender (her benyttes sikkerhetsklarert personell med opplæring i verdihåndtering)
- Et direkte HMS-tiltak for ansatte i handelsnæringen både for å forhindre ran av butikker og filialer ved å unngå for store beholdninger i safer etc. og et trygghetstiltak for å unngå at ansatte blir ranet og overfalt på vei til nattsafedeponering.
- Myntsamlinger
- Medikamenter
- Backup-tapes
- Makuleringstjeneste (Både transport og makulering)

Ansatte innen denne tjenesten forsyner butikk, bank- og postvesenet i hele landet med kontanter og valuta.

TRANSPORTTJENESTER

Transporttjenester består av sikkerhetstjenester tilknyttet flyplass, heliport, havn, skip og kollektivtrafikk, hvor tjenester på flyplass er klart størst. Våre medlemmer innen transporttjenester har fra 2014 til 2015 hatt en vekst på 2%.

TEKNISK OG ANNET

I det konkurranseutsatte markedet har våre medlemsbedrifter omtrent 65% av det tekniske markedet. Våre medlemmer har fra 2014 til 2015 hatt en svak omsetningsreduksjon på 1% innen dette segmentet. Tekniske og fysiske sikringstiltak har som mål å heve sikkerheten i en bedrift. Herunder faller adgangskortkontrollsystem, det å begrense og avgrense tilganger på områder hvor informasjon beskyttes – herunder personer som skal skånes på en eller annen måte. Et slikt system vil også kunne brukes som et loggsystem for å nøste opp i uregelmessigheter og å ha bedre kontroll på hvem som oppholder seg i en bygning med tanke på tilgjengelighet og evakuerings-sammenheng. Mange tekniske løsninger innen sikkerhet krever oppfølging og overvåking av opplært personell for å virke etter sin hensikt. Per i dag får vektere opplæring i dette i henhold til lov om vaktvirksomhet.

LIV OG HELSE

Vakt- og sikkerhetsbransjen reddet i overkant av 200 menneskeliv i 2015. Dette dreier seg om øyeblikkelig hjelp ved hjertestans, overdosetilfeller og annet. Mer enn 2.000 personer fikk førstehjelp i forbindelse med alt fra drukning, bevisstløshet til blødninger og mindre skader, viser tallene som bedriftene har rapportert inn til NHO Service.

ANSATTE

Det var nesten 8.050 årsverk i våre sikkerhetsselskap pr. 31.12.15. Ca 82% av årsverkene er vektere – tilsvarende ca. 6.600 årsverk, mens resterende arbeider med andre oppgaver og er primært funksjonærer eller administrasjon.

UTVIKLING I ARBEIDSMARKEDET

Ny vekter-/ordensvaktopplæring ble ferdigstilt og overlevert til Politidirektoratet den 1. februar 2016 iht. pålegg fra Justisdepartementet. Politidirektoratet har ansvaret for den videre fremdrift og det ser nå ut til at 2018 vil bli året den nye opplæringen vil bli implementert. NHO Service deltar i en arbeidsgruppe knyttet til dette. Dette vil medføre et lengre opplæringsløp for de som skal jobbe som vektere og/eller ordensvakt, samt at det

vil bli stilt strengere krav til godkjente opplæringsinstitusjoner innen faget.

Næringen er preget av inkludering og åpenhet og arbeidsplassen er flerkulturell, over 35 etnisiteter er representert i bemanningen hos våre medlemsbedrifter. Sikkerhetsbransjen fungerer også som en viktig inngangsportal til arbeidslivet for unge. Om lag 30% av vekterne er kvinner.

PARTSSAMARBEID MED FAGBEVEGELSEN

Bransjen har et godt samarbeid med Norsk Arbeidsmandsforbund (NAF) og Parat. NHO Service har også holdt foredrag for tillitsvalgte i NAF. Partssamarbeid i arbeidslivet er viktig for utvikling av næringen. Partene sitter også sammen i arbeidsgruppen som arbeider med ny vekter-/ordenvaktsopplæring.

SAMARBEID MED DET OFFENTLIGE

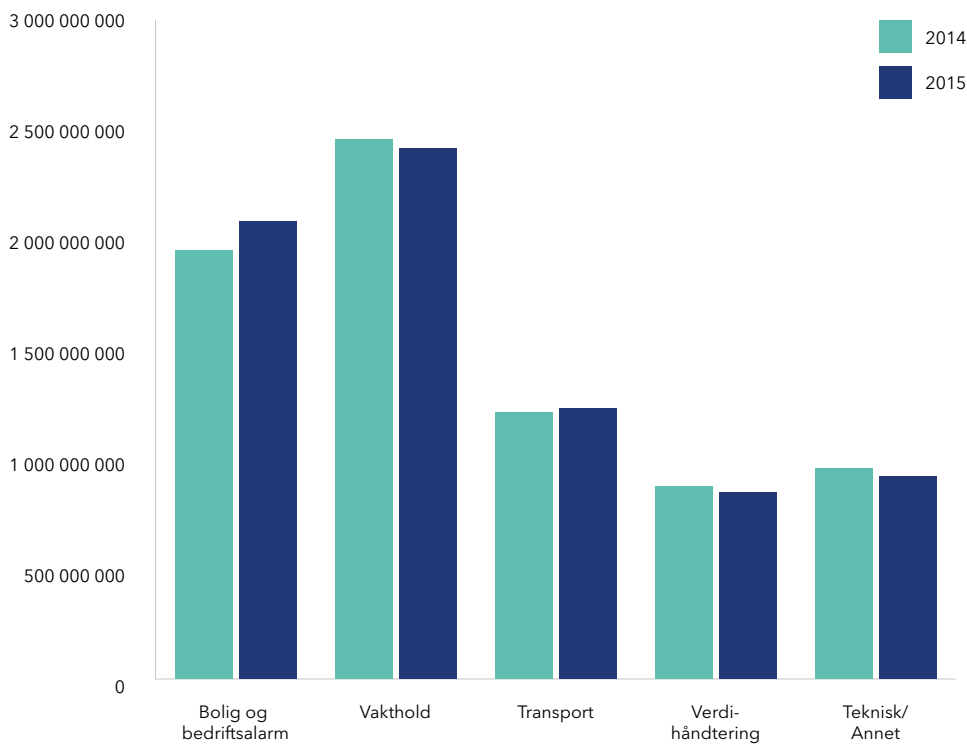
Veileder for samhandling mellom politiet og sikkerhetsbransjen har løpt som et pilotprosjekt i hele 2016. Resultatene og opplevelsen blant vektere og politi er så langt meget gode, veilederen revideres i september 2016 som følge av de erfaringer vi har gjort så langt og vil nå løftes ut til resten av landet. Veilederen formaliserer rolleavklaringer og forventninger til støtte og

bistand. Herunder utarbeides det også spesifikke skjemaer som f.eks. et eget anmeldelsesskjema for bruk i sikkerhetsbransjen, slik at den informasjonen som går til politiet blir mest mulig standardisert og lik – noe som igjen vil medføre at politiet kan følge opp anmeldelser fra vektere på best mulig måte. Målet er at bedre rapporter skal resulterer i færre henleggelses.

Ny bransjenorm i sikkerhetsbransjen for håndtering av sensitive personopplysninger er fremdeles under utarbeidelse, det har tatt lenger tid enn forventet da det er mange involverte parter og et omfattende arbeid som må gjøres. Bransjenormen forventes ferdigstilt innen utgangen av 2016.

Her sitter representanter fra bransjen, NHO Service og Datatilsynet sammen for å ivareta dette på best mulig måte. Bransjen er i kontinuerlig dialog med Direktoratet for Sikkerhet og Beredskap (DSB), fylkesmenn og beredskapsledere i kommuner om å få på plass en arena for samarbeid og synliggjøre bransjens ressurser som en vesentlig bidragsyter innen samfunnssikkerhet og beredskap. En egen veileder for samhandling ble ferdigstilt til sommeren 2016 og lanseringskonferanse gjennomført i september 2016

Samlet omsetning fordelt på medlemmenes tjenester (2014 og 2015).

Heine Wang

KONSERNSJEF I NOKAS AS
Antall årsverk: 7.900. Omsetning i året: 4.2 mrd. nok

Tore Staveland

MANAGING DIRECTOR I VERISURE AS
Antall årsverk: 250. Omsetning i året: 890 mill. nok

«Økende behov for trygghet»

Nokas har utviklet seg positivt i perioden 2015-16. Vi har tatt ut synergier etter oppkjøp av 2 milliarder kroner i omsetning andre halvår 2014, og opplever i tillegg en betydelig organisk vekst. Vi har i 2016 fått store kontrakter som Arlanda flyplass, Forsvaret og Saab Defence. Dette er alene kontrakter på en samlet verdi av nesten 3 milliarder kroner.

Sikkerhetsbransjen utvikler seg positivt som et resultat av et økende behov for trygghet. Vi ser et marked som vokser grunnet terror og utfordringer rundt immigrasjon. I Norge har det vært en krevende periode som konsekvens av lav oljepris. Dette medfører et kostnadsfokus som på kort sikt kan medføre noe reduserte leveranser, men som på lang sikt åpner for mer outsourcing.

Bransjens største utfordring er fortsatt å ha tilgang til kompetanse og offentlige rammebetingelser. Vi ser også en utfordring i at det offentlige ikke er villig til å la oss medvirke til å løse mange utfordringer og behov innenfor nye områder.

«På verdenstoppen»

Verisure har hatt en positiv utvikling det siste året. Vi har fått mange nye kunder og har lavt kundefrafall. Vi har hatt fokus på innovasjon og har utviklet nye produkter og løsninger. Med vårt system kan vi bl.a. tilby tale- og lyttefunksjon. I tillegg har vi videreutviklet konseptet vårt for trådløs beredtsalarm.

I 2016 har vi kjøpt Lyse sine bolig- og næringsalarmer og her jobbes det med å gjennomføre en god integrasjon for våre nye ansatte og kunder.

Jeg syns bransjen er inne i en spennende utvikling. Det siste året ser vi at aktører nærmer seg hverandre når det gjelder satsningsområder på bolig og bedriftsmarkedet. Samtidig ser vi nye aktører fra f.eks. fiberbransjen som satser på borettslag.

Norge har i mange år ligget i verdenstoppen når det gjelder antall boligalarmer. Kundene vil trolig bli mer og mer opptatt av god teknisk kvalitet, sikkerhetsprodukter og -løsninger og fremtidsrettede alarmsystemer.

Bransjens største utfordringer fremover blir å rekruttere gode medarbeider. Salg er og blir en stor utfordring for oss som bransje.

16

Barn og ungdom

Nøkkeltall om barn og ungdom

1,7 mrd.

kr i medlemsomsetning i 2015

2 471

årsverk i medlemsbedrifter i 2015

50 %

av institusjonsplassene drives av private/ideelle

29

aktører med 284 underavdelinger organiseres av NHO Service

«Barnevernets hovedoppgåve er å sikre at barn og unge som lever under tilhøve som kan skade deira helse og utvikling, får naudsynt hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår. Ansvar og arbeidsoppgavene til barnevernsmyndighetene er regulert i barnevernloven med forskrifter.»

**BARNE- LIKESTILLING- OG INKLUDERINGS-
DEPARTEMENTET 2016**

NHO Service organiserer mange virksomheter som inngår i det statlige barnevernet.

Våre medlemmer møter barna og ungdommene hver dag. For dem er de ikke prosenter, tall, men Trine, Karsten og Jasmin. De er hver enkelt et barn som har behov for omsorg og kjærighet. Det er det det dreier seg om – i hverdagen.

Barnevernsbarn bryr seg sjelden om hvem som eier institusjonen de er på eller som har ansatt fosterforeldrene – de bryr seg om du faktisk er der og vil deres beste. Det er det det dreier seg om – barnets beste.

Medlemmene i Barn og ungdom, NHO Service, har et ønske om at vi sammen med de ideelle og det offentlige dekker barna og samfunnets behov for en trygg og god omsorg.

Nøkkeltall

- Sammenlignet med 2014 er bruken av institusjonstiltak redusert. Samtidig er det en økning i bruk av fosterhjem.
- NHO Service organiserer nesten alle private aktører innen barnevern. Våre medlemmer innen barnevern utførte barnevernstjenester for 1,7 mrd. kroner i 2015.

MEDLEMSUTVIKLING

Det er 26 medlemmer i bransjeforeningen barn og ungdom. Virksomhetene som er medlemmer spanner fra små med få plasser til store med mange tiltak. Noen av virksomhetene har blitt drevet i generasjoner og over mange år.

NHO Service har de fleste av virksomhetene innen barnevern som sine medlemmer.

RAMMEVILKÅR

NHO Service registrer at våre medlemmer møtes av påstander som ikke medfører riktighet. Vi mener at en debatt er viktig men at den bør basere seg på fakta.

All privat virksomhet som har oppdrag for det offentlige innen barnevernet har tydelige rammer og krav hva gjelder innhold og drift av sine tiltak. Oppdragsgiver, som ofte er Barne- ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir), ber om – og får detaljert informasjon om fordeling av kostnader, hvem de ansatte er og utformingen av tiltaket. Det er tilsyn som utføres og tydelig forskrifter og lover. Ansattes rettigheter og trygghet ivaretas. Både offentlige og private tiltak i barnevernet konkurrerer om de samme ansatte – det gir lite rom for å tilby annet enn gode vilkår.

Hva ønsker du deg?

«At vi som jobber i private institusjoner får tillit til at jobben vi gjør, også er max kvalitet for barnets beste.»

– Sitat fra ansatt

Hva er det som har vært viktig for deg?

«Dere har vært der, på ordentlig. Stått i det. Den gangen vi dro på tur sammen.»

– Sitat fra ungdom på institusjon

Det ble bestemt i stortinget at alle private skulle sidestilles i anbudskonkurransene så fremt man fant en håndtering av pensjonsforpliktelsene til de ideelle. Stortinget vedtok 13. november 2014 at de ideelle likevel skulle skjermes ut fra deres pensjonsforpliktelser. Avtalen skal gjelde i 4+2 år. Dersom man fant en løsning på pensjonsforpliktelsene i avtaleperioden så skulle oppsigelsesmuligheten være gjensidig. Regjeringen nedsatte et ekspertutvalg april 2015 som skulle se på løsninger for de ideelles pensjonsforpliktelser, Hippe-utvalget. Utvalget har nå kommet frem med et forslag om at staten dekker pensjonsforpliktelsene. Utvalgets rapport skal på høring før beslutning fattes.

NHO Service mener at det bør settes fokus på fosterforeldres rettigheter vedrørende oppsigelse og arbeidsvilkår. Det er av vesentlig betydning for fosterbarnas omsorgs situasjon, stabilitet og forutsigbarhet at deres fosterforeldre ikke behøver å bruke særlige ressurser på dette. Videre må det erkjennes at barnevernet mangler fosterforeldre. Det ligger mye god rekruttering i ordnede forhold hva gjelder rammen rundt fosterforeldrene. Det er for eksempel viktig at fosterforeldre sitter med samme oppsigelsesvern som ved andre arbeidsforhold.

Vi ser en positiv utvikling i at samarbeidsparter i større grad er i dialog og kontinuerlig samarbeid med hverandre gjennom opprettelse av blant annet Bufdirs referansegruppe for EMA. Høsten 2015 kom svært mange enslige mindreårige asylsøkere under 15 år til Norge. Våre medlemmer ble en viktig samarbeidspart for Bufdir som hadde ansvaret for ivaretagelsen av barna. Det kom mange barn på kort tid og uten våre medlemmers innsats hadde dette blitt langt mer utfordrende.

NHO Service Barn og ungdom mener at det ville vært fordelaktig for norsk barnevern om anbudsordningen og avtalene som inngås gjøres så forutsigbare som mulig, for barnet og tiltaket. Dette vil medføre at rommet for positiv utvikling for barnet er større. Det er utfordrende for barn å være motivert til endring når framtiden er høyst usikker.

Myndighetene bør også vurdere om det er ønskelig med et bredt spekter av aktører – antall og fra mindre til større. Slik anbudsordningen er per i dag så bærer aktørene en vesentlig del av risikoen økonomisk ved for eksempel at fosterhjem sies opp på svært kort varsel. Avtalene våre medlemmer har er ofte 3 måneders oppsigelse som er i henhold til offentlige retningslinjer. Våre medlemmer bærer da utgiftene til fosterhjemmet i tiden etter oppsigelsen som kan være 2 måneder. Dette, med mer, er svært krevende og uforutsigbart for mindre aktører slik at vi observerer at flere mindre aktører ikke klarer å stå i det og velger å knytte seg til de store aktørene.

Våre medlemmer har daglige utfordringer med å kunne få gehør for de faktiske behov det enkelte barn har både på institusjon og fosterhjem. Det er viktig at vi i anbudsordningen klarer å skille mellom faglige vurderinger og rene driftsutgifter.

SAMFUNNSNYTTE

Det har vært en jevn økning av antall barn og deres familier som har fått hjelp av barnevernet. Så fremt det offentlige ikke selv skaffer eller bygger ut sine fosterhjem eller institusjoner har barnevernet behov for anskaffelser. Dette er en realitet. Det er en realitet at barn som har behov for en trygg og forutsigbar omsorgssituasjon står i kø. Dette er negativt for deres utvikling og ikke til barnets beste. De private er et supplement til det offentlige tilbudet og så lenge realiteten forholder seg slik er det av felles interesse og plikt å tilrettelegge slik at barnas behov blir møtt på en god måte. Barna har rett på et stabilt og forutsigbart liv i henhold til barnekonvensjonen og norsk lov. De private har den samme målsetningen og grunnverdiene.

Morten Nybakk

DIREKTØR FOR MARKED OG UTVIKLING I ABERIA HEALTHCARE AS
Antall årsverk: 600. Omsetning i året: 550 mill. nok

«Politiske føringer er ikke alltid til barnets beste»

Vi har i 2015-16 utvidet vårt omsorgs- og behandlingstilbud gjennom oppkjøp av bedriftene Stenimed, Fønix Mestring og Utvikling, samt Jentespranget. Dermed kan vi bedre tilby det enkelte barn et skreddersydd tilbud, uavhengig av bosted og behov. Vi har i perioden hatt et tett samarbeid med Bufdir. Behovet for tett dialog har økt på grunn av økt innvandring og derav mange nye oppdrag. Vi har etablert 7 omsorgssentre, et arbeid som er svært meningsfylt og spennende. Vi har fokusert på kvalitetssystemer og metoder. Særlig viktig er Equass, Krimprogrammet og TBO.

Vår bransje har utviklet seg slik at vi nå har 4-5 store aktører som tilsammen utgjør nesten hele det totale private tilbudet innen barn og unge. Det er høye krav til fleksibilitet, anbud med ramme (ikke fast). Bedriftene er bærer av betydelig økonomisk risiko ved endringer. Dette medvirker til at det blir færre små aktører og svært vanskelig å etablere nye bedrifter/ behandlingstilbud.

Vi opplever at de private aktørene i NHO Service og bransjen i større grad enn før oppleves som et nødvendig supplement til det offentlige. Det private tilbudet gjør at det er mulig å dekke et stort og økende behovet for omsorg og behandling.

En stor utfordring er at politiske føringer ikke alltid er til barnets beste. Et betydelig problem er den kunstige inndeling av anbud, der det skilles mellom offentlig, ideell og kommersiell virksomhet. Her er det ideologi og ikke barnets

beste som styrer. Vi trenger en debatt om hvordan barnets behov og livskvalitet taper i dagens anbudspraksis.

En annen utfordring er at vi har ansvar for stadig flere barn med et stort omsorgs- og behandlingsbehov, uten at det utløser tilstrekkelig med midler til at innsatsen blir så god som den burde være.

Våre virksomheter blir kritisert av politiske motstandere for å ta ut fortjeneste. Da er det viktig å få frem følgende om våre bedrifter:

- Vi har samme krav til lønns- og arbeidsforhold som det offentlige
- Vi tilbyr like god kvalitet som det offentlige
- Vi kontrolleres av det offentlige
- Våre inntekter styres av det offentlige
- Vårt overskudd og resultat fastsettes av det offentlige

At vi med slike rammer kan levere tjenester som er bedre i pris og ikke har vist dårligere kvalitet enn konkurrentene, gir grunn til ettertanke.

17

Psykisk Helse og Avhengighet

Nøkkeltall om psykisk helse og avhengighet

Bransjenettverket for Psykisk Helse og Avhengighet ble etablert i mai 2013. Medlemmene av nettverket er bedrifter som gir tilbud til personer med psykiske lidelser, psykisk utviklingshemmede, personer med avhengighetsproblematikk og demente.

Bedriftene leverer spesielle og skreddersydde tilbud til brukere/pasienter som det ikke eksisterer "vanlige" tilbud til i kommuner og bydeler. Flere av disse gruppene har en del felles brukere slik som områdene psykiske vansker og rusmiddelrelaterte lidelser. Oppdragsgivere i dette fagfeltet er i hovedsak kommunene.

Nøkkeltall:

- Våre medlemmer hadde i 2015 en samlet omsetning på 1 072 mill. kr, 23% økning fra 2014.
- Våre 14 aktører innen psykisk helse og avhengighet hadde 28 underavdelinger og sysselsatte 831 årsverk.

«Det beste med stedet er eg har helt sluttet å drikke 0% øl, eg drikk framleis kaffi og vil fortsette med det.»

På spørsmål fra Psykolog ved Regional sikkerhetsavdeling, ble en bruker hos en av våre medlemsbedrifter innen Psykisk Helse og Avhengighet bedt om å gi tiltaket karakter fra 0-10. Svaret var 8. Nå kunne han få gjort mange ting han ikke fikk anledning til før, som å dra på butikk, kafe o.l. Han formidler at han opplever å bli møtt med respekt av sine hjelpere.

Målet for nettverket er å bidra til felles fag- og kvalitetsutvikling ved blant annet å utarbeide en plattform for felles kvalitetsstandarder i bransjen. Virksomhetene er opptatte av å bidra med sin faglige kompetanse og erfaring. De møter hver dag mennesker som trenger støtte til å ha et godt liv uavhengig av sine utfordringer. Respekten for dette er deres kjerneverdi og hovedmålsetting.

Nettverket består nå av 14 aktører med 28 virksomheter fra hele landet. Av aktørene er det både store og små virksomheter.

RAMMEVILKÅR

Oppdragene til virksomhetene gis gjennom utlyste konkurranser i den enkelte sak. Flere kommuner velger å favorisere de ideelle framfor andre private. NHO Service Psykisk helse og avhengighet mener at det bør være hensynet til brukernes behov som bør veie tyngst. Mangfoldet av tilbudet hos både ideelle og andre private utgjør en helhet som burde være tilgjengelig for hver enkelt bruker, uavhengig av eierskap. Det viktigste burde være "riktig tilbud til enhver" slik at målsetningen om rusfrihet og/eller god psykisk helse kan nås ut fra den behandlingen som er best tilpasset akkurat den brukeren. Noen ganger er den behandlingen hos en ideell aktør, andre ganger hos andre private.

Det er innført fritt behandlingsvalg. Vilkårene for å være en del av dette er såpass trange at mange aktører, både ideelle og andre private, har valgt å ikke delta da det innebærer for stor risiko økonomisk. Dette har blitt meldt inn til Helsedirektoratet og NHO Service er i dialog om dette. Det er viktig at om fritt behandlingsvalg skal bli en faktisk realitet så må også tilbudene være varierte og relevante. Videre må den enkelte bruker styrkes i sin mulighet til å kunne velge ut fra egne behov og målsetninger.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er et godt tilbud til personer med behov for assistanse i hverdagen slik at de kan leve det livet de ønsker og har mulighet for. Det ville også her være gunstig for brukerne at de kunne velge blant et større mangfold

av tilbydere ut fra kvalitet. Dette vil kunne styrke servicen og det faglige nivået da det blir i større grad konkurranse om den enkelte bruker. Er man ikke god nok, velges man ikke.

Opptrappingsplanen for rus som kom høsten 2015 følges opp av at "regjeringen varsler at 300 millioner av veksten i kommunenes frie inntekter i 2017 skal være knyttet til opptrappingsplanen for rusfeltet. Økningen skal styrke kommunenes tilbud til personer med rusproblemer" (Helse- og omsorgsdepartementet, 11.05.2016). Det er svært positivt at regjeringen tar rusproblematikken på alvor. Regjeringen har påpekt at de er helt avhengige av tett samarbeid med privat og ideel sektor for å kunne tilby en god rusbehandling til dem som trenger det.

BRANSJENS SAMFUNNSNYTTE

Medlemmene i NHO Service, Psykisk helse og avhengighet, har samlet mye kompetanse innen et bredt felt. Vi mener at vi kan gi et vesentlig bidrag inn mot fagfeltet for i fellesskap utvikle stadig bedre tilbud til våre brukere/pasienter og deres nærmeste. Vi vet at å styrke valgmuligheten for de det faktisk gjelder øker kvaliteten og gjør dem mer kostnadseffektive. Skal vi ha et godt rustilbud og et godt psykisk helsevern er dette en vesentlig del som ikke kan forbigås.

BRANSJENS ANSATTE

For å opprettholde en høy faglig standard har bedriftene i tråd med kravene fra det offentlige rekruttert fagutdannede helse- og sosialarbeidere med bred kompetanse. Det er i hovedsak ansatte med treårig høyskoleutdannelse eller mer som utgjør behandlingspersonalet ved bedriftene. I tillegg er det ansatt personer med ulik kompetanse som har utfyllende roller i forhold til behandlingsarbeidet.

NHO SERVICE VIL BIDRA TIL:

- å synliggjøre at bransjens kvaliteter er en nødvendig forutsetning for et faglig godt og mangfoldig tilbud.
- at bransjen utvikler seg i takt med tiden.
- å bedre bransjens konkurransevilkår.
- likebehandling av alle aktører innenfor et felles regelverk og uavhengig av eierskap.

Trude Rød

DAGLIG LEDER I STIFTELSEN FINNMARKSKOLLEKTIVET
Antall årsverk: 19. Omsetning i året: 17 mill. nok

«Vi er en av få ideelle virksomheter i NHO Service»

Som en av få ideelle virksomheter i NHO Service syntes jeg organisasjonen er spennende å være med i.

Stiftelsen Finnmarkskollektivet er oppe og går i sitt 2 år. Etter en tøff start har vi det siste 1.5 året hatt en positiv utvikling. Jeg synes trenden er stadig lavere priser og økte kvalitetskrav. Dette er en stor utfordring for en så liten virksomhet som Finnmarkskollektivet. Vi er sårbare i anbudsregimet og er spente på utfallet av nye anbud. Mye av utviklingen vil preges av om man får flere plasser og kan ekspandere.

Det er meget krevende at anbudsprosessen i Helse Nord RHF kun har korttidsavtaler. Dette er ikke med å skape forutsigbarhet i driften. De fleste foretak har langtidsavtaler.

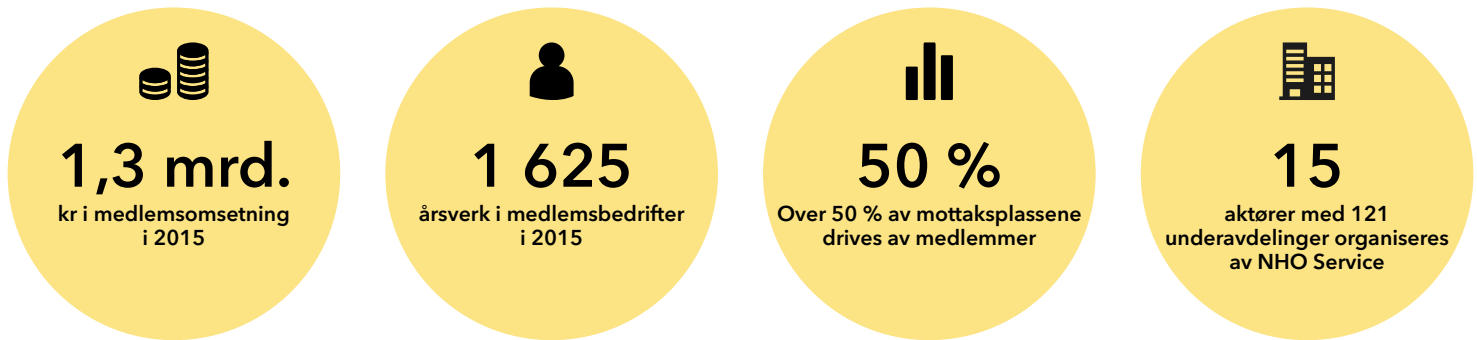
I 2016 er det en ny anbudsrunde i Helse Nord RHF som vi kommer til å delta på. Jeg håper vi lykkes og at vi kan ekspandere noe. Rusfeltet er i bevegelse og det er en satsing i kommunene for å bygge opp gode tilbud til rusavhengige. Det blir spennende å se hvordan kommunene vil takle å forvalte helheten ettersom de får tilført flere oppgaver og ansvar. Dette gjør også at vi som spesialisthelsetjeneste må tenke annerledes og se på nye prosjekter for å følge utviklingen. Det er spennende tider. Jeg håper vi får til god samhandling med de ulike kommunene og får vist hvor gode vi kan være på vårt beste.

18

Asylmottak

Nøkkeltall om asylmottak

Asylmottak er et frivillig botilbud for utenlandske personer som selv ber om beskyttelse som flyktninger. For de som har fått oppholdstillatelse, begynner integreringen i asylmottakene. Noen asylsøkere finner seg andre bosteder på egenhånd men majoriteten bor i mottak. I transittmottakene bor asylsøkerne til helseundersøkelser og intervjuer er gjennomført.

Under behandlingen av søknaden bor de i ordinære asylmottak, her blir de frem til de bosettes, returneres frivillig eller uttransporteres. I tillegg til transittmottak og ordinære mottak finnes forsterkede avdelinger for asylsøkere med fysiske eller psykiske hjelpebehov, og mottak for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år.

Det er staten som har ansvar for å finansiere plassene i asylmottakene. Asylmottakene og resten av mottaksapparatet styres gjennom Utlendingsdirektoratet (UDI). UDI driver ikke mottakene selv, men inngår avtaler med kommuner, private bedrifter og ideelle organisasjoner om driften.

Det er UDI som har utarbeidet retningslinjene for mottaksdriften.

Nøkkeltall

- NHO Service organiserer i dag 15 bedrifter med 121 avdelinger som driver asylmottak.
- Asylmottakene i NHO Service hadde en samlet omsetning i 2015 på 1,3 mrd. kroner.
- De samme asylmottakene sysselsetter 1 625 årsverk.
- Ved utgangen av 2015 bodde det 30 183 personer på mottak. Dette er mer enn en dobling fra året før, da bodde det 14 485 personer på mottak.

31 125

personer søkte om asyl i 2015. Størst søknads-
masse kom fra Syria med 10 536 personer,
Afghanistan med 6 987 personer og Irak og
Eritrea som begge hadde i underkant av
3 000 personer som søkte asyl.

- 31 125 personer søkte om asyl i 2015. Størst søknadsmasse kom fra Syria med 10 536 personer, Afghanistan med 6 987 personer og Irak og Eritrea som begge hadde i underkant av 3 000 personer som søkte asyl. Enslige mindreårige sto for 5 300 av søknadene. Antallet som søkte asyl i 2015 var nesten 3 ganger så høyt som i 2014.
- Ved utgangen av 2015 var det i Norge 44 400 mottaksplasser fordelt på 165 mottak og nesten 100 midlertidige akuttinnkvarteringssteder.
- 8 400 søknader ble realitetsbehandlet i 2015, av disse fikk ca 6 300 innvilget søknaden.
- Om lag 1 200 asylsøkere ble returnert til hjemlandet gjennom støtteordninger for assistert retur. Dette var personer med endelig avslag på søknad om beskyttelse.

2015 har vært et svært krevende men også utviklende år for bransjen. Ankomsten av asylsøkere har sprengt alle prognoser og ført til en ekstraordinær situasjon for bransjen gjennom hele året. Etterspørselen etter plasser har ført til etablering av mange nye mottaksbedrifter og mottak av ulike typer. Blant annet ble det nødvendig å lage en helt ny løsning for å ta hånd om korttidsinnkvartering av asylsøkere før overføring til ordinære

mottak. Kapasiteten på mottaksapparatet måtte over kort tid mer enn dobles og dette skapte selvsagt store utfordringer for UDI og mottaksapparatet.

Den store og forbigående veksten i asylsøkere i 2015 skapte stor media- interesse for hvordan mottak drives og ikke minst økonomiske forhold knyttet til dette.

Våre medlemsbedrifter og deres utleiery av bygninger til asylvirksomhet fikk gjennom 2015 store utfordringer med å få tegnet forsikringer for bygningsmassen. Dette ble etter hvert løst på en god måte i samarbeid med NHO Forsikring.

Bransjen har som tidligere utarbeidet og forbedret bransjestatistikk for å dokumentere bransjens grundige arbeid med blant annet sikkerhet i mottakene. Dette har skjedd i nært samarbeid med DROF (Driftsoperatørforeningen) hvor NHO Service også inkluderer deres tall i bransjestatistikken. Statistikken er forbedret og tilpasset i et tett samarbeid mellom Nettverket for asylmottak i NHO Service, DROF, UDI, Kripos, Brannvernforeningen, DSB (Direktoratet for Sikkerhet og Beredskap) og Finans Norge. Dagens statistikk er av stor betydning for at beboere, ansatte, oppdragsgiver og forsikringsgivere får dokumentert at sikkerheten ved mottakene er godt ivaretatt og at de hendelser som oppstår vanligvis ikke fører til større skader.

Asylmottak er også en viktig del av NHO Service sitt samarbeid med Høyskolen i Oslo og Akershus om ulike forhold, herunder praksisplasser, bachelor – og masteroppgaver.

Tor Brekke

KONSERNESJEF I HERO GROUP AS
Antall årsverk: 1.100. Omsetning 2015: 957 mill. nok

«Offentlige utgifter kan kuttes raskt»

Hero er en totalleverandør på fagfeltet innkvartering og integrering av flyktninger, asylsøkere og innvandrere. Fra sommeren 2015 opplevde vi en stor økning i etterspørsel av våre tjenester både i Norge og i andre land. I den krevende situasjonen som oppsto høsten 2015, med rekordhøy ankomst av asylsøkere, var erfarne private driftsoperatører som Hero viktige for å løse innkvarteringsoppgaven. Private leverandører var avgjørende for at situasjonen ble håndtert så bra, og selv om vi på det meste fikk rundt 400 asylsøkere per dag fikk alle tak over hodet. Hero fikk også i oppdrag å drive de to ankomstsentrene som ble etablert i rekordfart i Østfold og Finnmark. Vi samarbeidet nært med UDI, Politiets utlendingsenhet, den kommunale helsetjenesten og andre for å løse oppgavene.

Antall mottak og antall ansatte økte raskt utover høsten 2015 og vi etablerte prosjektorganisasjoner og bygget om lederstrukturer fortløpende frem mot årsskiftet.

De siste 10 årene har mottaksfeltet blitt stadig mer profesjonelt og velfungerende til tross for stor grad av uforutsigbarhet. Det jobbes godt med mottaksfaglig utvikling gjennom bransjesammenslutninger og i samarbeid med UDI. Dette har blant annet medført at brannrisiko er betydelig redusert i norske asylmottak. Mottaksfeltet preges generelt av mye støy og det er stort behov for bedre å synliggjøre det positive engasjementet og den dyktighet som dominerer.

Dette er viktig både for rekruttering til bransjen og for at nye gode leverandører skal være interessert i å gå inn i bransjen. Utviklingen fremover vil utvilsomt fortsatt preges av uforutsigbarhet og korte tidshorisonter, men med fortsatt godt samarbeid mellom oppdragsgiver og bransjesammenslutningene kan den positive utviklingen videreføres.

Det pågår mye viktig reformarbeid for å komme bedre i gang med integreringsarbeid tidlig og øke sysselsettingsgraden blant personer med flyktningebakgrunn. Mottaksbransjen er sterkt engasjert i dette arbeidet og vil jobbe aktivt for å utvikle bedre løsninger til beste for både beboere i mottak og samfunnet ellers.

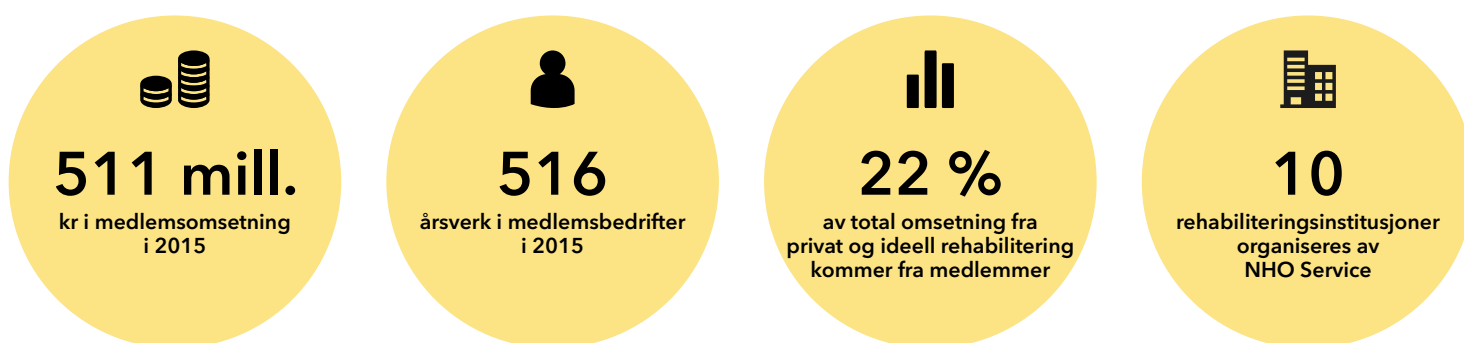
De største utfordringene er knyttet til korte tidshorisonter der driftsavtalene med staten stort sett kan sies opp med tre måneders varsel. Dette er fordelaktig på den måten at offentlige utgifter kan kuttes raskt når det er lavere behov for mottaksplasser. Samtidig plasseres stor risiko på leverandørene. Dette gjør feltet mindre interessant for virksomheter som ønsker å jobbe langsiktig. Frem til høsten 2015 var bransjen preget av svært lav nyrekruttering av leverandører til bransjen.

19

Rehabilitating

Nøkkeltall om rehabilitering

Rehabiliteringstjenester gis for å bidra til at mennesker skal bli bedre i stand til å møte hverdagen – ved å lære seg til å mestre en sykdom eller en funksjonshemming.

Dette kan gjennomføres på mange måter; for eksempel på en institusjon eller et rehabiliteringssenter, eventuelt i kombinasjon og samarbeid med skole eller arbeidsplass. Tiltakene er avhengig av hvilken sykdom eller hvilke plager du har, og hva du ønsker for livet ditt.

Det har vært få endringer i rehabiliteringsfeltet de seneste årene når det gjelder andel kjøp av plasser hos våre medlemmer fra helseforetakene og kommuner. De fleste kommuner driver all rehabilitering selv og benytter i liten grad private rehabiliteringsinstitusjoner som alternativ og supplement til eget tilbud.

Nøkkeltall

- Våre 10 medlemsbedrifter omsatte i 2015 for 511 millioner kroner, noe som tilsvarer 22% av bransjens registrerte omsetning. (Proff 2016)
- Våre medlemsbedrifter sysselsatte 516 årsverk i 2015.
- Det er 53 private bedrifter og stiftelser som leverer rehabiliteringstjenester til helseforetak og kommuner.

Bransjen er mindre politisert enn flere av de andre helse- og velferdstjenestene i NHO Service, men opplever i likhet med andre bransjer en økende skepsis i den offentlig debatten knyttet til

blant annet fortjeneste og generell mistro når private utfører lovpålagte offentlige tjenester på oppdrag fra det offentlige. Den største bransjeutfordringen er likevel først og fremst å få det offentlige – helseforetak (og eventuelt kommuner) – til å se mulighetene som ligger i de private rehabiliteringsinstitusjonene. Våre medlemmer leverer først og fremst spesialisert rehabilitering gjennom rammeavtaler med Helseforetakene.

I primærhelsetjenesten driver de fleste kommuner all rehabilitering selv og bruker i liten grad private rehabiliteringsinstitusjoner som alternativ og supplement til sitt eget tilbud. Selv om våre medlemsbedrifter primært leverer rehabilitering i spesialisthelsetjenesten, har flere av dem ledige ressurser også innenfor det lovbestemte kommunale rehabiliteringstilbudet.

ULIKE RAMMEVILKÅR I HELSEREGIONENE

NHO Service har via sine medlemmer og i kontakt med de regionale helseforetakene (RHF-ene) forstått at avtalevilkårene er ulike fra helseregion til helseregion (blant annet avtalenes varighet). Dette skaper ulike rammebetingelser for bedriftene, og påvirker deres mulighet til å øke kvaliteten gjennom bl.a. kompetanseutvikling. Samtidig er det dokumentert varierende praksis knyttet til incentiver for å kjøpe plasser av private hos

RHF-ene. Det er varslet et mulig nytt nasjonalt innkjøpsorgan «Hovedkontor for nasjonalt innkjøpsfunksjon for sykehusene» som skal stå for bestilling/kjøp/avtalevilkår for private rehabiliteringsinstitusjoner. Sentrale utfordringer for NHO Service vil være å få oversikt over dagens rammeverk, og eventuelle endringer, og hvordan disse påvirker bransjen landet over.

Regjeringen har foreslått at retten til fritt behandlingsvalg skal omfatte private rehabiliteringsinstitusjoner som har avtale med regionale helseforetak. Endringen innebærer at rehabilitering fases inn i den nye godkjenningsordningen som en del av fritt behandlingsvalg. Stortinget vedtok dette sommeren 2016.

OPPTRAPPINGSPLAN OG KOMMUNEREFORM

Regjeringen har lenge varslet en opptrappingsplan for rehabilitering. Denne er ventet fremlagt høsten 2016. For bransjen vil det være viktig å få frem den komplekse kompetansen på spesialistnivå de private rehabiliteringsinstitusjonene kan tilby, og hvilke muligheter som ligger i å benytte dette som en del av det offentlige tilgjengelige tilbudet når denne planen skal til videre behandling i Stortinget.

NHO Service har tidligere i en egen rapport fra 2015 estimert at nærmere 200.000 personer kan trenge spesialisert rehabilitering. Mulighetsstudie ble overlevert politisk ledelse i Helse og omsorgsdepartementet i mars 2015 med oppfordring om å få laget en faglig rapport om det totale rehabiliteringsbehovet innenfor spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Denne oppfordringen har ikke blitt mindre viktig knyttet til regjeringens kommunereform. I Stortingsmelding 14. (2014 - 2015) "Kommunereform – nye oppgaver til større kommuner" skisseres mulighetene for at kommunene kan få et større ansvar også for spesialisert rehabilitering. Uavhengig av om kommunene gjennom opptrappingsplanen blir gitt et større ansvar for rehabilitering eller ikke, bør det utarbeides nasjonale krav til et minimum av tverrfaglig bemanning i kommunenes rehabiliteringstjeneste (lege, ergoterapeut, fysioterapeut, logoped, sykepleier, sosionom, andre).

Et Ekspertutvalg satt ned for å arbeide med Kriterier for god kommunestruktur (2014) hevder at kommuner med minst 15.000 - 20.000 innbyggere kan overta alt ansvar for rehabilitering. Bransjen er redd andre politiske hensyn enn de rehabiliteringsfaglige vil kunne veie tungt når kommunene skal anskaffe/utvikle rehabiliteringstjenester. Man må ta høyde for at også andre forhold enn innbyggertall vil være viktig for kommunenes mulighet for å yte gode rehabiliteringstjenester, som bl.a. geo-

grafi og demografi. Det er ikke gitt at «store» kommuner (15.000 - 20.000) vil kunne skaffe seg nok kompetanse og «mengdetrening» på de ulike pasientgruppene til å gi et godt nok tilbud til de med de mest komplekse utfordringene og de med behov for størst intensitet. Uansett vil det være viktig at pasientene kan få tilbud om spesialisert rehabilitering når de trenger uavhengig av hvilket oppgavenivå ansvaret ligger på.

NHO Service sine 10 medlemsbedrifter innen rehabilitering har avtaler med helse-regionene om rehabilitering av:

- Revmatiske sykdommer, samt smerter i muskler og skjelett
- Hjertesykdommer
- Pasienter med komplekst og sammensatt sykdomsbilde
- Kroniske smerter i muskler og bløtdeler
- Slitasjeskader og brudd, ortopedi
- Sykelig overvekt
- Skader og sykdom i sentralnervesystem, f. eks. Parkinson og MS
- Langtidsoppfølging av barn etter alvorlig sykdom eller skade
- Kreft
- Nevrologi
- Traumatisk/ervert hjerneskade og slag
- Tinnitus og MB Meniere
- +++

Bente Oldren

SENTERLEDER VED KASTVOLLEN REHABILITERINGSSENTER, SOM DRIFTES AV AS REKO

Antall ansatte: 35 ved Kastvollen, 54 ved Reko
Omsetning Kastvollen: Omlag 46 mill. nok. i 2016

«Behovet for rehabilitering øker»

«Kastvollen Rehabiliteringssenter» er en avdeling i AS REKO som også driver «Senter for Arbeidsinkludering» med tilbud innen Arbeidsrettet rehabilitering og markedsrettet arbeidsrehabilitering i samarbeid med blant annet NAV i Nord-Trøndelag.

Kastvollen Rehabiliteringssenter har nevrologiske lidelser som sitt spesialfelt. Vi bruker mye ressurser på å videreutvikle tjenester og har blant annet etablert nye tilbud for ny-diagnostiserte MS og Parkinson-pasienter, samt Parkinson-pasienter som er DBS-operert.

Senteret har 28 døgnplasser og har stor etterspørsel. Det er nært et halvt års ventetid på det meste. Etterspørselen øker, noe som skyldes gode resultater for brukerne. En forskningsrapport, utarbeidet i samarbeid med NTNU, viser betydelig forbedret funksjonsevne blant brukere som har hatt et opphold i 3-4 uker. Belegget er stabilt. Senteret har planer om et nytt bygg for å øke kapasiteten og tilfredsstille etterspørselen.

Behovet for tjenester fra rehabiliteringssentrene vokser i takt med økende velferdsbehov og levealder. Vi er derfor optimister, men det er skjær i sjøen. Samhandlingsreformen har medvirket til usikkerhet om hvem som skal være innkjøpere av rehabiliteringstjenestene i fremtiden; kommunene eller helseregionene. Dette kan bli en trussel for både rehabilite-

ringssentrene og brukerne/pasientene. Sentrene, som driver spesialisert rehabilitering, kan være noe mindre sårbare i forhold til samhandlingsreformen, da det er betydelig spisskompetanse som bygges på et rehabiliteringssenter.

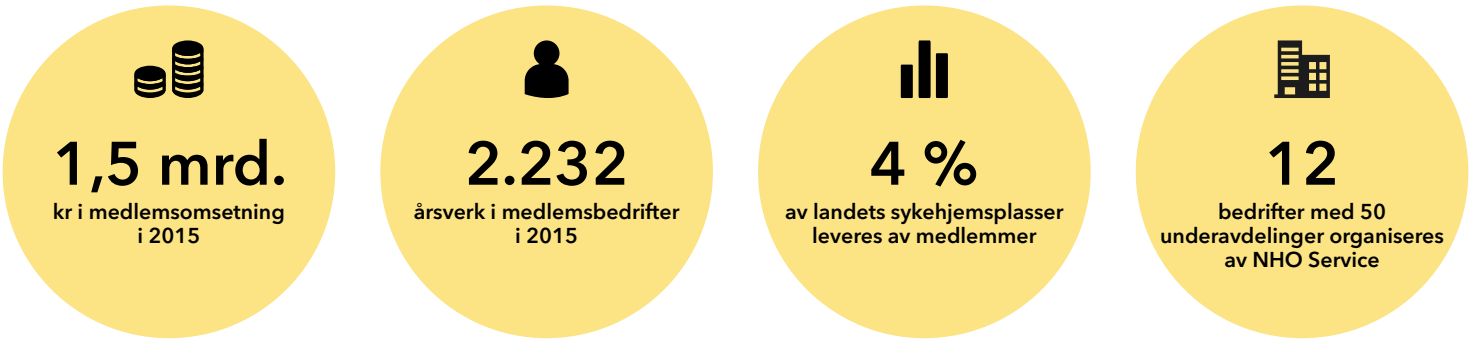
Kommunene har ansvar for hele bredden av rehabiliteringsbehov og sliter med å tilby et godt nok rehabiliteringstilbud for de med de mest komplekse og varige lidelsene. Varighet på kontraktene med helseregionene er også en utfordring. Kontraktene kan være helt ned mot 3 år. Et så kort perspektiv gjør at langsiktige investeringsbehov taper og at utviklingen blir dårligere enn ønskelig.

20

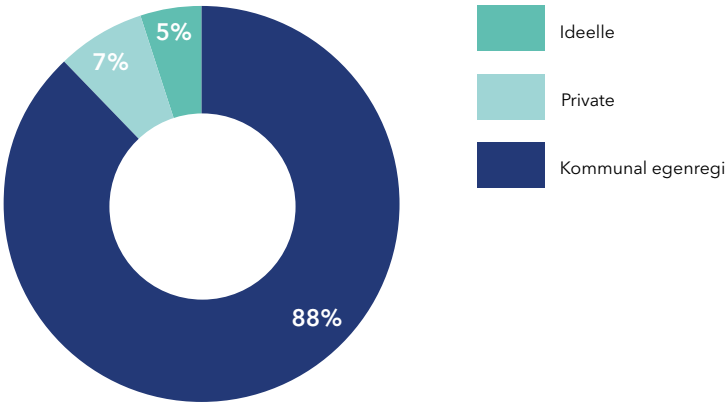
Sykehjem

Nøkkeltall om sykehjem

Økningen av den eldre befolkningen innebærer større behov for pleie- og omsorgstjenester i årene fremover. Dette vil være spesielt viktig etter 2025 - 2030 når de store barnekullene fra etterkrigstiden passerer 80 år.

Sykehjemsplasser i Norge i 2015

For kommunene, som har ansvaret for tjenestene, innebærer dette strengere prioriteringer. I dag foregår det meste av tjenestetproduksjonen innen helse og omsorg i kommunal egenregi. Profesjonelle tjenesteleverandører kan tilby norske kommuner tjenester av dokumentert god kvalitet.

Nøkkeltall

- I 2015 var det 40 272 sykehjemsbeboere i Norge (SSB) fordelt på 974 institusjoner. Økte bevilgninger til sektoren de seneste årene har i all hovedsak gått til vedlikehold slik at antallet plasser er nesten uendret. Også andelen privatdrevne sykehjem er relativt stabilt.
- Det ble totalt brukt 35,6 milliarder kroner til pleie i institusjon i kommunene i 2015 (SSB). Størsteparten av dette var relatert til sykehjemsdrift.
- Våre 12 medlemsbedrifter innen sykehjem leverte pleie i sykehjem for 1,5 milliarder kroner i samme periode. Dette utgjør 4,2 % av de totale kostnadene til sykehjem i kommunene. I NHO Service har vi hoveddelen av de private konkurranseutsatte aktørene i bransjen.

35,6 mrd.

Det ble totalt brukt 35,6 milliarder kroner til pleie i institusjon i kommunene i 2015 (SSB). Størsteparten av dette var relatert til sykehjemsdrift.

Politiske endringer etter kommunevalget i 2015, i byene Oslo og Bergen har medført at våre medlemsbedrifter innen sykehjemsdrift har mistet oppdrag. De to Aleris-drevne sykehjemmene Odins vei Bosenter og Søreide sykehjem ble rekommunisert da kontraktene gikk ut 1. mai i år. Til tross for høy brukertilfredshet og medarbeidertilfredshet, samt flere priser for god eldreomsorg og lavt sykefravær, valgte det nye politiske flertallet i Bergen og avvile privat drift. NHO Service beregnet en merkostnad for kommunen på flere millioner.

Kilde: <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6051&categoryID=23>

I Oslo registreres den samme politikken, der sykehjemskontrakter med private fases ut når kontraktperioden er ferdig, uavhengig hvilke resultater som leveres. Oslo kommunes egne kostnadsberegninger på full rekommunisering er stipulert til ca. 50 millioner ekstra kostnader årlig med full virkning. Det er fire av de 28 privatre drevne sykehjemmene i Oslo som foreløpig blir kommunale. Det gjelder Madserud sykehjem, Ammerud-lunden sykehjem, Manglerudhjemmet og Uranienborghjemmet. NHO Service bedriftene er foreløpig ikke berørt i Oslo, før de første kontraktene løper ut i 2019.

NHO Service, bransjen og medlemmene hver for seg har jobbet mye med å synliggjøre kostnader og konsekvenser av rekommunisering, samt dokumentere gode og veldrevne sykehjem av høy kvalitet, både i media og i møte med politikere fra ulike partier.

Kilde: <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6313&categoryID=317>

Bransjen har vært flinke til å knytte seg til nye miljøer, åpne seg som arena for forskning, studentarbeid og annet som bidrar til utvikling. Flere av våre medlemmer forteller om besøk fra andre kommuner som har vært på studietur til Oslo, for å lære mer om hvordan de private sykehjemmene jobber med organisering og tilbud til pasienter og pårørende.

ÅPENHET, LØNSSVILKÅR OG FORTJENESTE

Bransjen har vært utsatt for kritikk knyttet til påstander om manglende åpenhet, spesielt i den politiske debatten om eldreomsorg i Oslo. Fakta er imidlertid at alt som er av betydning for kommunens kontroll med kostnader og kvalitet er det fullt innsyn i. Det rapporteres på objektive kvalitetsindikatorer (vekt, fall, sår, kontrakturer, inkontinens) Videre på infeksjoner, avviksrapportering, tilsynsfarmasøyt, mattilsyn, branntilsyn, EL. tilsyn, og HMS-kontroll. Tilsynsutvalg fører kontroll ved fire besøk årlig, (to meldte og to uanmeldte) og det gjennomføres kontraktsoppfølgingsmøter med Sykehjemsetaten. Medlemsbedriftene driver også utstrakt egenkontroll gjennom beboer/pårørende undersøkelser, kvalitetsutvalg og medarbeiderundersøkelser.

Tjenestene er gjenstand for grundige anbudsprosesser og kvalitetssikring i alle ledd, som gjør at Oslos innbyggere nyter godt av et velfungerende tjenestetilbud av høy kvalitet og profesjonalitet utover kommunens tilbud i egenregi.

For å kunne konkurrere om den attraktive arbeidskraften med arbeidere på sykehjem er – er de private avhengig av å tilby en samlet pakke gode arbeidsbetingelser. NHO Service har forsøkt å kartlegge gjennomsnittlig grunnlønn i NHO Service medlemsbedrifter, KS og Oslo Kommune for sykehjem. Vi ønsker å gjøre dette på nytt i 2017 for mer kvalitetssikring. Våre foreløpige undersøkelser viser at våre medlemsbedrifter tilbyr konkurransedyktig lønnsbetingelser, at de i noen kategorier ligger over kommunen og andre litt under. Hvorvidt de private eller kommunen lønner best er avhenger av ansiennitet og yrkesgruppe. Vi trenger uansett en mer nyansert lønnsdebatt innenfor pleie og omsorg enn vi er vitne til i dag, og mer uavhengig dokumentasjon på tema.

I kjølvannet av Linn Hernings bok, "Velferdsprofitørene" har debatten om "profitt" eller det mer nøytrale ordet fortjeneste vært gjennomgående tema som argument mot private drivere av offentlige tjenester. Det er ingen privat leverandør som får servert overskudd av en offentlig oppdragsgiver. Fortjenestemarginene innen helse er svært lave sammenliknet med nær sagt alle andre næringer det offentlige har kontrakter i. Prisfastsettelsen tar utgangspunkt i kommunens egenregikostnad, altså det kommunen selv ville brukt på å levere tjenesten. Overskudd må skapes uten å gå på akkord med kvalitet og avtalt leveranse gjennom effektiv ressursbruk. Det er kommunen som får den største delen av de frigjorte ressursene i form av reduserte kostnader. Leverandører som driver effektivt får et overskudd. Staten får en andel av de frigjorte ressursene via skatt på overskudd hos eksterne leverandører.

Bransjen har vært utsatt for kritikk knyttet til påstander om manglende åpenhet, spesielt i den politiske debatten om eldreomsorg i Oslo. Fakta er imidlertid at alt som er av betydning for kommunens kontroll med kostnader og kvalitet er det fullt innsyn i.

ANDRE BRANSJEUTVIKLINGSTREKK I 2016

Aleris Omsorg overtok driftsselskapet Kajalund Sykehjem AS og driftsansvaret for sykehjemmet i mars 2016. Sykehjemmet har i dag driftsavtale med Oslo kommune, noe som fortsetter uten endringer. 1. mars startet Aleris Omsorg også opp drift av Ljarbrubakken Omsorg + på oppdrag fra Bydel Nordstrand. Ljarbrubakken Omsorg + har 54 helt nybygde leiligheter. Senteret har kafe, lokaler for trening og fysioterapi, frisørsalong og hud – og fotpleier. Dette er første Omsorg + senter i Oslo som skal driftes av privat leverandør.

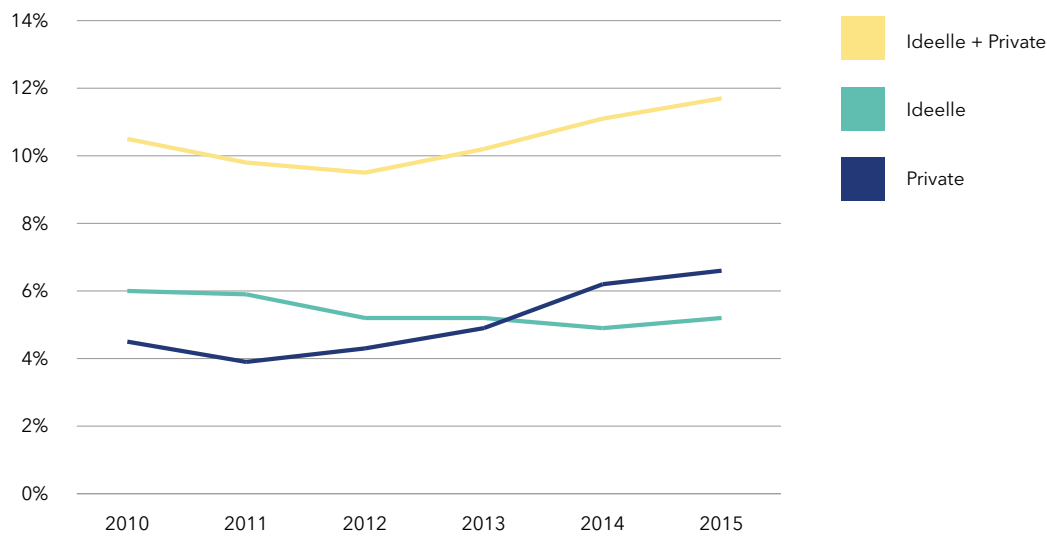
Søster Ninas sykehjem ble kjøpt av Skaar Omsorg AS i 2015, som nå driver sykehjemmene Villa Skaar Sylling og Jevnaker. Begge sykehjemmene inngår i Oslo kommunes utenbys-sykehjems tilbud.

Kilde: <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6114&categoryID=317>

Både studier og praktiske erfaringer fra kommuner og private leverandører av helse og omsorgstjenester viser at god ledelse, god organisering, ny teknologi, samt et mer variert botilbud kan både forbedre og effektivisere pleie og omsorgstjenestene.

Kilde: <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6352&categoryID=329>

Prosentvis utvikling i plasser drevet av private og ideelle

KILDE: SSB 2016

Kilder: NHO, KS og Virke. 2013. Beregning av enhetskostnader. <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=4449&categoryID=329>
Oslo Economics. 2012. Kvalitetsanalyse. http://www.nhoservice.no/getfile.php/Filer/Dokumenter%20helse%20og%20ern%E6ring/OsloEconomics_kvalitetsanalyse_2011-2012.pdf
SSB. 2015. Pleie og omsorgstjenester. <https://www.ssb.no/pleie>

Sammen med KS og Virke har NHO utarbeidet et verktøy som skal gjøre det enklere for kommuner å sammenligne sine kostnader innen pleie og omsorg med andre kommuner.

Til tross for større utfordringer i 2016 knyttet til de politiske rammebetingelsene i Oslo og Bergen skjer det mye utviklingsarbeid innen sykehjemsdrift som bransjen både initierer selv og deltar i av høy kvalitet.

Kilde: <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=5960&categoryID=317>

STATLIG FINANSIERING AV ELDREOMSORG

NHO Service har deltatt i en referansegruppe nedsatt av Helsedirektoratet for utforming av et pilotprosjekt for statlig finansiering av eldreomsorg. I forsøket prøves det ut om statlige tildelingskriterier og statlig satte budsjettammer gir økt likebehandling på tvers av kommunegrenser og riktigere behovsdekning. Forsøket startet 1. mai 2016 og avsluttes i 2019. Forsøket finansieres ved at det for hver forsøkskommune gjøres et uttrekk fra kommunerammen tilsvarende utgiftene til omsorgstjenestene året før forsøksperioden. Forsøket skal evalueres. Følgende kommuner deltar i ordningen: Os i Hordaland, Stjørdal, Lillesand, Hobøl, Spydeberg og Selbu. (Kilde: Helsedirektoratet) Foreløpig er det lite som tyder på at dette prosjektet påvirker bransjen hverken positivt eller negativt.

Kilde: <https://helsedirektoratet.no/sykehjem-og-hjemmetjenester/statlig-finansiering-av-omsorgstjenester>

NASJONALE KVALITETSINDIKATORER:

Helsedirektoratet har utviklet nasjonale kvalitetsindikatorer innenfor flere helserelaterte områder, og det er under arbeid utvikling av kvalitetsindikatorer for kommunale helse og omsorgstjenester i tråd med politiske signaler fra myndighetene. NHO Service følger dette arbeidet og ser frem til mer objektiv dokumentasjon på sykehjemsdrift uavhengig av driftsform.

Sammen med KS og Virke har NHO utarbeidet et verktøy som skal gjøre det enklere for kommuner å sammenligne sine kostnader innen pleie og omsorg med andre kommuner.

Gjennom kunnskap om faktiske kostnader har man grunnlag for bedre ressursbruk. I heftet og den tilhørende excel-modellen kan kommunene beregne sammenlignbare sykehjemskostnader, der ulike plasstyper omregnes til ordinære somatiske plasser.

Heftet kan også hjelpe private og ideelle aktører med å sette seg inn i de forhold og vurderinger som kommunene må legge til grunn ved en eventuell konkurranseutsetting. Heftet viser eksempler på kvalitetsindikatorer som vil være relevante. Flere kommuner har tatt verktøyet i bruk og gitt gode tilbakemeldinger.

Ove C. Allers

ADM. DIR. I HELSEFORETAKET INCITA AS
Antall ansatte: 230. Omsetning i året: 170 mill. nok.

«Det satses mye på en økning i hjemmebasert omsorg»

Incita opplever økt etterspørsel etter sykehjemsplasser. Innen barnevern har bl.a. behovet for tilbud til enslige mindreårige asylsøkere generert økt aktivitet. Vi har de siste årene investert mye i å videreutvikle vårt recoverybaserte tjenestetilbud til personer med psykisk helseplager og/eller avhengighetsutfordringer, og dette arbeidet har gitt resultater i form av økt oppdragsmengde både innen bo- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenester.

Behovet for tjenester av høy kvalitet innen eldreomsorg er stort, og dette vil utvilsomt øke fremover. Det satses mye på en økning i hjemmebasert omsorg, men man ser også et økt behov for spesialiserte heldøgntjenester, samt tilleggskapasitet for det offentlige.

Samtidig ser vi at det utvikles stadig flere omsorgstilbud rettet mot privatbetalende som har god økonomi og som ikke er prioritert i det offentlige tilbudet, eller som ønsker å betale for en høyere kvalitet. Alt tyder på at kvalitetsforventningene vil være høyere hos fremtidige tjenestemottakere, og her er man avhengige av et godt offentlig-privat samarbeid om utvikling av de offentlige tjenestene for å unngå et klaseskille innen helse- og omsorgstjenestene.

Kommunene får stadig økt sitt ansvar innen oppfølging av personer med psykisk helse- og/eller avhengighetsutfordringer, og dette driver behovet for tilbud som kan supplere kommunenes egne tjenester for disse gruppene. Kvalitets- og kompetansekravene økes.

I spesialisthelsetjenesten innen psykisk helsevern er det åpenbart behov for en større variasjon i tjenestetilbudet. Adgangen for private til å levere heldøgns tjenester og bidra til utviklingen av tilbudet til pasientene har imidlertid lenge

vært sterkt begrenset, noe som har medført at å investere i tjenesteutvikling har vært svært risikofyllt. Reformen Fritt Behandlingsvalg er således et positivt skritt i riktig retning, selv om ordningen bør videreutvikles for å kunne komme et større antall pasienter til gode.

Private helse- og sosialtjenester er fortsatt et umodent marked, men vi ser en trend mot profesjonalisering av det offentliges innkjøp av tjenester innen bransjen. Dette er bra både for oppdragsgiver, leverandør og ikke minst tjenestemottaker. Generelt er det økte fokuset på brukermidvirkning innen helse- og sosialtjenestene svært positivt, og dette gir gode vekstforhold for innovativ tjenesteutvikling.

Kravene som stilles til leverandørene på kvalitet og dokumentasjon for helse- og omsorgstjenestene er økende, både fra myndighetene og fra de offentlige oppdragsgiverne. Samtidig presses prisene. Dette stiller store krav til effektiv drift fra leverandørene, og det er utfordrende å effektivisere kompetanse- og personalintensiv virksomhet uten at det forringer kvaliteten. Dette fordrer stor evne og vilje hos leverandørene til å investere innen videreutvikling av IT-verktøy og dokumentasjonssystemer, kompetanse og organisasjon. Innen enkelte segmenter gjør ustabile rammevilkår og begrensninger i markedstilgangen dette spesielt krevende. Vi etterlyser en større vilje fra myndighetene til å legge til rette for og stimulere til tjenesteutvikling innen helse- og sosialtjenestene. Som i alle andre bransjer må man se dette som langsiktig næringsutvikling, og det vil representere et helt nødvendig bidrag for å sikre en bærekraftig velferdsstat.

Karolina Eriksson

REGIONSJEF I ATTENDO OMSORG AS
Antall ansatte: 800. Omsetning i året: 265 mill. nok.

«Vi slåss mot myter og fordommer»

Vi vant anbudet om drift av Romsås Sykehjem i 2015, og det ble en viktig tilvekst for oss i Oslo. Med 3 større sykehjemsenheter er det en fin mulighet å se på samdriftsfordeler både på innhold, kvalitet og økonomi.

Anbudet på Romsås Sykehjem er spesielt bra, fordi vi gjør en større investering for å bygge om deler av sykehjemmet og samtidig inkluderer dette tettere i nærmiljøet og senteret som sykehjemmet er en del av. Dette harmonerer godt med de overordnede planene til Oslo kommune om å utvikle sykehjem og boformer for personer med demenssykdom. Man ønsker å jobbe mot institusjonalisering/segregering og jobbe for normalisering og integrering.

Konkurranseutsetting av hjemmebaserte tjenester øker i Norge, men Bergen, Askøy og Oslo har fått et politisk skifte som trekker motsatt vei. Debatten er polarisert og preget av ideologi, myter og synsing som hindrer utvikling. Vi ønsker at kommune-Norge skal se på konkurranseutsetting som en mulighet og et middel for å øke kvalitet, mangfold og bruke kontraktsledelse for å utvikle sine tjenester. Når det er sagt vil jeg understreke at enkelte kommuner fasiliteter sine tjenester så godt at hverken ideelle eller anbudsaktører bør blande seg inn.

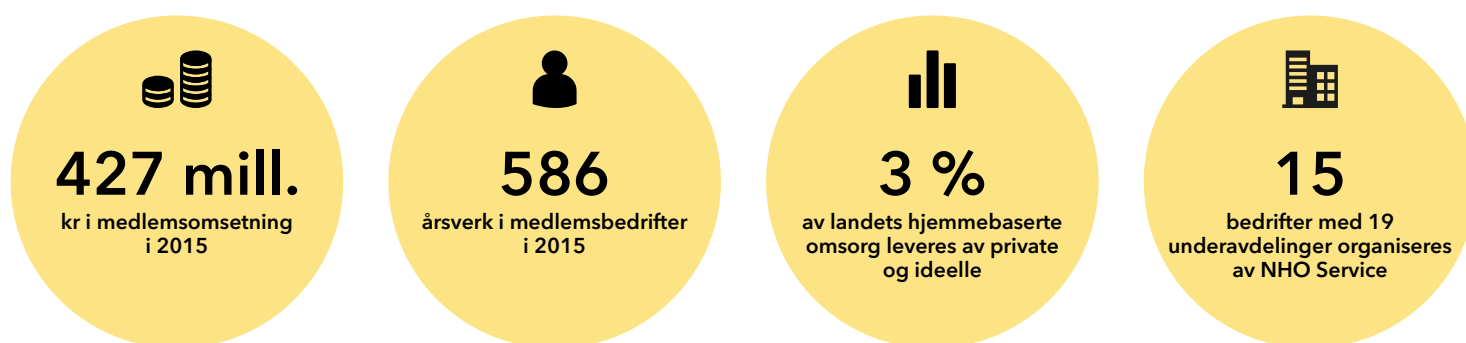
Det vil åpenbart bli en utfordring fremover å slåss mot myter og fordommer, samt motvirke at disse stopper innovasjon og modernisering. Kommunene står overfor store utfordringer knyttet til demografiske endringer, økning av antall eldre og demenssykdommer, samtidig som mangelen på helsepersonell er en stor utfordring. Det gjør at vi må finne nye måter å organisere, fasilitere og rekruttere på. Dette krever nytenkning og innovasjon som gjør at bransjen blir stadig mer interessant å arbeide i.

21

Hjemmebasert
omsorg

Nøkkeltall om hjemmebasert omsorg

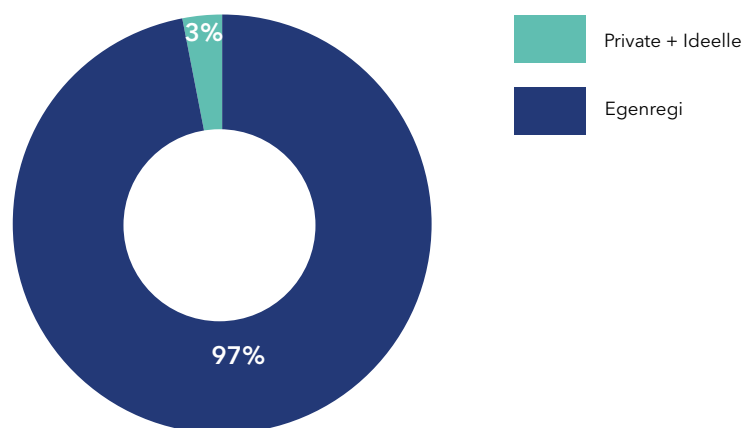
Hjemmebasert omsorg, herunder hjemmesykepleie, praktisk bistand og brukerstyrt personlig assistent (BPA) er og vil bli et voksende marked.

Kommunene signaliserer at det er ønskelig at eldre blir boende hjemme så lenge de kan. Dette er også noe de eldre selv ønsker, og i årene fremover når eldrebefolkningen vokser vil dette bli den billigste løsningen for kommunene. Ulike velferdsteknologiske løsninger i hjemmetjenesten vil også bedre legge til rette for hjemmebasert omsorg fremover.

Nøkkeltall:

- I 2015 var det ca 194 500 mottakere av hjemmetjenester. Nesten 69 000 personer mottok flere enn 1 tjeneste, herav var det 64 100 som mottok både hjemmesykepleie og praktisk bistand. 3 146 personer var mottakere av BPA. (SSB 07790).
- I 2015 brukte kommunene 46,1 mrd. kroner på hjemmetjenester. (SSB 07790).
- Våre medlemsbedrifter leverte hjemmesykepleie og praktisk bistand for 427 millioner (+7,5 % fra 2014).
- Hjemmetjenester leveres i all hovedsak i kommunal egenregi. Kun 3% leveres av private aktører. (SSB 07790 og Proff 2015).
- Brukere som mottar hjemmesykepleie får i gjennomsnitt dette 4,6 timer pr. uke. Brukere som mottar praktisk bistand får dette i gjennomsnitt 9,5 timer pr. uke. (SSB 07790)

Hjemmebasert omsorg og pleie: Egenregi vs. private og ideelle i 2015.

KILDE: SSB 2016

95 %

I forhold til våre naboland er Norge langt bak i forhold til valgfrihet innen eldreomsorgen. I Danmark hadde 95 % av kommunene valgfrihet i 2012, tilsvarende tall for Sverige var 52 %.

Private hjemmetjenester (herunder hjemmesykepleie, praktisk bistand og BPA) har et godt omdømme, og har mye lavere politisk konfliktnivå enn for eksempel konkurranseutsetting av sykehjem. Likevel rammes bransjen av venstresidens profittdebatt og generelle skepsis mot private aktører.

Fortsatt har kun 5% av kommunene i Norge innført fritt brukervalg innenfor hjemmetjenester og NHO Service sin oppdaterte oversikt viser at kun 21 kommuner har innslag av brukervalg. I Ålesund ble fritt brukervalg avviklet ved årsskiftet 2015/16 som følge av nytt politisk flertall i kommunen, både innen hjemmesykepleie og praktisk bistand men opprettholdt på BPA. I Bergen ble fritt brukervalg innen hjemmesykepleie avviklet sommeren 2016 som følge av nytt politisk flertall. Tromsø innførte fritt brukervalg på hjemmetjenester og praktisk bistand høsten 2015, mens Kristiansand etablerte dette innenfor praktisk bistand i 2016.

Oslo kommune varsler en større satsning på hjemmebaserte tjenester i likhet med mange andre kommuner, for å avlaste behovet for institusjonsplasser. Ulike former for velferdsteknologi gjør det mulige å bo lenger hjemme med høyere livskvalitet, og reduserer behovet for kostbare institusjonsplasser på kort sikt. Vi ser også fremveksten av nye kombinerte omsorgsløsninger ved at kommunene satser på samlokalisering av "omsorgstrap-pa". I praksis betyr dette for eksempel omsorgstun, der man bor i lettstelte leiligheter med tilgang på nødvendig hjelp praktisk og helsemessig, men hvor disse omsorgsboligene er samlokalisert med sykehjem/ fellesfunksjoner for varierte omsorgsløsninger tilpasset den enkeltes behov. Våre medlemsbedrifter opererer i disse nisjene med innovasjoner og tjenesteutvikling tilpasset både et offentlig finansiert tilbud og et rent privatmarked.

BRUKERVALGSMODELLER

NHO Service ser vedvarende utfordringer knyttet til organiseringen av brukervalg i mange kommuner, knyttet til hvor godt kjent ordningen er, og hvordan det informeres om ordningen

fra den enkelte kommune i møte med sine brukere. Dette igjen har betydning for omfanget og effekten av fritt brukervalg. Særlig jobbes det kontinuerlig med å formidle en bærekraftig organisering av fordeling av brukere mellom kommunen og leverandørene, og prisgrunnlaget for vedtakstimer.

I Oslo er det varslet fra det nye politiske flertallet en tillitsreform innen hjemmetjenestene etter modell av København. I København har denne modellen både kommunale og private utførere med. Hvordan Oslo velger å organisere en tillitsreform har stor betydning for rammevilkårene til bransjen. I utgangspunktet er man positivt avventende til denne reformen.

VALGFRIHET I VÅRE NABOLAND

I forhold til våre naboland er Norge langt bak i forhold til valgfrihet innen eldreomsorgen. I Danmark hadde 95% av kommunene valgfrihet i 2012, tilsvarende tall for Sverige var 52%.

Den viktigste forklaringen på denne store forskjellen er at våre naboland har innført hver sin valgfrihetsreform. Danmark vedtok i 2003 en lov som påla kommunene å legge til rette for valgfrihet. Sverige fikk sin lov i 2009. Her er det frivillig om kommunene vil innføre fritt brukervalg, likevel hadde allerede i 2012 52% av kommunene innført fritt valg av leverandør innen hjemmehjelpstjenester.

I begge våre naboland så vi at valgfriheten i eldreomsorgen først løsnet når myndighetene laget nasjonal lovgivning hva gjelder fritt brukervalg.

Kommuner med fritt brukervalg. Oppdatert pr juni 2016.

NR/ANTALL	FYLKE	KOMMUNE	TJENESTER	BEFOLKNING	KOMMENTAR
1	Akershus	Asker	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	56.145	
2	Akershus	Bærum	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	114.999	
3	Akershus	Frogn	Praktisk bistand	15.656	
4	Akershus	Oppegård	Praktisk bistand	25.455	
5	Akershus	Ski	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	26.095	
6	Akershus	Ullensaker		33.132	
7	Aust-Agder	Arendal	Praktisk bistand	37.657	
8	Buskerud	Drammen	Praktisk bistand	63.990	
9	Hordaland	Bergen	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	260.916	Vedtak om å avvikle fritt brukervalg innen hjemmesykepleie
10	Møre og Romsdal	Eide	Praktisk bistand	1.332	
11	Møre og Romsdal	Ålesund	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	43.261	Fritt brukervalg i den åpne omsorgen startet opp 1.4.2014, men ble iht. bystyrevedtak formelt avsluttet 31.3.2016.
12	Nord-Trøndelag	Stjørdal	Praktisk bistand	14.959	
13	Oslo	Oslo	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	617.070	
14	Rogaland	Stavanger	Praktisk bistand	127.511	
15	Rogaland	Time	Praktisk bistand	15.077	
16	Rogaland	Karmøy	Praktisk bistand	42.062	Gjort vedtak om å innføre
17	Sogn og Fjordane	Høyanger	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	4.494	
18	Vest-Agder	Kristiansand	Praktisk bistand	81.122	
19	Vestfold	Tønsberg	Praktisk bistand	38.987	
20	Østfold	Moss	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	30.416	
21	Østfold	Hvaler	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	4.480	
22	Troms	Tromsø	Praktisk bistand, hjemmesykepleie	72.681	

Siril Kleiven Wilmann

DAGLIG LEDER I OSLO HELSE OG OMSORG AS
Antall årsverk: 56. Omsetning i året: 39 mill. nok.

«Alle forstår at ambisjonen er krevende»

Oslo Helse og Omsorg har brukt 2015-16 til å bygge en solid grunnmur for å kunne ha en sikker og god vekst videre. Det er mange strenge krav til bransjen og det er viktig at vi har systemer som fungerer etter hensikten. Vi ønsker å møte alle krav på en god og tilfredsstillende måte. Vi håper å vokse i året som kommer.

Det nye, rødgrønne byrådet i Oslo har ved flere anledninger sagt at fritt brukervalg skal fortsette og at vi private leverandører er endel av løsningen i eldreomsorgen. Det skal satses mye på hjemmebaserte tjenester og flere eldre og pleietrengende skal bo hjemme i stedet for på sykehjem og institusjoner. Alle forstår at denne ambisjonen er krevende. Hjemmetjenester må utvikle seg og takle nye utfordringer. Det gjør det spennende og givende å jobbe hos oss. Vi har allerede fått hjem brukere fra sykehus med diagnoser og behandling som til og med er sjelden for sykehuset. Med god opplæring fra sykehuset har dette gått veldig fint. Vi kommer til å se mye av dette i tiden fremover! Vi gleder oss og er klar til å ta imot utfordringene som kommer.

Det er alltid noen politiske krefter som vil forsøke å spre kritiske og feilaktige opplysninger om private leverandører. Eldre er allerede en utsatt gruppe og er veldig sårbare. Når slike negative krefter får god plass i media vil det alltid skremme noen eldre fra å ta et aktivt valg og ikke minst stille krav til den som leverer tjenesten uansett hvem det er. Eldre er redd for at det skal få konsekvenser for dem og at de ikke skal få den hjelpen de trenger. Her burde alle bruke kreftene på å trygge brukerne og oppmuntre dem til å melde fra og ta et aktivt valg dersom tjenesten de mottar ikke står til forventningene. Utfordringene blir å få ut riktig informasjon til brukerne som skal kunne ta et aktivt valg og at de kjenner ordningen godt nok til å kunne benytte seg av den til det beste for seg selv.

Erik Sandøy

ADM. DIR. FOR ALERIS OMSORG NORGE SOM BESTÅR AV DE TO JURIDISKE ENHETENE ALERIS
UNGPLAN & BOI AS OG ALERIS OMSORG AS

Antall ansatte: Over 3.000 (1.600 årsverk). Omsetning i året: 2 mrd. kroner.

«Innovasjonskraft går tapt»

Et rekordstort antall enslige mindreårige asylsøkere kom til Norge i løpet av høsten 2015. På kort tid opprettet vi over 30 omsorgssentre over hele landet med over 200 barn. Vi er her blitt en betydelig bidragsyter til det offentlige. Vi tar imot barna og legger grunnlaget for en god integrering i kommunene.

Også andre virksomhetsområder utvikler seg positivt. Det offentlige viser oss stor tillit ved at stadig flere oppgaver blir driftet av Aleris. Vi leverer innen barnevern, psykisk omsorg, BPA og omsorgstjenester.

Det politiske skiftet etter kommunevalget, førte til at vi tapte to sykehjem i Bergen og vi måtte si farvel til mange flinke kolleger. Dette var to sykehjem som både medarbeidere, beboere, pårørende og politikerne selv, slo fast at var meget godt drevet. Sykefraværet var lavt og tilfredsheten høy. Det virker uforståelig å ikke videreføre noe som fungerer så bra.

Når det gjelder sykehjemstjenester på anbud er markedet svært krevende og det er vanskelig å få til en økonomisk bærekraftig drift. Vi tror tiden snart vil være moden for å øke tilbudet av private sykehjemstjenester. Vi har derfor valgt å utvide satsningen på hjemmetjenester, trygghetsalarm, velferdsteknologiske løsninger og egne seniorboliger. De første beboerne har allerede flyttet inn i våre seniorboliger i Aleris Park i Oslo, og Alerishuset i Arendal er under bygging.

Bransjens største utfordringer er uforutsigbare rammebetingelser ved politiske skifter. Vi lever også med betydelig risiko for at private tilbydere blir nedprioritert i anbudsprosesser og at konkurranse ikke skjer på like vilkår. Mye tid, penger og ressurser, som i dag brukes på å bekjempe private aktører, burde heller brukes til å samle, ivareta og utvikle nye tjenester innen helse og omsorg, som vi uansett vil få behov for i fremtiden.

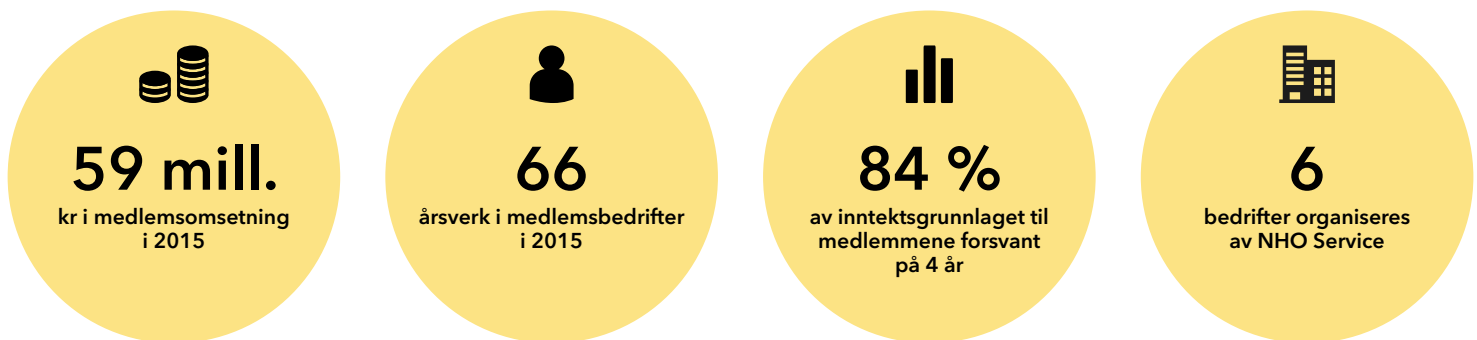
Vi frykter at uforutsigbarheten kommer til å vare ved. Det er bred politisk enighet om at Norge vil få store utfordringer innenfor omsorgstjenester. Å opprettholde gode tjenester med dagens kostnadsnivå, når behovet øker, er meget krevende. Da er det nødvendig å tenke nytt rundt kvalitet og ressursbruk. Når private ikke slipper til, motarbeider mange av de samme politikerne i praksis nettopp den innovasjonskraft og nye initiativer som de selv etterspør – uten annen begrunnelse enn at det er private som står bak. En tverrpolitisk aksept for private aktørers bidrag ville gitt et mye bedre utgangspunkt for utvikling og ressursutnyttelse innenfor omsorgstjenester i Norge. På et eller annet tidspunkt tror jeg dette vil tvinge seg frem og at norske politikere må innse at det er feilslått politikk å motarbeide tjenester det er behov for, og som oppdragsgivere, beboere og pårørende er fornøyd med.

22

Ambulanse

Nøkkeltall om ambulanse

I 2016 er det igjen kun 6 bedrifter som er organisert i NHO Service. Alle medlemmene er lokalisert i Telemarksregionen. Medlemsbedriftene hadde i 2015 en samlet omsetning på 59 mill. kroner. Dette var en vekst på hele 66% fra 2014.

Nøkkeltall

- I 2009 hadde NHO Service 40 medlemsbedrifter som utførte ambulansetjenester på vegne av Helseregioner og Helseforetak for totalt 290 mill. kroner. Bedriftene var lokalisert i store deler av landet. Bedriftene sysselsatte ansatte som representerte 527 årsverk og disponerte totalt 92 biler rundt om i landet.
- I 2016 er det igjen kun 6 bedrifter som er organisert i NHO Service. Alle medlemmene er lokalisert i Telemarksregionen. Medlemsbedriftene hadde i 2015 en samlet omsetning på 59 mill. kroner. Dette var en vekst på hele 66% fra 2014.
- Våre medlemsbedrifter sysselsatte 66 årsverk i 2015.

23

Klinikker,
diagnostikk
og pasienthotell

Nøkkeltall om klinikker, diagnostikk og pasienthotell

Bransjegrupperingen favner legetjenester, private sykehus/klinikker og drift av pasienthotell. I 2015 ble det etablert et eget bransjennettverk som ledes av Thor Arne Grønnerød i KAL-klinikken. Nettverksmøtene fungerer som arena for faglig utveksling mellom bedriftene og for å samordne faglige og næringspolitiske saker bransjen ønsker at NHO Service skal arbeide med.

I 2016 har det først og fremst vært påvirkningsarbeid knyttet til regjeringens innføring av fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten som har vært den viktigste saken.

Nøkkeltall spesialisthelsetjenesten

- Somatiske sykehus i spesialisthelsetjenesten hadde til sammen 3,54 millioner liggedøgn i 2015. Gjennomsnittlig døgnopphold var 4,33 dager, noe ned fra året før. De behandlet 592 600 pasienter som var innlagt, og hadde 1,75 millioner pasienter innom poliklinikk. (Samdata 2015).
- Samlede kostnader til spesialisthelsetjenesten økte fra 128,0 mrd. kroner i 2014 til 138,2 mrd. kroner i 2015, en økning på 8,1%. Av disse kostnadene var 98,3 mrd. kroner tilknyttet somatikk. (Samdata 2015).
- Helseforetakene kjøper årlig helsetjenester fra private tilbydere for mer enn 11 mrd. kroner. (Fin.dep 2015 – Høringsnotat Momsnøytralitet).
- Produktiviteten innen somatikk har økt hvert år siden 2011. Produktivitetsforbedringen har vært noe høyere i 2015 enn årene før.

Fritt behandlingsvalg trådte i kraft 1. november 2015. Da ble også prisene private aktører får for ulike behandlinger publisert av Helseøkonomiforvaltningen (Helfo), som forvalter ordningen og som godkjenner hvilke private leverandører som skal tas inn. NHO Service har fra starten vært svært positiv til denne ordningen som et virkemiddel for å redusere helsekøer og benytte ledig kapasitet hos godkjente leverandører av spesialisthelsetjenester. Utfordringen er at mange private aktører nøler

Pasienthotellene tilbyr overnatting og bespisning for sykehusets gjester og deres pårørende. De er godkjent som sykehus i henhold til spesialisthelsetjenesteloven og kan benyttes som et alternativ til innleggelse i ordinær sengepost.

med å søke om en slik godkjenning, fordi finansieringen ikke dekker leverandørens reelle kostnader knyttet til de behandlingene man eventuelt påtar seg å gjennomføre for det offentlige.

NHO Service advarte i våre høringsinnspill mot en ordning der prisen settes for lavt. Blir vilkårene for dårlige og leverandørene ikke får dekket sine reelle kostnader, risikerer man å radere ut mange aktører og oppnå en dårligere kvalitet på tilbudet til pasientene. Et ensidig fokus på lavest pris gir lite rom for innovasjon og kvalitetsutvikling i leveransene.

Reformen er fortsatt ny, og vi håper regjering og faglige myndigheter fortløpende vil se mer på prismekanismene, slik at hensikten med frittvalgsordningen oppnås; nemlig å redusere ventetiden og øke valgfriheten for pasientene.

I april arrangerte nettverket sammen med bransjene psykisk helse og avhengighet og rehabilitering et møte med Helsedirektoratet og Helfo med innspill til forbedringsmuligheter i ordningen.

Kilde: <http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6152&categoryID=329>

NHO Service har også deltatt i Helsedirektoratets referansegruppe for ordningen sammen med blant annet Virke og Spekter. Sammen med medlemmene spilte NHO Service inn forslag til nye behandlinger i ordningen våren 2016. Disse var følgende: Lungesykdommer og luftveislidelser (utredning, behandling og oppfølging) samt Infertilitetsbehandling.

Disse forslagene ble ikke anbefalt av Helsedirektoratet, da det per i dag ikke eksisterer en refusjonsordning for fertilitetsbehandling i Norge. For de øvrige forslagene ble det begrunnet med at tjenestene er vanskelige å prise grunnet ulik alvorlighetsgrad og pasientløp.

Det er foreløpig kun noen få medlemsbedrifter inne i frittvalgsordningen på rus/ psykisk helsevern og somatikk. Bransjen må jobbe videre i 2017 med forbedringspunkter i frittvalgsordningen, både knyttet til prisfastsettelse og tjenesteinnhold.

Pasienthotellene tilbyr overnatting og bespisning for sykehusets gjester og deres pårørende. De er godkjent som sykehus i henhold til spesialisthelsetjenesteloven og kan benyttes som et alternativ til innleggelse i ordinær sengepost. For de pasienter som er innskrevet ved sykehuset under oppholdet i pasienthotellet er dette å anse som en del av pasientens sykehusopphold. Pasienten har dermed lik rett til innsyn og behandling om dette skulle vise seg nødvendig, som pasientene inne på sykehuset. På samme måte gjelder regelverket for sykehus også for opphold ved pasienthotellet, blant annet journalføring. Pasienthotellene tilbyr også overnatting for personer som er til dagbehandling eller poliklinisk behandling.

SAMARBEID MED AKADEMIA

NHO Service inngikk i 2014 en samarbeidsavtale med Høgskolen i Oslo/ Akershus (HiOA) på blant annet helse og velferdsområdet. Sentralt er samarbeid om praksisplasser, bachelor- og masteroppgaver og koblinger mellom akademia og næringsliv gjennom blant annet forelesninger. Så langt har samarbeidet ført til flere kontakter med studenter som ønsker å skrive oppgaver innen helseøkonomi og pleie og omsorgsfag, i samarbeid med NHO Service. NHO Service har forventninger om at disse kontaktene skal resultere i flere relevante oppgaver som berører privat sektors rolle og betydning som medspiller i det offentlige finansierte helse og omsorgstilbudet utover i 2017/2018.

Magnus Finset Sørdal

DAGLIG LEDER I MEDICUS AS
Antall årsverk: 17. Omsetning i året: 25 mill. nok.

«Mange nøler med å søke om godkjenning»

Vår bedrift vokser, men har presset lønnsomhet – hovedsakelig på grunn av investeringer i tjenestene og utvidelse av virksomhet i Oslo. Fritt behandlingsvalg trådte i kraft 1. november 2015. Da ble også prisene private aktører får for ulike behandlinger publisert av Helseøkonomiforvaltningen (Helfo), som forvalter ordningen og som godkjenner hvilke private leverandører som skal tas inn. Dette er en reform bransjen har hatt forventninger til, og som er et virkemiddel for å redusere helsekøer og benytte ledig kapasitet hos godkjente leverandører av spesialisthelsetjenester.

Utfordringen er at mange private aktører nøler med å søke om en slik godkjenning. Årsaken er at finansieringen ikke dekker leverandørens reelle kostnader knyttet til de behandlinger man eventuelt påtar seg å gjennomføre for det offentlige.

Medicus kan for eksempel tilby infertilitetsbehandling i ordningen, men dette er ikke anbefalt av Helsedirektoratet, da det per i dag ikke eksisterer en refusjonsordning for fertilitetsbehandling i Norge. Imidlertid kan par i Norge reise til Danmark og få utført assistert befruktning på det offentliges regning. Her er en logisk brist når det finnes private klinikker i Norge som kan tilby dette.

Samarbeidet med helseforetakene er svært viktig for bransjen, som vår viktigste oppdragsgiver fra det offentlige. Vi er avhengig av forutsigbarhet, likebehandling og ryddige avtalevilkår. Dette er løpende utfordringer kombinert med ønske om å kunne bidra på flere områder innenfor spesialisthelsetjenesten for å supplere og avlaste det offentlige tilbudet til beste for pasientene.

24

Bedriftshelse-
tjeneste

Nøkkeltall om bedriftshelsetjeneste

Bedriftshelsetjenestene (BHT) arbeider daglig for å bistå virksomhetene med å sikre et godt og forsvarlig arbeidsmiljø. BHT spiller i Norge en vesentlig rolle i arbeidslivet gjennom lovpålagt tilstedeværelse i mange bransjer, og er en viktig nøytral part i arbeidslivet. BHT følger opp og bistår ansatte, ledere og bedrifter ut fra et faglig ståsted for å sikre et godt og forsvarlig arbeidsmiljø.

Bransjens tjenester er omfattende, og inkluderer følgende:

- Bistå med planlegging og gjennomføring av endringer i arbeid og arbeidsmiljø.
- Bistå ved utarbeidelse av retningslinjer for arbeidsprosesser.
- Bistå ved kartlegging av arbeidsmiljøet, foreta undersøkelser og vurdere risiko.
- Foreslå og arbeide for tiltak som kan forebygge helseskader
- Bistå med å overvåke og følge opp arbeidstakernes helse i forhold til arbeidssituasjon.
- Bistå med tilrettelegging av arbeidet for den enkelte.
- Delta i dialogmøter.
- Bistå med informasjon og opplæring innen helse, miljø og sikkerhet (HMS).
- Bistå ved henvendelser fra arbeidstaker, verneombud og arbeidsmiljøutvalg.

Nøkkeltall:

- Over 1,5 millioner ansatte arbeider i virksomheter med BHT-plikt. (Arbeidstilsynet 2012).
- Totalt er det om lag 2,5 millioner ansatte i Norge, fordelt på stat, fylker, kommuner og private virksomheter og organisasjoner.
- NHO Service med sine 26 medlemsbedrifter og 42 underavdelinger innen BHT omsatte i 2015 for 381 millioner kroner.
- Medlemsbedriftene sysselsatte ansatte med totalt 349 årsverk i 2015.

Våre medlemsbedrifter leverer bedriftshelsetjenester til både offentlige og private oppdragsgivere. Bransjeutfordringer er fortsatt vektingen mellom pris og kvalitet i anbud, hvor bransjen ønsker større bevissthet om kvalitet hos innkjøperne. Arbeidslivsentrene til Nav oppleves hos mange av våre medlemmer som en direkte konkurrent til det tilbudet de selv leverer kundene, og skaper konkurransemessige skjevheter som bransjen er opptatt av at det jobbes videre med opp mot myndighetene.

Arbeidsutvalget har derfor påbegynt arbeidet med å samle egnede data for å fremskaffe egnet dokumentasjon på at bruk av bedriftshelsetjeneste har positiv effekt på for eksempel sykefravær gjennom å se på blant annet nærværsinntekter. Målet må være å øke bevisstheten gjennom dokumentasjon, på at kjøp av bedriftshelsetjenester, gir merverdi og kostnadsbesparelser for kunden. I dette arbeidet jobbes det også med å knytte til seg kompetansemiljøer og ressurser NHO Service kan samarbeide med, til beste for bransjens utviklingsmuligheter.

Sintef har på oppdrag fra Arbeidsdepartementet laget en utredning av bedriftshelsetjenestens rolle og omfang. Utredningen offentliggjøres i september 2016. Hva som kommer ut av denne utredningen og departementet og regjeringens videre oppfølging blir det viktig at bransjen engasjerer seg i.

Bedriftshelsetjenester vil trolig få økt betydning fremover. Bransjen merker en økende interesse for et mer inkluderende arbeidsliv. Det gjør at leverandørene må ha kvalitet og effekt i tjenestene og drive dokumentasjon og utvikling. Kvalitative tjenester innen forebyggende helse, vil være meget viktige brikker i puslespillet for å øke arbeidsdeltagelsen og unngå utstøting i arbeidslivet.

Bransjens arbeidsutvalg i NHO Service har fokusert på kvalitets- og dokumentasjonsarbeid, herunder identifisere nærvær og sykefraværarbeid som gir dokumentert effekt. Bedriftshelsetjeneste har ikke bare en tradisjonelt forebyggende rolle, men er også en viktig samarbeidspart mellom arbeidsplassen og NAV for å fremme nærvær og raskere tilbake i jobb for den enkelte.

Helt konkret har Arbeidsutvalget laget et "Høyeste verdi prosjekt" på bedriftshelsetjeneste etter modell fra NHO Service sin renholdsbransje, der vektingen mellom pris og kvalitet i anbudsutforming er hovedkonsept i modellen. Prosjektet presenteres på bedriftshelsetjenestens bransjemedlemsmøte for NHO Service medlemmer i oktober 2016.

Åsmund Nyhus

DAGLIG LEDER I HELSEHUSET SALIS AS
Antall ansatte: 12 (8 årsverk). Omsetning i året: 7,5 mill. nok.

«Vi er en bransje i endring»

Sommeren 2016 ble Finnmark HMS en del av Helsehuset SALIS og vi har nå to avdelinger med 270 kundebedrifter og 12 ansatte. Vi har en jevn tilførsel av nye kunder fra hele landet.

Vi er en bransje i endring på mange plan. Hele BHT-ordningen er under evaluering for bl.a. å vurdere hvordan godkjenningskravet har slått ut, om bedrifter som har et bransjekrav om å knytte seg til en godkjent BHT får en god og hensiktsmessig tjeneste. Det foregår mye konsolidering i bransjen med oppkjøp og kjededannelser.

Deler av bransjen har utfordringer i forhold til å tilpasse seg endringer i næringsstrukturen i landet. En utfordring er at det er problematisk å knytte til seg dyktige (og interesserte) fagfolk i enkelte regioner, noe som kan gi et ulikt tjenestetilbud i deler av landet.

Ole Anders Grong

DAGLIG LEDER AV DINHMS AS
Antall ansatte: 12. Omsetning i året: 12,6 mill. nok.

«Vi er avhengig av næringslivets evne og vilje til endring»

dinHMS er en bedriftshelsetjeneste som betjener utvalgte bransjer over hele landet. I et fortsatt urolig marked opplever vi store regionale- og bransjemessige forskjeller. Vi øker årlig i antall kunder - men opplever nå en liten nedgang i totalt antall ansatte tilknyttet våre tjenester. Dette tror vi er kortsiktig og vi videreutvikler stadig vår kompetanse og tjenestespekter for å imøtekomme kundenes krav samt tilby våre tjenester til flere bransjer. I likhet med flere av våre kunder har vi ISO-sertifisert vårt kvalitetssystem.

Vi bistår våre kunder i hele HMS-prosessen fra risikokartlegginger til tiltak- og handlingsplaner. For å effektivisere dette arbeidet tilbyr vi digitale verktøy som organiserer alt HMS arbeid og gjør dette tilgjengelig for alle ansatte.

Etterspørselen etter våre tjenester er avhengig av næringslivets evne og vilje til endring.

Om det er vekst, nedbemanning, salg, oppkjøp, organisatoriske- eller produksjonsmessige endringer, så er det behov for BHTs kompetanse og bistand.

I en hektisk hverdag bidrar BHT med kompetanse innenfor arbeidshelse som forebygger fravær, reduserer sannsynligheten for skader og fremmer HMS-arbeidet. Et felles mål er å øke arbeidsdeltakelsen og hindre utstøting fra arbeidslivet.

Et flerkulturelt Norge har endret lederrollen. BHT har erfaring og kunnskap som er nyttig for opplæring av ledere

og ansatte. Arbeidet for å sikre et godt arbeidsmiljø med tydelig kommunikasjon og medvirkning fra de ansatte vil bli viktigere for arbeidsgiver og BHT fremover.

Det kan være en utfordring å få kundene til å sette av nødvendig tid og bygge intern kompetanse til aktivt HMS arbeid. Tid er alle sin knappeste ressurs og vi som BHT må bli flinkere å synliggjøre hvor besparende det er med gode rutiner og dyktige ledere. «HMS-arbeid er ikke noe man gjør ved siden av å lede, HMS er en måte å lede på».

BHT må være relevant og oppleves som nyttig for kunden. Tiltak for å sikre dette er godkjenningsordningen for BHT, kompetente kunder, kompetansedrevne BHTer og nyttige tilsyn fra Arbeidstilsynet. Endringer i lovverk er selvsagt utslagsgivende for hvilke oppgaver og tjenester BHT tilbyr markedet.

Kravet til godkjenning kombinert med økte krav fra kundene er utfordrende. Gjennom tilbud og anbudsprosesser må BHT konkretisere hvilke alternativ som gir høyeste verdi for kunden.

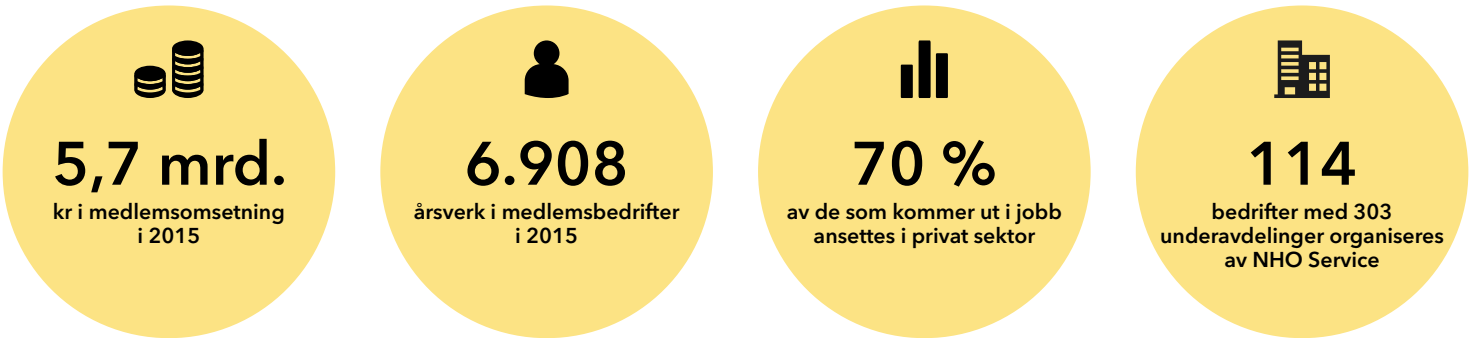
Bransjen må bli bedre på å synliggjøre verdiskapning og de reduserte kostnadene som den bidrar med overfor kundene. Undersøkelser viser at å være tilknyttet en god BHT er lønnsomt og at «en krone investert i BHT gir ti kroner tilbake».

25

Arbeid og
inkludering

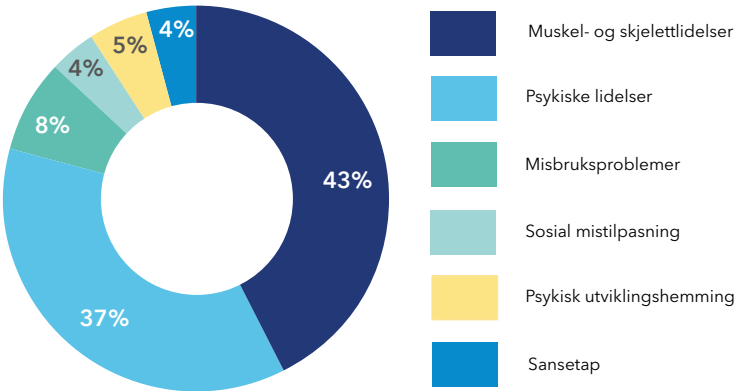
Nøkkeltall om arbeid og inkludering

Arbeid- og inkluderingsbedriftenes primær- oppgave er å hjelpe personer med nedsatt arbeidsevne å få jobb i det ordinære arbeids- markedet. For personer som står enda lenger fra arbeidslivet, gir arbeid- og inkluderings- bedriftene et varig tilrettelagt arbeid.

Deltakernes viktigste arbeidshindringer

1

Arbeid- og inkluderingsbedriftene jobber på vegne av Nav, i tett kontakt med næringslivet, for å løse så mange som mulig tilbake til jobb. I mange tilfeller er arbeid- og inkluderingsbe- driftenes oppgave også å tilføre deltakerne arbeidstrening eller formelle kvalifikasjoner. Arbeid- og inkluderingsbedriftene er offentlig eller ideelt eide aksjeselskaper med utbytteforbud. Arbeid- og inkluderingsbedriftene har to hovedinntektskilder: inntekter fra produksjon i bedriftene og gjennomføring av arbeidsrettede tiltak kjøpt av Nav. Inntektene som kommer fra Nav blir stadig viktigere, på bekostning av det tradisjonelle pro- duktjonsfokus. Dette betyr også at det faglige arbeidet rundt utføring er blitt langt viktigere. Samfunnsoppdraget er å hjelpe mennesker med å finne arbeid, til gunst for individ og samfunn. Fra 1.1.2015 er viktige arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne satt ut på anbud. Dette gir betydelig mer usikre rammevilkår enn tidligere.

Personene arbeid- og inkluderingsbedriftene er satt til å hjelpe skiller seg fra ordinære ledige ved at de, i Navs terminologi, har redusert evne til å utføre inntektsgivende arbeid eller vesent- lig innskrenkede muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass. Ofte, men ikke nødvendigvis, kan dette handle om helserelater- te problemer, men også rus, og ulike former for sosial mistil- pasning kan spille inn. Nærmere 50 prosent av dem som deltar

30 000

Rundt 30.000 hadde fått avklaring av arbeids-
evne, ulike kurstilbud og arbeidstrening i
samme periode.

på arbeidsrettede tiltak har så store lese-, skrive- eller matema-
tikkvanser at de har store problemer med å få eller beholde
ordinært arbeid.

Det er ofte ikke lett å avgjøre hva som er den egentlige årsaken
til at en person vurderes av Nav til å ha nedsatt arbeidsevne.
Problemene er ofte sammensatte. Arbeid- og inkluderingsbe-
driftenes oppgave er å ta utgangspunkt i mulighetene, ikke
begrensningene. Arbeid- og inkluderingsbedriftene tar ut-
gangspunkt i individenes bistandsbehov, arbeidsevne og løfter
enkeltindividet nærmere arbeidslivet gjennom kvalifisering,
arbeidstrening og ikke minst motivasjon til å tro på egne mulig-
heter. Slik skaffer arbeid- og inkluderingsbedriftene nærings-
livet kompetent arbeidskraft. På denne måten gir arbeid- og
inkluderingsbedriftene avgjørende bidrag for å hindre unød-
vendig uføretrygding og økning i antallet personer som lever på
passive ytelser.

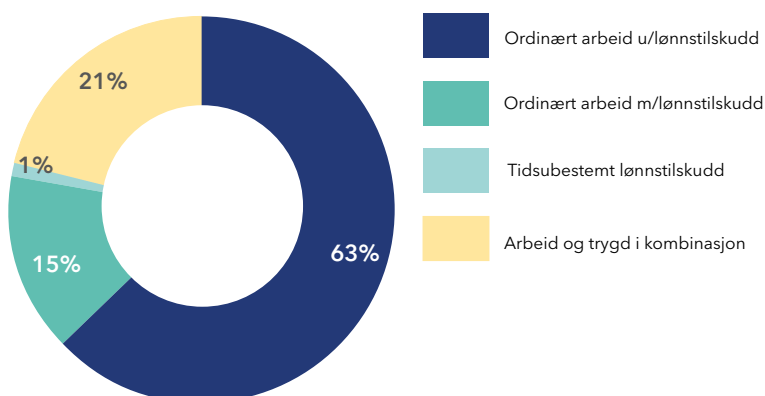
Nøkkeltall

- 1. januar 2016 var 114 arbeid- og inkluderingsbedrifter tilslut-
tet bransjeforeningen Arbeid & Inkludering i NHO Service.
- Årlig yter Arbeid- og inkluderingsbedriftene tjenester til mer
enn 35.000 personer.
- Arbeid- og inkluderingsbedriftene hadde i 2015 en samlet
omsetning på 5,66 milliarder kroner.
- I 2015 ble det gjennomført 6.908 årsverk.
- Rundt 30.000 hadde fått avklaring av arbeidsevne, ulike
kurstilbud og arbeidstrening i samme periode.

I løpet av første halvår 2016 fikk flere enn 4.000 personer jobb i
det ordinære arbeidsliv etter å ha vært hos en attføringsbedrift.
De fleste av dem som får jobb får ordinært arbeid, det vil si

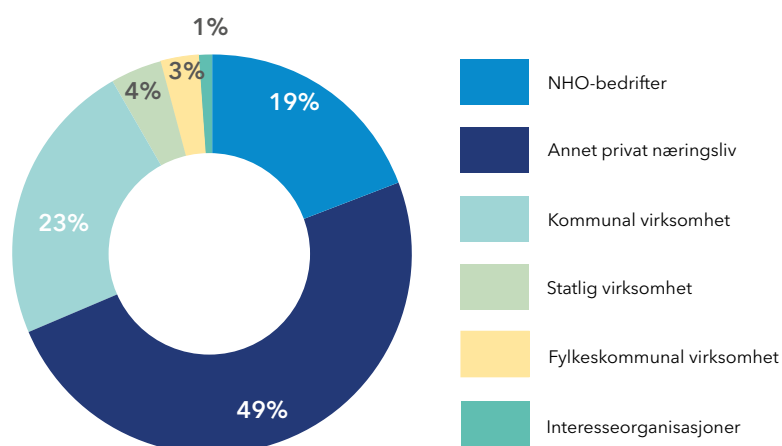
Arbeid etter gjennomføring av tiltak i attføringsbedrift

2

Arbeidsgivere

3

arbeid på ordinære betingelser, men det er også en del som får jobb i kombinasjon med lønnstilskudd eller i kombinasjon med trygd.

TETT KONTAKT MED NÆRINGSLIVET

Samarbeidet med næringslivet er avgjørende, både som en mulig arbeidsgiver og som arena for arbeidstrening og kompetansebygging for tiltaksdeltakere. Ca. 70 prosent av dem som kommer ut i jobb ansettes i det private næringslivet.

Ser vi bort fra det kortvarige avklaringsiltaket, der Arbeid- og inkluderingsbedriftene på vegne av Nav avklarer personens arbeidsevne, og tiltaket Varig tilrettelagt arbeid, som retter seg mot personer som har behov for en beskyttet arbeidsplass, får de fleste deler av arbeidstreningen i det ordinære arbeidslivet.

RINGER I VANNET

Ringer i Vannet er en rekrutteringsstrategi i regi av NHO. Målet er å få personer, som av ulike årsaker har falt utenfor arbeidslivet, inn i ordinære jobber. Prosjektet er innrettet på næringslivets premisser. Gjennom Ringer i Vannet skal næringslivet trygt kunne rekruttere kompetent arbeidskraft fra Arbeid- og inkluderingsbedriftene. Gjennom kartlegging utført av en attføringsbedrift vil NHOs medlemmer få nye arbeidstakere som er egnet for deres virksomhet. Profesjonell utvelgelse og prekvalifisering av kandidater vil gi raskere produktivitet. NHOs medlemsbedrifter kan bli kjent med kandidatene i en praksisperiode. I denne praksisperioden har medlemsbedriftene ikke arbeidsgiveransvar for kandidaten, og praksisforholdet kan når som helst avsluttes. Kandidaten vil i de fleste tilfelle være på Arbeidsavklaringspenger fra Nav og bedriften vil ikke ha lønnsutgifter i praksisperioden.

MARKEDSUTVIKLING

Markedet for Arbeid- og inkluderingsbedriftene er først og fremst salg av arbeidsrettede tjenester til Nav, men med sin høye kompetanse innen blant annet karriereveiledning blir medlemsbedriftene en stadig mer ettertraktet samarbeidspartner for videregående skoler, voksenopplæring og andre miljøer. Når det særlig gjelder primær oppgaven, å tilby arbeidsrettet bistand til personer med nedsatt arbeidsevne, har bransjen en sterk posisjon, men den utfordres dels av andre aktører, dels av myndighetenes løpende prioriteringer.

Selv om antallet tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne mer eller mindre har stått på stedet hvil, har medlemsbedriftene fått økt antall tiltaksplasser. Det er riktignok en del geografiske forskjeller. Det er iverksatt en rekke forsøkspro-

sjeikt blant annet for å styrke Navs evne selv til å gjennomføre arbeidsmarkedstiltak for ulike grupper. Det er positivt med kompetanseutvikling i Nav, men samtidig er det grunn til å advare mot et Nav som eser ut og tar på seg enda flere oppgaver enn det etaten allerede har. Prosjektet Nav egenregi er, både hva angår rammevilkår og metode, under enhver kritikk.

UTVIKLING AV MEDLEMSMASSEN

Medlemstallet er relativt stabilt. Det er et lite tilsig av nye medlemmer, samtidig som bedrifter slår seg sammen til større enheter.

POLITISKE RAMMEVILKÅR

Bransjen har vært en pådriver for endringer i attførings-systemet, blant annet ved at mer av attføringen må foregå i ordinært arbeidsliv. Her er NHO-strategien Ringer i Vannet viktig, både som metodeutvikling i attføringssektoren og som rekrutteringsarena for næringslivet. Videre trengs det fornuftige endringer som kan gi arbeidssøkeren et sømløst tilbud uten opphold – og ikke som i dag hvor arbeidssøkeren stadig opplever ufrivillige pauser i sitt attføringsløp mellom ulike attførings-tiltak.

Bransjen er i den forbindelse positive til regjeringens nye tiltak Arbeidsforberedende trening (AFT) som iverksettes høsten 2016. AFT vil bidra til å redusere ventetiden mellom tiltak for personer med sammensatte behov. Forutsetningen for at dette skal skje, er at det i AFT blir mulig å jobbe helhetlig med avklaring, arbeidstrening og overgang til jobb. Stortinget har gitt klare føringer om at dette tiltaket skal være et kjernetiltak for personer med store bistandsbehov, og at tiltaket skal prioriteres og styrkes ressursmessig. I likhet med NHO ser Arbeid- og inkluderingsbedriftene dette som et helt sentralt tiltak i forbindelse med Ringer i Vannet, hvor målet nettopp er å få flere med redusert arbeidsevne i jobb, i tråd med IA-avtalens delmål 2.

Anbudsutsettingen av sentrale arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne har ført til større usikkerhet i bransjen. Regjeringens mål var større mangfold av tiltaksarrangører, flere ideelle leverandører og større overgang til arbeid. Arbeid- og inkluderingsbedrifter har vunnet en god del av disse anbudene, i likhet med større kommersielle leverandører. Regjeringen har ikke oppnådd målene om større mangfold og flere ideelle leverandører, noe som for øvrig er i samsvar med internasjonal forskning. Bransjen imøteser at det er varslet en evaluering av denne anbudsutsettingen.

Regjeringen kom nylig med Stortingsmeldingen "NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet" - meldingen, og Vågeng-utvalgets rapport som meldingen bygger på, er mer opptatt av at Nav skal løse samfunnets problemer, enn at problemene skal løses. Det gjør meldingen nærsynt. For eksempel sier ikke meldingen noe om hvordan man skal legge til rette for god samhandling med tiltaksarrangører, som er en del av næringslivet og har kompetanse og nettverk ut mot arbeidsmarkedet, for å få flere i jobb. Dette sammen med kombinasjonen av manglende kompetanse og mye makt til Nav-kontorene, kan sette utsatte grupper i spill. Hovedutfordringen i norsk arbeidsliv er de mange med større bistandsbehov som står på utsiden av arbeidsmarkedet. Betegnelsen "personer med nedsatt arbeidsevne" gir nettopp denne gruppen en beskyttelse i form av at de skal få tilbud for å komme seg i jobb. Bransjens hovedinnvending mot meldingen er at den sier lite om å beskytte denne gruppen. Her er det nye AFT-tiltaket fra regjeringen en hovedløsning og må løftes fram av Stortinget som kjernetiltaket for denne gruppen

UTVIKLINGEN I ARBEIDSMARKEDET

Rekrutteringen til bransjen er god, og Arbeid- og inkluderingsbedriftene oppleves som en attraktiv arbeidsplass for ulike fagpersoner med sammensatt veilednings- og fagkompetanse. Utviklingen i bransjen går i tillegg mot et sterkere fokus på salgs- og markeds kunnskap, blant annet i tråd med Ringer i Vannet.

KVALITET

Fokus på resultat og kvalitet er og har vært et sentralt område for bransjen. Kvalitetssikringssystemet EQUASS, benchmarkingssystemet BATT og månedlig innsamling av sentrale tall på overgang til jobb bygger opp om dette. Bransjen har også utviklet en rekke andre verktøy som for eksempel Læringsnettverket og karriereveiledning. Dette gjør at bransjen på sentrale områder har bedre oversikt enn arbeidsmarkedsmyndighetene, og har stor troverdighet hos politikere i ulike leire, media og omgivelser.

Petter Refsnes

ADM. DIR. I ORIGOD AS
Antall årsverk: 30. Omsetning i 2015: 22.5 mill. nok.

«2015-16 har vært tøffe år»

2015-16 har vært tøffe år. Store deler av området vårt er lagt ut i kommersiell konkurranse samtidig som NAV skal gjøre mer i egenregi. Det holder ikke å møte disse utfordringene med at «dette går over». Det er heller ikke en farbar vei å kaste seg ut i den nye virkeligheten uten en strategi på hvilken retning vi skal ta i arbeids & inkluderingsbedriften.

I 2015 fikk bransjen og bedriftene nesten 7000 personer tilbake til jobb. Fra og med 2017 iverksettes det nye AFT-tiltaket (arbeidsforberedende trening). Vi må alle gjøre alt vi kan for å møte intensjonene i det nye tiltaket på best mulig måte og levere gode resultater til Nav og myndighetene fra dag 1. AFT er en stor invitasjon til denne bransjen om å bidra til å løse velferdsstatens største utfordringer. Vi har på plass mange verktøy for å lykkes. Kanskje det viktigste i denne sammenhengen er Ringer i Vannet og den metodikken som nå har betydelig suksess.

Besøksadresse:
Middelthuns gate 27. (4.etg)
www.nhoservice.no

Postboksadresse:
NHO Service
Postboks 5473 Majorstuen, 0305 Oslo